

BIBLIOTECA
ȘTIINȚIFICĂ

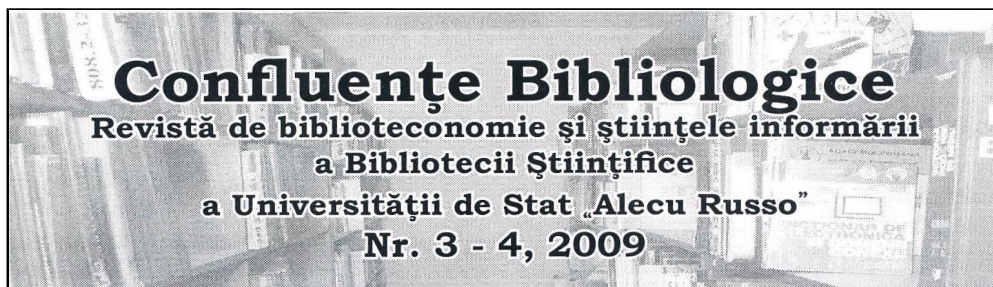

UNIVERSITATEA
DE STAT "A. RUSSO"
med. și farm.

Confluențe Bibliologice

Revistă de biblioteconomie
și știința informării

ISSN: 1857 - 0232 Nr. 3-4 (17-18), 2009

Director: Elena HARCONIȚA

Redactor - șef: Anatol MORARU

Colegiul de redacție:

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Serviciu Manifestări Culturale

Silvia CIOBANU,

șef Serviciu Cultura Informațională. Marketing

Elena STRATAN,

șef Serviciu Asistență de Specialitate

Alexe RĂU,

directorul general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați

Maria ȘLEAHTIȚHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. (Universitatea de Stat "Alec Russo", Bălți)

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. (Universitatea de Stat "Alec Russo", Bălți)

Lector: Galina MOSTOVIC

Redacție bibliografică: serviciul Documentare / Informare bibliografică BȘU

Coperta / viziune grafică / tehoredactare: Silvia CIOBANU

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38

mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel/fax: (231)23362

E-mail: libruniv@usb.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alec Russo"

ISSN: 1857 - 0232

SUMAR / SUMMARY

EDITORIAL / EDITORIAL

Anatol MORARU
**Despre învățămînt cu dragoste
și teamă /**
About Education with love and fair.... 5-7

CARTEA DE VIZITĂ / VIZITING CARD

Elena HARCONIȚA

**Cum să rămîi „spirit” activ
pe timp de criză /**
*How do we stay active „spirit”
in times of crisis?*8-13

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESSENGER

Elena STRATAN
Evenimente / Events14-21

OPORTUNITĂȚI MODERNE / UP-TO-DATE OPPORTUNITIES

Valentina TOPALO
**EBSCO - un spațiu informațional
performant /**
*EBSCO - an informational
performance space.....*22-26

Lina MIHALUȚA
**Arhitectura vedetelor de
subiect: principii și experiențe /**

*Architecture of subject heading:
principles and experiences.....*27-33

DIALOG CONTINUU / CONTINUING DIALOGUE

Silvia CIOBANU
**Experiențe și instrumente de
formare a culturii informaționale /**
*Experiences and formation tools
of cultural information*34-39

Lina MIHALUȚA
Natalia CULICOV
**Efectele TIC în prestarea serviciilor
de referințe /**
*TIC effects in providing reference
services.....*40-48

Adela CUCU
Un sondaj despre apetitul lecturii /
*A survey of reading appetite*49-56

FORMAREA PROFESIONALĂ / PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Elena STRATAN
**Abordări inovative de
dezvoltare profesională /**
*Innovative approaches
to professional development.....*57-61

Ludmila RĂILEANU
**Mecanismul activităților
infobibliotecare**
*Mechanism for professional
development activities.....*62-70

SUMAR / SUMMARY

SUMAR / SUMMARY

VIA EUROPA

Radu MOȚOC

**Congresul Internațional de
Dacologie - Eminescu 2009 /**

Dacology - Eminescu International

Congress 2009..... 71-73

Radu MOȚOC

Basarabia necunoscută /

Unknown Basarabia..... 74-75

Alexandru BUDIȘTEANU

Satrapii culturii și educației /

Satrapts of culture

and education..... 76-81

RAFTUL DE SUS /

UPPER SHELF

Ana CHETRARI

**Nenumitului i s-a dat un nume /
a fost numit /**

The Unknown was given a name /

was named..... 93-95

Elena SCURTU

Ana NAGHERNEAC

Varvara GANEA

Achiziții recente /

Recent acquisitions.....96-106

CONSEMĂRI /

REGISTERS

Radu MOȚOC

O inițiere în istoria gravurii /

An introduction to the history

of engraving.....82-92

Bibliological Confluences

Librarianship and Information Science magazine

of the Scientific Library

of the State University "Alecă Russo"

Nr. 3 - 4, 2009

DESPRE ÎNVĂȚĂMÎNT CU DRAGOSTE ȘI TEAMĂ

Anatol MORARU, redactor - șef

E binecunoscut adevărul că, dacă un stat are capacitatea să elaboreze politici și strategii performante în domeniul învățămîntului de toate nivelele - *preuniversitare, universitare și postuniversitare* și să investească în buna funcționare a tuturor acestor componente ale sistemului, atunci el își asigură un parcurs, în mare, prognozabil. Din varii motive, R. Moldova nu are, deocamdată, un sistem de învățămînt bine articulat.

În vechiul sistem sovietic, pe cît de obligatoriu era, din rațiuni mai degrabă ideologice, absolvirea unei școli medii, pe atît de greu era pentru un basarabean să dea admiterea la o facultate. De exemplu, în satul meu de baștină, Scumpia, localitate cu cîteva mii de locuitori, erau pe la mijlocul anilor '70 doar 5 studenți la instituțiile superioare de învățămînt și numele lor era știut de tot satul. S-a mai spus că *RSS Moldovenească* a fost un poligon pe care s-au efectuat diverse experimente diabolice, care urmăreau deznaționalizarea, cultivarea unui complex de inferioritate, alte mutații nocive în mentalul colectiv. E posibil că limitarea accesului odraslelor băștinașilor la studii superioare făcea parte din scenariul de îndobitocire a basarabe-

nilor, liberi, de altfel, să muncească de dimineață pînă-n noapte pe lanurile colhozurilor și sovhozurilor. O statistică care a putut fi cunoscută abia după '90 arată clar că, după numărul de studenți, *RSSM* ocupa ultimul loc între republicile surori.

Procesul de renaștere națională a produs, cum se părea la moment, modificări radicale în domeniu. Tinerile generații au început să cunoască și să-și asume istoria națională, identitatea națională, să intre în competiție.

Dar iarăși n-a fost să fie. În 1994, alegerile parlamentare au fost cîștigate de agragieni, niște cominuști camuflați, care au introdus în Constituție ideea stupidă a existenței limbii moldovenești și au reanimat problema (falsă) a identității. Așa a fost reanimat procesul de imixiune a politicului în învățămînt. Pe de altă parte, a fost liberalizat accesul la studii superioare. Statul s-a retras treptat, alocînd doar sume derizorii pentru învățămînt. A apărut și s-a afirmat fenomenul studiilor în bază de contract. Oricine, indiferent de capacități și calități, dacă

avea suma necesară putea deveni, peste noapte, student al oricărei instituții superioare, indiferent de ce note avuse la liceu și fara a susține vreo probă. Astfel, admiterea a fost compromisă, ca și ideea de studii. Deja, rar găseai în sate tineri care nu erau studenți, chit că după 90 au fost deschise diverse „academii”, „universități”, „institute”, „școli superioare” private, numărul total al instituțiilor superioare de învățămînt din R. Moldova, ajungînd, firește, cu cele de stat, la aproape 30, cifră care i-a frapat și pe europeni. S-a produs astfel o inflație a ofertelor (anual, practic toți cei aproape 30 de mii de absolvenți ai liceelor puteau să încapă în instituțiile superioare de tot felul), calitatea studiilor fiind, în majoritatea cazurilor, una îndoielnică. Cu toate că statul nu și-a asumat plasa în câmpul de muncă al zecilor de mii de absolvenți, învățămîntul, pe tot parcursul lui - de la grădiniță și pînă la universitate - a devenit pentru o categorie de cetățeni și pentru stat un bussines profitabil, un spațiu unde înflorea / înfloreste corupția. A devenit un teritoriu straniu, unde, ca într-un mixer, se găsește grija proverbială a basarabeanului nostru să-i ofere odraslei posibilitatea obținerii unei bucați de pîine mai ușoară, apoi mîndria exacerbată a altora care cred că trebuie numaidecît și din ultimele eforturi (financiare) să fie „în rînd cu oamenii”. Opțiunea pentru studii mai fiind, în unele cazuri, și o încercare de a depăși probleme care țin mai degrabă de altceva, decît de obținerea unei profesii.

Am cunoscut un țăran din părțile Căușenilor care îmi spunea necăjit că intenționează să-și dea copilul la un colegiu, apoi, după absolvirea acestuia, să-i plătească 4 ani taxele de studii la o fantomatică academie amplasată în spațiile aceluiași colegiu și în care activau aceiași profesori de la colegiu. Am încercat să-l atenționez că e o investiție cam dubioasă și mă gîndeam la calitatea studiilor și la perspectivele aproape nule ale viitorului student de a prinde vreun loc de lucru, ulterior. „Da ce să fac, a izbucnit domnul țăran, să-l las să umble cu băutul prin sat, să se destrăbăleze.”

Comuniștii, în cei opt ani de guvernare, nu au schimbat lucrurile spre bine și nu aveau cum, or, bolșevicii, tradițional, doar știu să distrugă și să compromită ideile și oamenii. Trebuie să recunoaștem că ei au mimat respectarea echității sociale, adăugînd un număr nesemnificativ de burse pentru unele categorii de studenți. Pe de altă parte, au reanimat ideea tîmpită a existenței pionierilor și comsomoliștilor în sistemul preuniversitar. Au depus eforturi consistente și costisitoare pentru a impune liceenilor și studenților ideea moldovenismului primitiv și a statalismului inflammat, de unde și isteria românofobă din ultimii ani. Implicația politicului a luat proporții considerabile.

La fel, nu au putut propune marelui majorității a absolvenților locuri de muncă. Știu că italienii, de exemplu, sunt mulțumiți de calitatea bonelor cu proveniență (nelegală) din R. Moldova. Și nu e vorba doar de grațiile lor. Păi,

dragii urmași ai Romei, multe dintre ele au absolvit facultatea(!).

Acum, dacă e să ne referim punctual la situația de la finele lui 2009, trebuie să spunem că, în mare, lucrurile stau acolo unde au stat. În licee părinții buni se pun bine cu profesorii înțelegători și, în consecință, notele se umflă începând cu clasa a zecea și pînă la final. Examenele de bacalaureat au rămas și ele o farsă. „Lumea bună” se consideră ofensată dacă nu ia la toate probele note de zece sau, cel puțin, de nouă. Și asta cînd toți cei deștepți înțeleg că e de ajuns să fie introduse probele de admitere la facultate și această uriașă beșică de porc, umflată de la Naslavcea la Giurgiuilești, va crăpa oleacă.

Instiuițiile superioare rămase aceleași, ca număr și valoare, își deschid larg - larg ușile pentru orice tînăr de pe stradă, dar cu părinți în stare să plătească taxele de studii.

Sistemul de învățămînt e grav avariata, e o concluzie la care poate ajunge oricine are o tangență cu acesta.

Sunt necesare eforturi considerabile pentru ca echipa lui Leonid Bujor să curățe grajdurile Larisei Șavga. Speranțele se leagă și de acești tineri liceeni și studenți temerari care și-au dorit schimbarea la 7 aprilie, dar și de noua guvernare care dă, iată, semne îmbucurătoare.

Speranța, știu toți bărbații, e o fată frumoasă.

CUM SĂ RĂMÎ „SPIRIT” ACTIV PE TIMP DE CRIZĂ ?

Elena HARCONIȚA,
director Biblioteca Științifică

Ce este criza? - O modificare gravă și subită, care se produce în ordinea normală a lucrurilor și care afectează bunul lor mers, anume așa explică fenomenul dicționarele explicative.

În această perioadă de instabilitate economică globală sunt desfășurate investigații vizînd modalitățile eficiente de depășire a cataclismului. Printre ele se numără și „Oportunități pe timp de criza: accelerarea schimbării”, studiu în cadrul căruia au fost intervievați circa 600 de manageri din diverse companii. Aproape jumătate dintre ei (43%) au menționat că modelul de operare a afacerii lor a fost definitiv modificat de realitățile din ultimele 18 luni. Alții, (45%) au spus ca impactul a fost doar unul temporar. Se mai susține că, *deși criza economică a cunoscut apogeul, majoritatea companiilor sunt în continuare în căutarea căilor de supraviețuire și că există totuși o minoritate care încearcă să valorifice noile oportunități ale pieții.*

Este cunoscut faptul că puterea unui stat, a unei organizații sau a unei personalități se observă foarte bine anu-

me în situații de criză. Reechilibrarea situației denotă profesionalismul oamenilor și coeziunea din interiorul instituțiilor.

Ce facem, cum ne descurcăm noi, bibliotecarii, pe timp de criză?

Criza poate să aducă prejudicii incommensurabile, de aceea trebuie să comunicăm cît mai mult cu cititorii / utilizatorii noștri pentru a le explica situația, cu colegii pentru a acumula experiențe pozitive în vederea ieșirii din impas și cu potențialii sponsori, susținători, donatori și simpatizanți ai bibliotecilor pentru ca aceștia să ne ofere cît mai mult sprijin. Descrierea clară a situației în care se află azi bibliotecile, impactul negativ asupra viitorului lor – acesta este subiectul investigației jurnalistice propus participanților la concursul „Jurnalismul în situații de criză”, lansat de catedra Jurnalism a Facultății Jurnalism și Mijloace ale Comunicării a USM, în cadrul unui proiect sprijinit financiar de UNICEF. Cele mai bune materiale jurnalistice redactate la această temă vor fi menționate cu premii considerabile. Considerăm că această investigație jurnalistică ar putea avea un impact benefic asupra crizei de comunicare, care, în consecință, generează

mai întotdeauna o criza de imagine a organizației, dublată de pesimism și disconfort interior. Istoria mărturisește însă că adesea criza ne poate aduce surprinzător o schimbare în bine. Important este să nu ne lăsăm purtați ca frunzele de vânt, să rezistăm, să nu încetăm să căutăm și să găsim soluțiile care ar reduce din spațiul de manifestare a crizei.

Una din acțiunile pozitive pe segmentul de comunicare este întâlnirea în idei profesionale, schimbul de informații și desemnarea acțiunilor comune pentru a depăși dificilele probleme cu care ne confruntăm.

Ce și cum să facem noi, cei care ne aducem aportul zilnic la formarea viitoare clase intelectuale și politice a țării, cei care ne confruntăm cu tot felul de crize: informațională, a lecturii, de finanțare, de spațiu, de personal, de creativitate, de viziune, de moralitate, de identitate.

În monografia *Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane*, profesorul Ion Stoica susține că noi, bibliotecarii, de fapt, ne aflăm în permanență pe un teritoriu al crizelor. Barierele financiare și tehnologice afectează relația cu stocurile de informații și documente. Ar fi ideal dacă astăzi nu ar mai trebui să convingem pe nimeni că un învățământ modern și eficient nu se poate dezvolta dacă nu avem biblioteci dotate cu echipament modern. Cu părere de rău, anul 2009 se dovedește a fi cel mai nefavorabil în acest sens pentru toate bibliotecile, inclusiv pentru cele din învățământ. Consecințele proastei organizări și funcționării a bibliotecilor se vor resimți în viitor, așa cum, de exemplu, ne

confruntăm acum cu lacunele din colecțiile noastre ce țin de anii '90, când am trecut, la fel, printr-o perioadă de criză politică, economică, socială, psihologică.

Două decenii în urmă se considera că, odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, bibliotecile vor dispărea și nu va mai fi nevoie de colecții și de serviciile bibliotecarilor. Noile tehnologii informaționale s-au impus și în R. Moldova, adevărat că nu în măsura în care se dezvoltă ele în țările europene și în SUA, dar cartea nu a dispărut, ci, dimpotrivă, și-a consolidat și mai mult pozițiile. „Dacă structurile documentare au jucat un rol esențial în dezvoltarea cunoașterii este și pentru faptul că ele s-au concentrat pe stabilitatea seculară a Cărții și a deprinderilor intelectuale legate de Carte” (1. p. 19).

Astfel, temerile bibliotecarilor legate de dispariția cărților și a revistelor tradiționale, devin tot mai neîntemeiate. Știm că potențialul informațional științific al revistelor, în special al celor din domeniul tehnic și medical, a sporit considerabil, ele fiind disponibile (parțial sau complet) și în format electronic. Oricum, în R. Moldova cercetătorii nu vor avea încă mult timp acces la publicațiile respective în măsura așteptată din varii motive, cel mai important fiind lipsa echipamentului tehnic performant în cantități adecvate. Evoluțiile din ultimii ani ne orientează să credem că și la nivel global manualele, monografiile electronice vor fi accesibile cu precădere pe Internet. O instruire de calitate însă, un studiu aprofundat multidimensional continuă să

se efectueze fiind folosite documente tipărite. Evocatoare sunt, în acest sens, recente sondaje în care cadrele didactice indică necesitatea pragmatică a existenței în colecțiile noastre a exemplarului tipărit.

Iată de ce una din prioritățile activității noastre, alături de asigurarea accesului la informații electronice, rămîne a fi dezvoltarea colecțiilor tradiționale. Astfel, la 1 octombrie curent, am constatat peste 7 300 u. m. achiziționate în 9 luni ale lui 2009 și asta cînd nu am avut alocat nici un leu(!) pentru achiziții. Cum ne descurcăm totuși? 1 325 de exemplare sau 18,3 % constituie exemplarul Depozitului Legal, pe care îl primim de la Camera Națională a Cărții. Este foarte important ca în această perioadă de nefinanțare să putem oferi acces la producția editorială națională, la o și mai mare diversitate de titluri decît în anii precedenți, 36 % din noile titluri adăugate stocului le constituie ofertele de la CNC. Exigența colegilor noștri de la CNC față de editurile și tipografiile din Moldova, asigură un control bibliografic aproape exhaustiv asupra producției editoriale naționale, fapt ce are un impact benefic și asupra colecțiilor noastre. Timp de 3 ani, numai în colecțiile BȘU au intrat pe această cale 5 422 exemplare de documente noi.

O altă sursă de achiziții rămîne să fie Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costachi Negri” din Galați. Prin bunăvoința secretarului Asociației, domnului inginer Radu Moțoc, au fost procurate pentru comunitatea

academică bălțeană edițiile prestigioasei edituri românești Humanitas, unele mai și avînd autograful directorului editurii, scriitorului Gabriel Liiceanu. Menționăm donațiile venite de la Institutul Cultural Român și anume de la Direcția României din afara țării, director Ion Mircea, de la Banca Mondială, care, la finele lui 2007, a instituit la noi Biblioteca Depozitară Regională, apoi, de la Biroul Consiliului Europei, care în aprilie 2007 a deschis un Punct de Informare în spațiile Bibliotecii noastre, precum și de la Departamentul *Instruirea la Distanță* de la Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați. Tuturor acestor instituții le suntem recunoscători pentru completarea colecțiilor cu noi și valoroase surse, asupra cărora se vor apleca la sigur, multe generații de studenți. Biblioteca Națională a României, director Dr. Elena Târziman, a oferit un lot de 1 300 de exemplare de cărți noi, utile pentru domeniile de profil ale universității noastre, cărți foarte solicitate de cititori. O colecție de peste 3 524 de exemplare în 120 titluri, 26 curente, ce acoperă domeniile de interes ale comunității de cercetători bălțeni, continuă să se completeze din Proiectul JDP, SUA, New - York, fapt ce augmentează fluxul informațional internațional spre utilizatorii consacrați.

Spații bibliotecare bine amenajate, colecții actualizate și bogate, disponibilitatea informațiilor electronice, bibliotecari bine instruiți, cu o largă deschidere spre nou – toate acestea însă nu sînt suficiente pentru a distruge complet imaginea încă perimată a muncii în bibliotecă și, respectiv, a importanței bibliotecilor științifice. Chiar dacă ne vom orienta eforturile

doar spre utilizator, cum dintotdeauna ne-au sfătuit specialiștii din domeniu, chiar dacă și sîntem orientați spre crearea bibliotecilor 2.0 și web 2.0, oricum vor veni comisiile de acreditare academică care vor instrumenta aceleași criterii de evaluare: fonduri fizice total per student; numărul de utilizatori, de angajați, de vizite, mărimea clădirii și spațiile per utilizator în săli de lectură ori suprafețe pentru cataloage și fișiere, etc. Este absolut necesar să fie schimbat cadrul de evaluare la cel mai înalt nivel, să fie promovată noua *Strategie de dezvoltare a bibliotecilor* în următorii 10 ani, să fie obținut suportul financiar necesar, să avem reprezentanți activi și responsabili în structurile guvernamentale, care ar face lobby cauzei noastre, ar reuși să influențeze factorii de decizie, pentru ca, cel puțin, bibliotecarii să fie felicități de Ziua lor Profesională.

În literatura de specialitate se susține: *rezultatul final al managementului anticriză trebuie să fie trecerea organizației într-o stare stabilă de funcționare la un nivel mai înalt decît cel din perioada precedentă crizei*. Indicii de calitate ai managementului anticriză este atragerea și menținerea (fără reduceri) a unui personal profesionist, grija față de remunerarea lui satisfăcătoare, întărirea pozițiilor managerilor superiori și funcționari, studierea permanentă a climatului psihologic în care activează colaboratorii, evitarea conflictelor.

Elemente importante în scenariul anticriză sunt realizarea programelor de formare profesională continuă, activitatea *Școlii Noului Angajat*, evaluarea personalului, pregătirea pentru

atestare și încurajarea pentru urcarea onestă a treptelor profesionale. Din numărul total de 68 de bibliotecari – 61% sunt deținători ai gradelor de calificare superior, unu și doi.

Am citit undeva că Bill Gates a spus: *„Dacă 20 dintre cei mai buni oameni cu care lucrez mă părăsesc, în câteva luni nu veți mai auzi de Microsoft”*. El recunoștea importanța strategică a factorului uman de care depinde reușita instituției, mai ales, în perioada de criză.

M-am referit mai devreme la datele unor sondaje realizate de anagajații noștri. Din păcate, încă nu toți studenții și profesorii deschid situl Bibliotecii la rubrica *Pagina utilizatorului*, prin care îi invităm nu numai să le adreseze întrebări bibliotecarilor, să participe la procesul de selectare a documentelor pentru achiziții, dar le solicităm opinia despre calitatea muncii bibliotecarilor. Îl îndemnăm să ne comunice în ce măsură le este satisfăcut „apetitul” de informare / documentare și le sunt asigurate condițiile de acces la resursele de interes. Suntem nevoiți, astfel, să mai apelăm la chestionarele tradiționale, răspunsurile directe ale respondenților fiind, în opinia noastră, mult mai relevante. Începînd cu anul 2008, difuzarea Buletinelor *Intrări Recente* la cele 27 de catedre universitare are loc, deja sistematic, pe cale electronică. Analizînd cele 99 de chestionare, am aflat că aceste buletine constituie o parte componentă a sistemului de informare pentru 88 de cadre didactice (80%), doar 11 profesori nu consideră astfel. 50 la sută

din respondenți cunosc situl Bibliotecii, unde se pot găsi aceste Buletine, iar 60 % au răspuns că preferă să se informeze în sala de cataloage, unde bibliotecarii le pun la dispoziție forma tipărită. Aceste buletine sunt imprimate, puse în mape și oferite membrilor catedrelor, acest fapt l-au confirmat 50 de respondenți, iar 34 – au spus că le arhivează și le utilizează în format electronic, în special, le este comod să actualizeze bibliografia curriculară și să le folosească în procesul de acreditare.

Documentele incluse în buletine sunt utilizate / recomandate, cu precădere, pentru prelegeri și seminare – 80 %; pentru cercetare științifică – 70 % și pentru dezvoltarea culturii generale - 50 la sută. Majoritatea profesorilor recomandă studenților titluri din bibliografia recent achiziționată. Foarte valoroase ni s-au părut câteva aprecieri vizavi de acest serviciu modernizat al bibliotecarilor: *buletinele sunt foarte necesare, accesibile, forma de prezentare reușită, calitativă, bine gândite și elaborate, perceptibile, efectiv folositoare, admisibil de bune, proaspete, bine închegate*, precum utile ni s-au părut și propunerile: mai multă literatură din alte țări; Buletinele trebuie să fie propuse în formă imprimată, profesorii de vîrsta a treia nu lucrează la calculator; ar fi bine ca Buletinele să fie sistematizate pe compartimente (la noi ele sunt întocmite conform CZU, grupate pe domeniile de științe studiate la anumite catedre); să fie selectate pe specialități, iar profesorii de la Catedra de Limbă română

ne-au sugerat gruparea pe compartimentele limbii: Lingvistică; Lexicologie; Fonetică, Morfologie. Anume clasificarea CZU este indicatorul principal de care ne ghidăm, însă dorim să mai includem și domenii tangențiale, or, cum lingviștii să nu cunoască care sunt noile intrări în colecția de literatură și invers.

Se spune că "orice hîrtie trebuie să aibă picioare", de aceea bibliotecarii, delegați la catedre, au descoperit că la unele din ele nu se deschide e-mailul indicat în cartea de telefoane / adrese de e-mail universitare, unii au demonstrat absolută necunoaștere a efortului bibliotecar, alții așteaptă să vină bibliotecarul cu brațele încărcate și să le prezinte cărțile. Această modalitate însă a fost schimbată în ultimii ani, membrii catedrelor fiind invitați la Bibliotecă, unde au posibilitatea să cunoască o mai mare varietate de cărți, reviste, documente electronice și situri de profil, navigarea începînd de la pagina web a Bibliotecii. Concomitent, sunt oferite și posibilități de accesare, materiale promoționale, fluturași cu adresele necesare. Astfel, sunt promovate bazele de date EBSCO, AGORA, în domeniul Pedagogic, Dreptului, Economiei, Ecologiei, disciplinelor tehnice etc.

Orice bibliotecă universitară tinde să propună astăzi utilizatorilor colecții digitale în cele mai bune condiții de acces. Am plasat deja pe web full - textele a 70 de cursuri, monografiile, materiale didactice, publicațiile Bibliotecii și 4 reviste universitare, incluse și în Blogul *Open Acces*, realizat de colegii noștri de la Biblioteca Științifică ASEM. Tot aici vor fi plasate materialele conferințelor internaționale, organizate recent în

domeniul fizicii, în curînd – în domeniul limbilor străine. În așa fel, încercăm să creăm „repozitoriul instituțional”, în deplină înțelegere cu autorii și legislația în vigoare. La ședința Senatului preconizată în această lună, care își va ține lucrările în *Săptămîna Accesului deschis*, vom solicita colaborarea universitarilor la completarea acestor „depozite” cu varianta electronică a tezelor de doctor, analelor, materialelor relevante pentru mediul universitar.

Una din prioritățile acestei perioade este promovarea cursului *Bazele culturii informaționale*, devenit de cîțiva ani obligatoriu pentru fiecare student din anul I și, la fel ca în universitățile americane, este inclus în curricula universitară. Treisprezece bibliotecari cumulează funcția de asistent universitar la catedra *Electronică și Informatică*, formînd competențele informaționale ale studenților timp de 800 – 900 ore academice. Suportul didactic, elaborat pe module, utilizat la ore în PowerPoint, a fost editat în anul 2007 și expus on-line împreună cu Curriculumul respectiv, utilizat de studenți în munca independentă.

O condiție esențială a performanței profesionale o constituie cooperarea și colaborarea cu alte instituții similare în vederea creării în comun a resurselor,

accesului la baze de date, schimbului de publicații. Un exemplu semnificativ este Consorțiul eFL Direct, coordonat de colegii noștri de la Biblioteca Științifică ASEM, prin care se adaugă o importantă plusvaloare la oferta informațională a bibliotecilor participante.

Cercetarea științifică a bibliotecarilor, rezultată prin completarea patrimoniului național și instituțional cu lucrări de mare valoare științifică și culturală, ar trebui să-i integreze, inclusiv pe bază financiară în proiectele de cercetare academică pentru asigurarea componentei lor informaționale și nu numai.

Dinamică, în plină evoluție, Biblioteca este mereu implicată în viața universitară prin integrarea în corpul didactic, prin participarea directorului la ședințele Consiliului Administrativ, ale Senatului și ale comisiilor acestui înalt organ de conducere academică; activitatea în comisia de Achiziții publice, în Biroul sindical și alte structuri, care permit intervenții, demersuri oportune și ferme privind modalitățile de soluționare a problemelor și grijilor celor care „patronează” acest prețios produs – informația, mai ales în vreme de criză.

Referințe bibliografice:

1. Burlacu, N. Criteriile eficacității gestiunii anticriză. In: *Studii economice*, 2008, an. 2, nr. 3 - 4, p. 118 - 123.
2. Concurs „Jurnalismul în situații de criză”. [online]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://jurnalism.usm.md>>
3. Stoica, I. Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane. Constanța: ExPonto, 2001. 221 p.

Un nou standard de bibliotecă

În Anul European al Creativității și Inovării bibliotecarii universitari bălțeni au inițiat și tradus din limba franceză Standardul Internațional ISO 2789:2009 „**Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă**”, adoptat ca standard național prin hotărârea Institutului Național de Standardizare și Metrologie nr. 212-ST din 08.09.2009, meritele fiind apreciate de ABRM, conferindu-se Bibliotecii Științifice Diploma de excelență în cadrul Conferinței anuale a Asociației (15 - 17 octombrie) precum și conferirea diplo-melor de mențiune grupului de lucru: E. Harconița, L. Mihaluța, L. Zadiraco, A. Anghel, L. Roșca, E. Scurtu.

Biblioteca 2.0 în acțiune

Pe situl Bibliotecii s-a lansat Pagina utilizatorului cu opțiunile: *Întrebă bibliotecarul; Propuneri pentru achiziții; Opinii, sugestii, gânduri*; rubrica: *Anunțul Zilei*; În meniu au fost adăugate pagini pentru revistele științifice: *Arta și educația artistică, Fizica și Tehnica, Limbaj și Context, SEMN, blogul eIFL-OA Moldova* - acces la informația științifică. Prin intermediul serviciului Întrebă bibliotecarul utilizatorii au posibilitate să consulte interactiv bibliotecarii în vederea soluționării unor solicitări: succinte bibliografii pe diferite teme de cercetare, răspunsuri la întrebări simple, factografice prin consultarea cataloagelor Bibliotecii sau publicațiilor de referințe.

Programul Noul Utilizator al Bibliotecii

Desfășurarea Programului Noul Utilizator al Bibliotecii la începutul anului de studiu 2009 - 2010 în scopul integrării relevante a studenților în comunitatea cititorilor a inclus întâlniri cu studenții anului compensator și anul 1, consultații, ture ghidate cu participarea a peste 1 500 studenți și elevi. A fost amplificată activitatea bibliotecarilor responsabili de relațiile cu facultatea (informații în grupe, elaborarea seturilor de documente, a permiselor etc.). A fost actualizat Ghidul utilizatorului, alte materiale promoționale.

60 de ani ai Consiliului Europei

Sub egida „Zilelor dreptului de a ști” și „Zilelor Bibliotecarului”, în Sala de lectură nr.1 Științe socio-umanistice și economice s-a desfășurat seminarul aniversar 60 de ani ai Consiliului Europei în serviciul Democrației. Organiza-tori: Biroul Consiliului Europei din Republica Moldova, Biblioteca Științifică a US „Alec Russo”, Centrul Educație Civică Europeană, Facultatea de Drept. Moderatori: Valentina Topalo, Lilia Snegureac, Elena Botnari. În program: 60 de ani ai Consiliului Europei - Nelly Lichii, bibliotecar;

Activitatea Consiliului Europei la 60 de ani de la fondare: comunicare, prezentarea publicațiilor noi din colecția CE - Lilia Snegureac, directorul Biroului Consiliului Europei din Republica Moldova; Importanța colecțiilor structurilor internaționale pentru comunitatea universitară: comunicare - Elena Harconița, directorul Bibliotecii Științifice; Obiectivele Consiliului Europei la fondare; Aderarea

Republicii Moldova la Consiliul Europei; Prioritățile și proiectele CE în Republica Moldova - referate prezentate de studenții Facultății Drept; Consiliul Europei este mai mult decât crezi: victorină - Lilia Snegureac, Valentina Topalo, Nelly Lichii. Biroul Consiliului Europei din Republica Moldova a donat Punctului de Informare bălțean un set important de 256 documente. Participanții au beneficiat de cărți, pliante, postere. Învingătorilor victorinei le-au fost acordate premii.

Ziua Economistului la Universitatea bălțeană

La manifestarea din 30 septembrie, desfășurată în sala de Conferințe a Bibliotecii, dedicată Zilei Economistului, au fost rostite mesaje de felicitare din partea Prorectorului Secției Știință și Relații internaționale Ion Gagim, Decanului Fac. Economie Ala Trusevici, Dr. în Drept Elena Botnari, Directoarei Bibliotecii Științifice Elena Harconița. Au urmat prezentările: BIBLIOTECA / BibliotEconomia în viața Economiștilor, lansări edito-

riale noi; Informații economice din Proiectele JDP, EBSCO; Banca Mondială, revista Moldova Urbană în format tradițional și electronic. În cadrul acțiunii s-a desfășurat concursul Popasuri incitante în profesia de Economist, realizat de Rusu Sorina, gr. BA21Z, studenții Facultății Economie. Cu informații utile a intervenit Dinu Cojocaru, reprezentant al Programului ACORD TRAVEL și studenții de la Facultatea Limbi și Literaturi Străine, care au relatat despre munca în America în cadrul respectivului program.

Zilele Bibliotecarului la Biblioteca Științifică

Programul Zilele Bibliotecarului a inclus mesaje de felicitare din partea Rectoratului Universității, Administrației Bibliotecii, ABRM; acordarea diplomelor Universității în semn de recunoștință bibliotecarilor meritoși: Eugenia Pascal, Irina Zaligaev, Lilia Iavorschi, Renata Toncoglaz, Svetlana Botezatu; diploma ABRM bibliotecarilor: Lucia Zadiraico, Larisa Roșca, Elena Scurtu, Lina Mihaluța, Aurelia Anghel, implicați în traducerea Standardului Internațional ISO

2789:2009 "Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă"; înmînarea certificatelor absolvenților Școlii Noului Angajat: Ina Rotaru, Galina Grosu, Olga Colina, Stela Covalciuc, Alexandrina Tudos; lansarea pe web a E-bibliografiei Biblioteca și Bibliotecarii în presă și online; derularea filmului Bibliotecile Lumii. Manifestările au finalizat cu o excursie la **Mănăstirea din Saharna**.

Ziua Juristului în Clubul ONU Nord

Studentii Facultății de Drept, profesorii și bibliotecarii au sărbătorit pe 19 octombrie Ziua Juristului în Clubul ONU Nord. Invitatul acestei întâlniri Gheorghe Guțu de la Reprezentanța Oficiului pentru Drepturile Omului din Bălți, s-a referit la activitatea viitorului jurist, subliniind că ei sînt principalii actori în domeniul drepturilor omului și de ei depinde echilibrul dintre legislația națională și societate. În cadrul acestei activități coordonatorii Culic Elena, profesoară de drept, Valentina Topalo, șef Centru

de Documentare a ONU au prezentat expoziția Cuvîntul și Simțul Măsurii, remarcînd că Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” este unul din participanții strategici ai evoluției învățămîntului juridic, contribuind la pregătirea specialiștilor în domeniul drepturilor omului.

Săptămîna Internațională a Accesului Deschis la Biblioteca Științifică: 19 - 23 octombrie.

Au fost desfășurate un ciclu de manifestări (expoziții, prezentări de carte, ședințe de diseminare a întrunirilor științifice naționale, teleinformații) focusate pe promovarea Declarației Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova privind Accesul Deschis la informația științifică (inițiativa Open Access lansată în 2002 de către Institutul pentru o societate deschisă, Budapesta). În acest context la ședința Senatului Universității *Activitatea Bibliotecii Științifice în sprijinul proceselor de instruire și de cercetare în universitate* Biblioteca a lansat propunerea de creare a Repozitoriului științific universitar care ar facilita accesul la rezultatele cercetărilor științifice, accelera inovațiile și dezvoltarea economică a țărilor.

Reuniune profesională a bibliotecarilor universitari și a bibliotecarilor din colegii și școli profesionale în cadrul Filialei Bălți ABRM

La reuniunea profesională, organizată pe 28 octombrie, în vederea diseminării informațiilor de la Masa rotundă „Accesul Deschis în Republica Moldova” din 14 octombrie și Conferința Anuală a ABRM Provocări pentru profesioniști în era informației din 15 - 17 octombrie cu informații, relatări, prezentări în PowerPoint s-au produs bibliotecarii universitari: Lina Mihaluța, Elena Stratan, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu. Reuniunea a continuat cu Atelierul profesional „Măsurători statistice și indicatori de performanță în gestiunea bibliotecilor”, la care a fost prezentat Standardul Internațional ISO 2789:2009 „*Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă*”; comunicarea informațional - aplicativă Aplicarea indicatorilor de performanță pentru eva-

luarea activităților infobibliotecare (Ludmila Răileanu, șef serviciu); trecerea în revistă a noilor publicații de specialitate (E. Stratan); prezentarea paginilor Web a ABRM și a Bibliotecii Științifice a US „Alec Russo” (S. Ciobanu).

Participanților le-au fost înmîinate certificate de participare și suporturi educaționale: Standardul Internațional ISO

2789:2009 „Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă” (capitolul 1-3), calcularea indicatorilor de performanță, textele comunicărilor, Ghidul utilizatorului Bibliotecii Științifice, cărți, reviste, materiale promoționale oferite de CD a ONU.

Atelier profesional destinat specialiștilor principali, responsabili de activitatea bibliotecilor școlare din cadrul Direcțiilor de învățământ din municipiul Bălți și 15 raioane din Nordul Republicii.

Atelierul profesional Metodologia de colectare și prezentare a datelor statistice în baza Standardului: Statistici internaționale de bibliotecă, desfășurat pe 1 decembrie se încadrează în programele de activitate ale Bibliotecii Științifice, Centrul Biblioteconomic. Începînd cu anul 2005 Biblioteca a fost investită cu funcția de colectare și sintetizare a indicatorilor statistici privind activitatea a 636 biblioteci școlare și

prezentarea ulterioară a rapoartelor centralizate Ministerului Educației și Bibliotecii Naționale. Moderatori: Elena Harconița, director, Lina Mihaluța, director-adjunct, Elena Stratan, șef serviciu.

Programul atelierului a inclus: mesajul de salut al Președintelui Filialei Bălți ABRM, Elena Harconița, directoarea BȘ USB „Alec Russo”; prezentarea participanților; informații cu genericul ABRM în susținerea bibliotecilor școlare privind Conferința anuală a ABRM (15 - 16 octombrie, 2009), Declarația Conferinței ABRM, mesaje de răspuns la Declarația Conferinței anuale a ABRM (15 - 16 octombrie, 2009) din partea Ministerului Educației și Ministerului Culturii, Rapoartele statistice privind bibliotecile școlare, 2008: sinteză succintă (formator Elena Harconița). Au urmat comunicările informațional - aplicative: Standardul Național ISO 2789: 2009 “Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă” (formator Lina Mihaluța); Colectarea și completarea indicilor statistici pentru Forma 6C. Completarea tabelor centralizatoare pe municipiu / raioane (formator Elena Stratan), prezentarea paginilor Web a ABRM și Bibliotecii Științifice a US Alecu Russo (Lina Mihaluța).

Participanții au primit *Formularul 6C*, materiale informaționale și promoționale. Atelierul a continuat cu discuții și propuneri pe marginea redacțiilor Regulamentului de atestare a cadrelor bibliotecare. La finele întrunirii s-a răspuns la cele mai stringente întrebări, evidențiindu-se importanța subiectelor abordate precum și determinarea temelor pentru noi acțiuni de instruire în cadrul Filialei și a Centrului Biblioteconomic.

Biblioteca Științifică în agenda Senatului

Pe 21 octombrie la Senatul Universității Elena Harconița, Directoarea Bibliotecii a prezentat Raportul „Biblioteca Științifică în sprijinul activității didactice și de cercetare științifică” în care a evidențiat eforturile echipei manageriale și a bibliotecarilor în vederea organizării, dezvoltării unei colecții reprezentative tradiționale și online, diversificarea / modernizarea serviciilor, comunicarea informațiilor etc. În scopul creșterii nivelului de percepție a rezultatelor cercetării științifice universitare, atât la nivel național, cât și internațional, doamna directoare a inițiat crearea unui repozitoriu de documente: anale, materiale ale conferințelor, teze de doctor și alte materiale relevante pentru comunitatea universitară, fapt care ar asigura accesul deschis al tuturor beneficiarilor la produsele științifice și, indubitabil, ar spori considerabil prestigiul universității bălțene.

De asemenea a menționat că procesul de cercetare științifică în domeniul biblioteconomiei, care a însemnat și înseamnă o contribuție importantă la completarea patrimoniului național și instituțional cu lucrări de mare valoare științifică și culturală, să fie integrat, în proiectele de cercetare universitare, ceea ce ar garanta asigurarea componentelor informaționale, firește, bucurându-se de o susținere financiară pe potrivă.

Spicuirii din raport: „Sîntem foarte recunoscători structurilor universitare și profesorilor, pe care mereu îi avem alături în realizarea acțiunilor bibliotecare: Rectoratul, decanii facultăților, cadrele didactice care se îngrijesc de creșterea calitativă a colecțiilor noastre: Eugeniu Plohotniuc, Valeriu Cabac, Ion Gagim, Maria Șleahțișchi, Nicolae Leahu, Gheorghe Popa, Anatol Moraru, Valentina Prițcan, Valeriu Capcelea, Petru Loghin, Ilie Nasu, Valeriu Vorobenco, Pavel Topalo, A. Balînscki. Cultura organizațională a Bibliotecii noastre este orientată mereu spre performanță, evidențiind valorile și tradițiile, comportamentul angajaților la locul de muncă, așteptările lor de la organizație și satisfacția profesională în urma lucrului bine făcut. O politică a Bibliotecii noastre întotdeauna a fost și rămîne recunoștința utilizatorilor, cu toate căutările și exigențele lor, bucuria de-a fi găsit cartea și informația căutată, succesele lor profesionale, care se datorează într-o măsură anumită și contribuțiilor bibliotecare”. Senatul a adoptat hotărîrea Activitatea Bibliotecii Științifice în sprijinul proceselor de instruire și de cercetare în universitate.

Ședința Consiliului Facultății „Conlucrarea Facultății de Filologie cu Biblioteca Științifică a Universității: realizări și deficiențe”

Ședința ordinară a Consiliului Facultății de Filologie din 28 octombrie i-a avut ca raportori pe șefii de catedre, managerii Bibliotecii. În raportul Conlucrarea Bibliotecii Științifice cu Facultatea Filologie, prezentat de

BIBLIOMESAGER

Lina Mihaluța, director-adjunct, au fost reliefate aspectele principale ale colaborării Bibliotecii cu Facultatea vizavi de dezvoltarea colecției, informarea bibliografică, serviciile infobibliotecare tradiționale și on-line. Cadrele didactice au fost invitate să depună mai activ cursurile sale (în format tradițional / electronic); programele analitice și chestionarele de evaluare (examene / colocvii) la Bibliotecă.

A fost lansată campania Contribuie la completarea colecției Bibliotecii cu o Carte, adresată cadrelor didactice și studenților. Elena Scurtu, șef serviciu a prezentat expozițiile Colecția Institutului Cultural Român și Achiziții recente pe domeniul filologic (selectiv anul 2009).

Șefii de catedre: N. Leahu, Gh. Popa, L. Sirota; profesorii: L. Bortă, A. Moraru, Z. Tăriță, V. Vorobcenco, decanul Facultății, M. Șleahtițchi, au apreciat activitatea multidimensională a Bibliotecii în susținerea procesului didactic, receptivitatea, operativitatea bibliotecarilor în asigurarea cadrelor didactice și a studenților cu informații relevante, specificând următoarele doleanțe: completarea fondului didactic cu manuale, metodici, curriculumuri din ultimii ani, căutarea noilor modalități de transportare a publicațiilor periodice în limba ucraineană care vin cu mare întârziere.

N. Leahu, șeful Catedrei Literatură Română și Universală, a lansat propunerea, expusă și la ședința Senatului Universității, ca fiecare profesor / student, locuitor al orașului, să doneze o carte Bibliotecii, participînd la dezvoltarea „Bibliotecii noastre”.

Vizită de documentare

La Universitatea de Stat „Alec Russo” s-a aflat în vizită delegația Universității Naționale „Iurii Fedcoviți” din Cernăuți, cu care a fost semnat Acordul de Colaborare. Oaspeții au efectuat o vizită de documentare în spațiile Bibliotecii Științifice,

consemnînd următoarele: „Sincere mulțumiri pentru marea lucrare de iluminare a tuturor prin măreția Sa - Cartea, întregului colectiv al Bibliotecii cu cele mai frumoase urări pentru viitor” (Gheorghe Jernovei, Șeful Catedrei de Filologie Română și Clasică, Universitatea Națională din Cernăuți); „Dorim mult stimaților colegi succese și noi performanțe / realizări în munca nobile” (Scab M.S.).

Biblioteca a primit în dar o importantă donație de carte - peste 450 exemplare: beletristică, literatură și critică literară ucraineană, documente pe domeniile economiei, dreptului, istoriei ș.a.

Elena STRATAN, șef serviciu Cercetare. Asistență de Specialitate

EBSCO - UN SPAȚIU INFORMAȚIONAL PERFORMANT

Valentina TOPALO,
șef CD al ONU

Rîndurile care urmează se doresc a fi o comunicare aniversară, la exact 10 ani de la debutul în luna octombrie a anului 1999 a Proiectului EBSCO / eFL Direct Publishing, proiect de cooperare între Institutul pentru o Societate Deschisă, Budapesta și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova. Obiectivul principal al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova și al OSI Budapesta a fost fondarea unui consorțiu cu servicii noi pentru utilizatori, care să ofere acces la resurse electronice științifice ale vendorilor din toată lumea.

La începutul anului 2001, directorii de biblioteci au luat decizia înființării unui Consorțiu care întrunea 16 biblioteci, dintre care 10 din sistemul de învățământ, 3 academice și 3 publice. Obiectivul principal al Consorțiului eFL Direct Moldova, stipulat în Memorandumul de Acord, este edificarea națională, biblioteconomică și științifico - culturală. Astfel, din 2001, prin intermediul Consorțiului, Biblioteca Ști-

ințifica a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți s-a conectat la circuitul internațional al informației științifice.

10 ani de comunicare = 10 ani de succes

Cifra indică tinerețea Consorțiului eFL Direct Moldova, dar și maturitatea lui: sînt 10 ani pentru că am învățat să ne adaptăm cerințelor mereu crescînde ale cititorilor noștri (trebuie de ținut cont de faptul că EBSCO se adresează celor preocupați de știință) și să le răspundem prin promovarea activităților de popularizare a bazelor de date în scopul realizării unui dialog real între domeniul științei și cercetătorii universitari. Activitatea în Consorțiu BȘU a început prin formarea personalului în cadrul Școlii de Biblioteconomie, operație continuată la orele de formare profesională instituțională, mai apoi la locul de muncă în vederea accesării cît mai eficiente a acestei baze de date.

Prioritățile comunicării științifice:

- conectarea la Consorțiu a însemnat aprofundarea cercetării științifice, care a devenit posibilă prin ac-

cesarea bazelor de date ale companiei EBSCO, fapt ce oferă un grad înalt de comunicare științifică, și o șansă în plus masteranzilor, licențiaților, doctoranzilor.

- comunicările cu această bază de date sunt mai mult decât un schimb de informații, ele înseamnă interacțiuni, generare de idei noi și motivații noi, un *brainstorming*, un dialog care evoluează spre colaborare durabilă;

- realizarea comunicării externe este extrem de importantă pentru reforma instituției în litera Procesului de la Bologna, astfel constituindu-se un alt stil de cercetare, o altă atitudine față de acest proces.

- 4 300 de navigatori au accesat on-line EBSCO Publishing;

- utilizatorul bălțean a descoperit chipul complex al 13 baze de date EBSCO, una dintre cele mai interesante edituri ale secolului XX (fondată în 1944 de Elton Bryson Stephens (EBSCO). Sintagma eIFL Direct are expresie echivalentă în limba română Informația Electronică Directă pentru Biblioteci ;

- 214 de CD-Romuri, 58 de DVD-Romuri, ori 272 de medii noi cu acces off-line;

- 102 800 lei este cifra de achiziționare a produselor EBSCO Publishing - problemă spinoasă: prețuri prohibitive;

- participare competentă a echipei de bibliotecari;

- comunicarea resurselor electronice a fost difuzată prin 63 de puncte de acces public pentru utilizatori;

- Anual, 1200 - 1400 de studenți din anul I de studiu, sunt familiarizați, în cadrul a 800 - 900 ore ale cursului Bazele

Culturii Informaționale, cu modalități de accesare a infrastructurii informaționale: Internet, pagina web a Bibliotecii, bazele de date EBSCO Publishing);

- Relațiile cu utilizatorii noii rețele de resurse sunt construite cu răbdare, prin parteneriat, oferind servicii tot mai diverse. În urma măririi volumului de produse electronice achiziționate, BȘU a putut satisface solicitările celor mai exigenți utilizatori.

Experiența

- Răspîndirea publicațiilor electronice EBSCO Publishing a început în 1999, din momentul lansării în Republica Moldova a Proiectului eIFL Direct.

- Ea se referă la 2 aspecte principale: 1) prezentarea rezultatelor științei într-o formă accesibilă pentru cercetători, masteranzi, licențiați, viitorii specialiști în diverse domenii și 2) înțelegerea de către aceștia a mesajului, a concepției și a modelului științific mondial. Inițial, EBSCO Publishing a livrat baza de date Academic Search în format CD-Rom (1), DVD-Rom (2), care au intrat în Biblioteca noastră la sfîrșitul anului 1999. În 2000 au intrat altele 32 CD, DVD-Romuri din EBSCO Publishing, care conțineau 5 baze de date cu o retrospectivă din anul 1984 pînă în iulie 2000. După 2001, BȘU a optat pentru ambele modalități de livrare a informației electronice, medii noi off-line și on-line. Bazele de date conțineau Academic Search Elite, Business Source

Premier, Newspaper Source Plus, Master File Premier, Comprehensive Medline plus full text - Medline, Russia Online Integrum, garantînd accesul la texte integrale din 3000 de reviste, ziare și comunicate de presă, precum și la peste 1300 de broșuri și referințe full text, în special în domeniul științelor sociale și umane.

Astăzi, eIFL Direct oferă 18 200 reviste, cărți, ediții de referințe, ziare în 13 baze de date dintre care 2 sunt oferite gratis:

- **Library, Information Science & Technology Abstracts** - bază de date care conține 600 de publicații periodice, cărți de biblioteconomie, cu retrospectiva din 1960 pînă în prezent, **Green File**, care oferă informații ce acoperă toate aspectele impactului uman asupra mediului. Baza de date oferă indexări și abstracte pentru 649 000 de înregistrări, și *Open Access full text* pentru 4700 de înregistrări. Acoperă subiecte ca poluarea, schimbarea climei, reciclare etc... Avem posibilități de accesare a bazei de date **JSTOR. Arts and Science Collection** - o bază de date Africană, care înglobează articole din economie, finanțe, limbă și literatură, sociologie, statistica, sociologie, studiul populației etc. În 2008, bibliotecilor - membre ale Consorțiului le-au fost oferite noi facilități: extinderea accesului la baze de date noi full-texte. Tehnologia motorului de căutare a fost supusă unei evoluții uimitoare. Din 2008, web-ul **EBSCO-host.com** este modificat, interfața e în limba rusă. Utilizatorii sunt înclinați să surfeze prin

urmărirea legăturilor sau printr-un clic interogază mai multe baze de date concomitent. Căutările se fac după titlul publicației, ISSN sau domeniu, avînd alături și un translator în 8 limbi. Rezultatele căutării oferă direcții spre bazele de date unde au fost găsite documentele. Acest mediu de comunicare a fost colorat cu elemente video, imagini, un fenomen pus pe rol în iulie 2008.

- Un punct de plecare pentru fiecare utilizator este **pagina web a Bibliotecii** prin care aceasta oferă informația direct, făcînd click pe bannerul EBSCO, apoi, tot ca pe o pagină web bine organizată, utilizatorul este invitat să citească din Blogul eIFL-OA, propunînd cititorilor să blogeze în teze de doctorat, în revista BȘU și în revistele Universității, scopul fiind de a ajuta autorii să-și dezvolte un stil de cercetare. Amintim în acest sens, publicațiile universitare *Confluente Bibliologice, Arta și Educație Artistică, Fizică și Tehnică, Limbaj și Context*. Pagina este interactivă, permite nu numai difuzarea, ci și culegerea de informații din Biblioteca digitală, din revista literară *Semn*. Remarcăm că prin *Pagina Utilizatorului* putem asigura colectarea reacțiilor celor care vizitează / vizualizează pagina (se pot pune întrebări, se pot face comentarii, utilizatorul își poate exprima părerile și ... poate felicita bibliotecarii cu **Ziua Bibliotecarului** ori cu ocazia altor sărbători și evenimente).

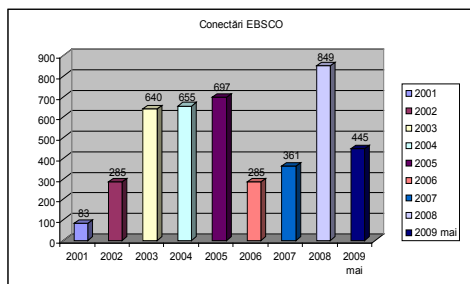
Viziunea Bibliotecii

Este vorba de clasarea pe una dintre cele 3 poziții naționale (în topul accesărilor din cadrul Consorțiului eIFL Direct Moldova, Biblioteca Științifică, conform evaluării făcute de experții

companiei, ocupă locul 2 după ASEM) la fiecare an accesat.

Utilizarea bazelor de date: 2001 - 83, 2002 - 285, 2003 - 640, 2004 - 655, 2005

- 697, 2006 - 285, 2007 - 361, 2008 - 849, 2009 (pînă în luna mai) - 445.

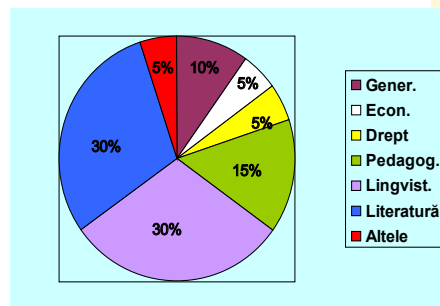
Indicatorii de la un la altul sunt diferiți din cauza insuficienței cunoașterii limbilor străine, a abilităților de a obține informații din Internet, conexiunea / viteza mică a Internetului. Nu trebuie să neglijăm faptul că majoritatea soluțiilor de acces nu au viteză considerabilă, ceea ce iarăși determină un anumit tip de accesare a EBSCO-ului. Din păcate, există și perioade *sombre*, cînd se produce deconectarea de la produsele companiei din motive de lipsă de finanțare.

Oricum, rezultatele a 500 de anchete difuzate studenților, cadrelor didactice în diverse perioade ale anului, certifică înțietatea în procesul de cercetarea acestor baze de date .

Noi realizăm distribuția cu valoarea adăugată a bazelor de date la 8 facultăți în cadrul orelor de Cultură Informațională, gama de produse, serviciile aferente (asistență tehnică, înainte și după informare, consultanță, training).

La fel, propunem soluții complexe și servicii profesionale - sisteme dezvoltate la solicitarea profesorilor universitari, cercetătorilor, masteranzilor.

Avînd în vedere că trăim într-o societate în care eficiența economică este un criteriu de apreciere al succesului, apare o întrebare legitimă: cît de profitabilă este, pînă la urmă, această bază de date și, în plus, cît de justificate sunt investițiile în programele de cercetare, în curricula universitară? Răspunsul îl dă ...statistica. Numai în 3 ani, au fost selectate la solicitarea masteranzilor peste 1100 de articole, care au fost plasate în mapa generală pentru uzul cercetătorilor din domeniile: drept, economie, logică, marketing, management, dreptul familiei, pedagogie, lingvistică, literatură, drept internațional. Au fost necesare ore de triere a informației, ore de documentare, exerciții de sinteză pentru o exegeză de această amploare.

Pentru cercetători concreți au fost create mape pe masa de lucru care conțineau tematica solicitată. La 27 de catedre au fost distribuite materiale promoționale cu conținutul articolelor selectate din EBSCO Publishing.

Marketing

Anual, de Ziua Universității, Zilele Bibliotecii la

Facultate, Zilele Bibliotecarului / Pedagogului, Zilele Tineretului, Ziua Creativității și Inovației, se desfășoară evenimente proprii în cadrul cărora sunt popularizate bazele de date ale EBSCO Publishing. Al doilea an la rând, se sărbătorește, la 14 octombrie, Ziua Internațională a Accesului Deschis (*Open Access Day*). De regulă, BȘU își desfășoară activitățile în această Săptămână conform mottoului: *Știința nu are Patrie, dar fiecare națiune are nevoie de știință. (Louis Pasteur)*. Sunt planificate manifestări științifice și de cunoaștere care au scop consolidarea / completarea cunoștințelor, completarea culturii de specialitate, generale, sunt sistematizate informațiile relevante din diverse baze de date, se precizează adresa corectă a companiei, interfața schimbată, se accesează articole în limbile engleză, franceză, rusă pentru sprijinirea manifestărilor științifice, se mediatizează aceste manifestări în mass-media locală și la Radio-Moldova Actualități.

Colaborări. Parteneriat

Principalele atuuri care plasează Biblioteca Științifică în topul celor mai active Biblioteci ale Consorțiului eIFL Direct Moldova: echipa de bibliotecari competenți și competitivi, care concep noile realizări științifice, tehnicile și tehnologiile ca pe niște oportunități pentru a progresa, care oferă servicii de calitate și au un grad înalt de profesionalism.

Rezultatele colaborării în cadrul Consorțiului.

Suntem implicați într-un proces continuu de dezvoltare a competențelor comune, comunicări / colaborări cu bibliotecarii – membri ai Consorțiului în cadrul seminarelor, trainingurilor naționale și internaționale.

Cum a schimbat *EBSCO Publishing* viața utilizatorilor din comunitatea universitară?

Mulți răspund că, în mod evident, a avut un impact considerabil. Cei care au de profitat cel mai mult sunt însă tinerii cercetători care beneficiază de o varietate de oportunități, ce le schimbă viziunea asupra vieții.

Referințe bibliografice:

1. Coravu, Robert. Imaginea Bibliotecii în mediul universitar: strategii de optimizare. [online]. Disponibil pe Internet: <URL: http://www.geosities.com/conanbibliotecarul/Comunicarea_Brasov.rtf.
2. Enache, Ionel; Maftai, Mihaela. Marketinul în bibliotecă. [online]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/enache-market/24.htm>
3. Funding, Joint. Councils Ad-hoc Group on Performance Indicators for Libraries. In: *The Effective Academic Library. A Framework for Evaluating the performance of UK Academic Libraries: A Consultative Report to the HEFCE, SHEFC, HEFCW and DENI...*The Councils, Bristol, March 1995.
4. Shepherd, E. Managing electronic records. In: *Records Management Journal*, 1944, vol. 4, nr. 1, p. 39-49.
5. University Grants Committee. In: *Report of the Committee on Libraries*, HNSO, London, 1997.

ARHITECTURA VEDETELOR DE SUBIECT: PRINCIPII ȘI EXPERIENȚE

Lina MIHALUȚA,
director - adjunct

Apariția noilor tehnologii informaționale și comunicaționale se consideră una din cele mai importante provocări ale contemporanității. Bibliotecarii din întreaga lume încearcă să răspundă acestor provocări în colaborare cu specialiștii din domeniul informațional. În ultima vreme bibliotecarii se arată preocupați de probleme curente cum ar fi indexarea documentelor și principiile necesare ale catalogării în sistem informatizat.

Dacă în Occident problema indexării prin cuvinte a fost soluționată încă la sfârșitul secolului al XIX-lea, iar cele legate de elaborarea și utilizarea vocabularelor controlate au fost îndelung examinate încă în secolul XX, la noi discuțiile pe marginea acestor subiecte au devenit frecvente odată cu introducerea în bibliotecile universitare a sistemelor de lucru informatizate. Informatizarea și diversificarea suporturilor de stocare și transmitere a informației științifice și culturale au determinat schimbări radicale în organizarea și funcționarea bibliotecilor, ceea ce presupune o creștere substanțială a competenței profesionale a angajaților.

Astăzi, finalitatea activității bibliotecilor constă nu doar în extinderea bazei de date prin acumularea de înregistrări bibliografice, dar, mai ales, în valorificarea, transmiterea și regăsirea într-un timp foarte scurt a informației. Folosirea softurilor integrate de bibliotecă oferă posibilitatea cercetării înregistrărilor bibliografice atât prin punctele de acces (autor, titlu, vedete de subiect, cuvinte-cheie), cât și prin modalități de căutări combinate ale elementelor.

Actualmente, când Biblioteca noastră a depășit „frontierele” virtuale ale sediului și poate fi accesată de utilizatori din orice colț al lumii, necesitatea calității de atribuire a vedetelor de subiect a devenit obiectivul prioritar în prelucrarea documentelor. Pe lângă clasificare, există și un alt mijloc de acces la informație: indexarea prin utilizarea unei liste de subiecte. Cu ajutorul vedetelor de subiect, ordonate alfabetic, sunt definite și regăsite documentele în cataloagele bibliotecii. Această modalitate de indexare prin vedete de

subiect este una avantajoasă. Ținându-se cont de cerințele de informare ale beneficiarilor, schimbările în sistemele de indexare și depistarea unor carențe în structurarea vedetelor s-a considerat necesar ca acest Fișier de autoritate să fie supus unei redactări minuțioase și calitative. Problema de atribuire corectă a vedetelor de subiect a fost abordată și din dorința de a oferi beneficiarilor un instrument eficient de regăsire a informației. În multe cazuri, bibliotecarul, confruntându-se cu un termen-limită de atribuire a vedetelor de subiect, se poate limita la una generală, neștiind de care anume are nevoie utilizatorul.

Este important să atribuim o cotă uniformă și mai multe clasificări. Și aceasta pentru că informațiile referitoare la documente ne ajută și pot deveni utile colegilor noștri (atunci când vom utiliza SIBIMOL-ul) care prelucrează același titlu. Pentru utilizatori însă aceste operații nu sunt relevante, întrucât cititorul, nefiind familiarizat cu procedurile de exprimare a analizei documentare, poate căuta doar după subiecte. De aceea trebuie să punem accentul pe necesitatea de a avea o vedetă de subiect bine realizată.

În acest context, printre obiectivele de organizare a sistemului de informare bibliografică figurează, începând cu anul 2007, un program de revizuire și redactare a Fișierului de autoritate Vedete de subiect. În cadrul ședinței Consiliului administrativ al BȘU a fost luată hotărârea de a elabora un plan de realizare a acestui program și a desemna bibliotecarii în măsură să-l realizeze.

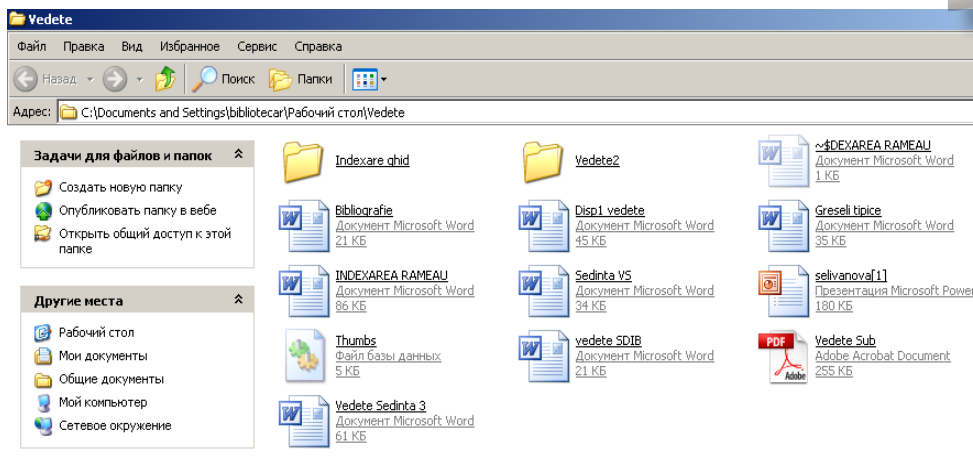
În procesul de elaborare a metodologiei de redactare a vedetelor de subiect au fost luate în calcul:

- stabilirea instrumentelor de lucru specifice procesului de atribuire a vedetelor de subiect (tezaure universale/disciplinare tradiționale/electronice (EUROVOC, AGROVOC, RAMEAU etc., enciclopedii, dicționare, Tabela CZU);
- stasurile naționale/internaționale: **STAS 10711-89** Reguli generale pentru elaborarea și dezvoltarea tezaurilor naționale, **STAS 12598-87** Metode de analiză a documentelor, de determinare a conținutului lor și de selectare a termenilor de indexare;
- profilul Universității și al Bibliotecii a fost considerat prioritar în redactarea vedetelor de subiect;
- necesitățile de informare ale beneficiarilor;
- experiențele (cercetarea literaturii de specialitate și a bazelor de date) bibliotecilor universitare din țară (Biblioteca ASEM, BNRM etc.) și de peste hotare (Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Congresului, biblioteci din Rusia, biblioteci din România, etc.);
- participarea la întruniri profesionale (mese rotunde/ateliere/ședințe de lucru);
- nominalizarea bibliotecarilor cu drept de a construi vedetele de subiect în perioada redactării.

- întrunirea echipelor în vederea instruirii bibliotecarilor pentru construirea vedetelor de subiect în limba română/rusă;

În Mapa Generală, la care are acces fiecare bibliotecar, a fost creată o

mapă **Vedete** în care au fost stocate toate studiile, articolele, exemplele, adresele siturilor care tratează această tematică. A fost luată decizia de a elabora un ghid de lucru în vederea atribuirii, redactării vedetelor de subiect.

Primii pași în realizarea acestui proces a fost determinarea volumului de vedete în baza de date - peste 100 000, după care a urmat constituirea echipei de lucru în sarcina căreia trebuia pusă realizarea acestui proces dificil.

Criteriile de alegere a membrilor echipei au fost următoarele: ***cunoașterea limbii române și ruse; competențe de catalogare și clasificare; gândire logică; experiență de deservire a cititorului, cunoașterea solicitărilor utilizatorului, capacitate de sinteză și de expunere laconică ș.a.***

Volumul de vedete depistate a fost repartizat celor 13 bibliotecari din diverse subdiviziuni ale Bibliotecii (Catalogare / Clasificare, Informare bibliografică, Relații cu Publicul, Referințe), fiecărui revenindu-i de la 5 000 până la 7 000 de înregistrări.

Pentru a realiza o redactare calitativă, am urmat modelul RAMEAU, care este cel mai apropiat modelului nostru de atribuire a vedetelor. Cea mai frecventă metodă de construire a vedetelor este „o vedetă - un concept”.

Ex.: METRICĂ (LINGV.)

METRICĂ (LIT.)

Toți bibliotecarii implicați în acest program au cercetat minuțios diverse surse / cataloage on-line ale mai multor biblioteci, pentru a alege metoda cea mai adecvată, științific valabilă pentru utilizatorul nostru. La fel, ne-am axat și pe regulile de indexare care ne spun că o vedetă trebuie să fie:

- concisă – adică să exprime esențialul documentului

Ex.: Agricultură Moldovei în anii 1950-1990

AGRICULTURĂ – REPUBLICA MOLDOVA - SEC. 20;

- obiectivă- să reflecte conținutul documentului utilă pentru

cititor, să fie adaptată profilului respectiv;

- specifică – să nu se refere în același timp la vedetă și la subiectul specific

Ex.: Motoare pentru automobile și tractoare

AUTOMOBILE - MOTOARE

TRACTOARE - MOTOARE

MOTOARE;

- coerentă – să fie conformă (din păcate, programul TinLib nu prevede blocajul atunci când vedeta este inadecvată ori se produce afișarea ei imediată din fereastra de validare).

Procesul de redactare s-a dovedit a fi foarte complicat. Vedetele create anterior erau sofisticate, mai puțin logice, ceea ce solicită mai mult timp pentru a efectua o redactare intergrală. În multe cazuri este nevoie de a examina pe viu un document sau un articol. În procesul redactării au fost depistate diferite moduri de atribuire a vedetei.

Scopul acestei redactări este de a identifica și înlătura toate erorile care s-au strecurat în momentul înregistrărilor în baza de date și de a le elimina în măsura posibilităților.

După două săptămâni de lucru, echipa de bibliotecari implicată în această activitate s-a întrunit într-o ședință pentru a pune în discuție și a elucida situațiile mai dificile apărute în timpul redactării:

- cum procedăm cu vedetele atribuite în limbi străine;
- cum abordăm polisemia, determinarea mijloacelor de înlăturare a omonimelor/sinonimelor;
- practicăm în continuare inversarea vedetelor;
- cum prezentăm numele de persoane fizice/colectivități/geografice;
- cum determinăm forma de prezentare a vedetei (articulat/nearticulat).

Pentru soluționarea acestor probleme am utilizat metoda de construire a vedetelor de subiect, conform Limbajului LEVIS-Ro și schemei: **Subdiviziune de subiect - subdiviziune geografică - subdiviziune cronologică - subdiviziune de formă.**

Pentru publicațiile în limba română se vor construi vedete în limba română; pentru cele în limba rusă – vedete în limba rusă și română; pentru cele în ucraineană – vedete în limba ucraineană și română; pentru publicațiile în celelalte limbi străine – vedete numai în limba română.

Referitor la polisemie și la înlăturarea omonimelor/sinonimelor, am decis să uniformizăm aceste cazuri.

Ex.: **Metodica predării matematicii în clasele I-IV**

MATEMATICĂ- CLASE PRIMARE

MATEMATICĂ – PREDARE ÎN CLASELE PRIMARE

MATEMATICĂ – METODICA PREDĂRII ÎN CLASELE PRIMARE.

Ex.: 1. **Ziua îndrăgostiților** 2. **Ziua Sfintului Valentin** : Obiceiuri

14 FEBRUARIE – ZIUA ÎNDRĂGOSTIȚILOR ZIUA ÎNDRĂGOSTIȚILOR
SĂRBĂTOAREA ÎNDRĂGOSTIȚILOR

SFÎNTUL VALENTIN

Sinonimele

Ex.: 1. **Predarea și învățarea limbilor străine** 2. **Să vorbim limbi moderne...**

LIMBI STRĂINE = LIMBI MODERNE

Cazurile de omonimie sunt puse în evidență prin adăugarea unui calificativ între paranteze.

Ex.: **Fizica polimerilor.Vol. I**

ELASTICITATE

ELASTICITATE (PROPRITATE FIZICĂ).

Sau:

Ex.: **Crimă organizată : Stop**

FURT

FURT (DREPT).

Pentru o căutare și regăsire eficientă, am decis ca atunci când este necesar, să practicăm inversarea vedetelor, cu toate că, tradițional, se pledează pentru evitarea formelor construite prin inversare.

Ex.: **Abuzul asupra copiilor**

COPII – ASISTENȚĂ SOCIALĂ

a devenit și

ASISTENȚĂ SOCIALĂ – COPII

De regulă, vedetele sunt construite la plural, excepție fiind cazurile când utilizarea limbii interzice acest lucru.

Ex.: **CĂRȚI LOGICĂ**

FEMEI dar CONȘTIINȚĂ

În unele cazuri, un termen figurează în listă în același timp și la singular și la plural:

la singular- atunci când denumește un concept abstract.

Ex.: **Teatrul ca literatură**

TEATRU – pentru a denumi arta dramatică

la plural - când denumește noțiuni concrete.

Ex.: **O cetate: teatrul : Interviu cu A. Răcilă.....**

TEATRE - pentru a denumi sălile de teatru.

Pentru vedetele de subiect Nume de persoane (persoane fizice/colectivități/nume geografice) am stabilit prezentarea în felul următor:

- persoane fizice
EMINESCU MIHAI (1859-1889) – POET ROMÂN
- nume de colectivități
REPUBLICA MOLDOVA, PARLAMENTUL(2009-2013)
- nume geografice
MOLDOVA, REPUBLICA – CĂRȚI POȘTALE

MOLDOVA (ROMÂNIA) – ALBUME

Din volumul total de vedete înregistrate, am reușit să verificăm 40 000, din ele redactate - 22.221, lichidate – 4533 și noi create– 2361. La moment, Fișierul de autoritate Vedete de subiect conține 98 355 de vedete.

Redactarea presupune nu numai prezentarea logică a vedetelor, dar și alte operațiuni cum ar fi înlocuirea, lichidarea sau crearea unei noi vedete. La fel, procesul de redactare a urmărit înlăturarea și altor erori: greșeli gramaticale, vedete create fără sens logic, necorespunzătoare documentului indexat, vedetă echivalentă cu titlul documentului sau exprimată prin termen nepreferat, etc.

Vedetă echivalentă cu titlul

Pentru titlul articolului Dunărea – leagănul civilizației s-a stabilit vedeta

DUNĂREA – LEAGĂNUL CIVILIZAȚIEI

nu (DUNĂREA - ISTORIE)

Pentru titlul Проблемы старения и долголетия a fost creată vedeta

ПРОБЛЕМЫ СТАРЕНИЯ И ДОЛГОЛЕТИЯ

nu (СТАРЕНИЕ И ДОЛГОЛЕТИЕ; ДОЛГОЛЕТИЕ; ГЕРОНТОЛОГИЯ)

vedetă exprimată prin termenul specific.

Titlul Ghid de programare în Delphi 2

PROGRAMARE ÎN DELPHI

DELPHI - SISTEM DE PROGRAMARE

Fișier de autoritate – Vedete de subiect. Vedeta de intrare - Femei

Mutați cursorul și tastați 'Enter' -SAU- tastați <F10> ptr. salt in listă

FEMEI - MEDICINĂ	*Cărți: 0	*Art: 2	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - MIGRAȚIE	*Cărți: 0	*Art: 2	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - MOLDOVA	*Cărți: 3	*Art: 36	*Ser: 1	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - ORGANIZAȚIE	*Cărți: 0	*Art: 4	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - PACE	*Cărți: 0	*Art: 2	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - PERSONAJ	*Cărți: 2	*Art: 12	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - POLITICĂ	*Cărți: 11	*Art: 15	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - POLONIA	*Cărți: 1	*Art: 0	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - PROTEȚIE	*Cărți: 1	*Art: 1	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - PSIHOLOG	*Cărți: 3	*Art: 11	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - REGIM MI	*Cărți: 0	*Art: 1	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - RELIGIE	*Cărți: 2	*Art: 0	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - ROMA ANT	*Cărți: 0	*Art: 1	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - ROMÂNIA	*Cărți: 1	*Art: 2	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - RUSIA	*Cărți: 3	*Art: 2	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - SĂNĂTATE	*Cărți: 22	*Art: 3	*Ser: 0	*AV: 3	*Art AV: 0
FEMEI - SECURITATE	*Cărți: 1	*Art: 0	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - SINGURĂȚ	*Cărți: 0	*Art: 1	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0
FEMEI - SITUAȚIE	*Cărți: 0	*Art: 3	*Ser: 0	*AV: 0	*Art AV: 0

Aproximativ 1000-10000 înregistrări

Opțiuni | Menu Princ. | Listare | Rezerv./Recomand. | HELP | Salt
 <F1> | | <F2> | SHIFT+F4 | <F7> | <F9> | <F10>

Dificultăți întâlnite în procesul realizării programului:

- lipsa în republică a unui vocabular controlat care să acopere necesitățile de creare a vedetelor de subiect pentru toate tipurile de biblioteci. La moment, fiecare tip de bibliotecă își rezolvă această

- problemă, utilizând diverse limbaje de indexare;
- lipsa unui ghid la nivel de republică care ar orienta munca bibliotecarilor antrenați în această activitate;
- activitatea cotidiană care marginalizează acest proces;
- absența accesului la Bazele de date a CNC pentru publicațiile naționale;
- lipsa unui soft care să permită trimiteri și legături între termeni;
- migrarea cadrelor și îndeplinirea altor funcții;
- neatenția bibliotecarilor.

În această ordine de idei, propunem elaborarea unui ghid care va deveni un instrument util pentru bibliotecarii preocupați de calitatea procesului de indexare.

EXPERIENȚE ȘI INSTRUMENTE DE FORMARE A CULTURII INFORMAȚIONALE

Silvia CIOBANU,
șef serviciu Cultura Informațională. Marketing

“...educatia trebuie să prevină utilizările oarbe ale noilor tehnologii informatice în comunicare, să împiedice înstrăinarea omului, să lupte contra dorinței de divertisment permanent, contra fricii nejustificate față de noile tehnologii informatice în comunicare, să prevină diminuarea spiritului creativ”
(G. de Landsheere)

Aplicarea largă a tehnologiilor informaționale în sistemul de învățământ este determinată de exigențele societății actuale. Internetul poate fi considerat drept o eficiență și rapidă sursă de acumulare a cunoștințelor, mai ales din punct de vedere al căutării și schimbului de informație.

Dezvoltarea unei economii progresive, constituirea unei societăți de succes, necesită imperios formarea la membrii comunității a unor noi atitudini și capacități, asigurarea unui acces mult mai larg la oportunitățile de educație permanentă, proces capabil să determine ritmul schimbărilor esențiale actuale.

În contextul intensificării colaborării internaționale, odată cu devenirea unei “societăți a cunoașterii”, dimensiunea europeană a educației capătă noi va-

lențe: „O Europă a cunoașterii este acum recunoscută pe scară largă ca fiind un factor de neînlocuit pentru dezvoltarea socială și umană, precum și o componentă indispensabilă consolidării și îmbogățirii cetățeniei europene, capabilă să ofere propriilor cetățeni competențele necesare pentru a face față provocărilor noului mileniu și, totodată, conștiința valorilor comune și a apartenenței la același spațiu social și cultural”

(Declarația de la Bologna, 19 iunie 1999).

Tindem să ne integrăm la modul serios într-un mediu educațional și de cercetare competitiv, axat pe valoare și performanță. Tehnologiile informaționale de ultimă oră impun viitorului specialist necesitatea de a corespunde exigențelor societății, reclamă flexibilitate, creativitate, putere și cunoștințe de a gestiona eficient raporturile dintre tradiție și schimbare.

Formarea noii generații trebuie să presupună adaptarea la un astfel de spațiu informațional și necesită un proces de selectare și utilizare a resurselor informaționale vizuale, auditive, conceptuale.

În mediul informațional, noi, bibliotecarii, deținem toate instrumentele și cunoștințele necesare pentru a ajunge la resursele informaționale.

Nu informațiile lipsesc astăzi, ci instrumentele adecvate de filtrare, de evaluare critică a lor. Inițiați în specificul organizării procesului de cunoaștere, bibliotecarii știu cum să regăsească rapid informațiile și cum să le folosească în așa mod, încât și alții să poată învăța de la ei.

Am însușit deja abilități și deprinderi informaționale, cunoaștem principalele instrumente de informare pe format tipărit sau suport electronic, știm cum să folosim cu eficiență bazele de date științifice on-line, oferta bogată a Internetului și a suporturilor multimedii. Specialiștii din biblioteca noastră oferă consultații în folosirea documentelor de orice tip, asigură instruirea biblioteconomică, ghidează utilizatorul în procesul căutărilor simple și complexe etc.

Educația pentru informație presupune utilizarea eficientă a catalogului bibliotecii (tradițional, on-line), a instrumentelor secundare de informare (enciclopedii, dicționare, bibliografii, ghiduri, anuare), cercetarea activă a colecției bibliotecii, folosirea noilor tehnologii informaționale, a instrumentelor de căutare.

Principalele funcții ale bibliotecarilor (în calitate de formatori și consilieri) sunt:

- diseminarea informației către utilizator, oferirea asistenței nemijlocite utilizatorului;
- inițierea cititorului în tehnologia folosirii surselor de informare ;
- sporirea rolului bibliotecii ca instituție educațională;
- consilierea utilizatorilor în selectarea celor mai indicate surse de informare.

Biblioteca noastră asigură accesul la catalogul propriu, digitizarea colecțiilor, gestionarea resurselor Internet, acces la bazele de date științifice on-line, servicii de referințe prin e-mail, posibilități de a comanda publicații pentru achiziție direct pe pagina web a Bibliotecii. Sunt modalități care asigură utilizatorului largi posibilități în a-și expune părerile și a face propuneri pentru îmbunătățirea activității, de a obține răspunsuri pe cale virtuală, utilizând opțiunea Întreabă Bibliotecarul.

Comunicarea și cooperarea joacă astăzi roluri extrem de importante pe scena informării, iar educația utilizatorilor a devenit un proces vital pentru bibliotecile care oferă și promovează programe de instruire.

Promovarea Culturii Informaționale

Biblioteca Universității bălțene promovează o politică pronunțată de educație a competențelor informaționale ale utilizatorilor săi. Formarea lor a devenit o

necesitate coerent pusă în practică începînd cu anii '60 ai secolului trecut, prin care studenților li se cultivă abilități de accesare a informației și de stimularea a studiului independent.

Căi și mijloacele de formare:

- Lectoratul. Orele de aplicație. Evaluarea.
- Pagina Web a Bibliotecii.
- Panouri de afișare / orientare.
- Teleinformații.
- Materiale promoționale din Colecția Cultura informației: ghiduri, buletine de informare, foi volante, buclele, pliante, sinteze despre servicii / produse bibliotecare actualizate cu regularitate.

Bibliotecarii, care activează (de 5 ani) în calitate de asistenți universitari la Catedra „Electronică și Informatică,” promovează anual circa 800 – 900 de ore ale cursului „Bazele Culturii Informaționale”, care este primul modul al cursului universitar *Tehnologii Informaționale și Comunicaționale*. Aceste ore sunt introduse în planurile de învățămînt ale tuturor facultăților.

Studenții sunt satisfăcuți de faptul că însușesc cunoștințe utile pentru orientarea în spațiile informaționale, că pot să selecteze singuri cele mai relevante surse și să obțină deprinderi de investigație științifică.

De obicei, înainte de a începe cursul, încercăm să stabilim ce cunosc absolvenții școlilor și liceelor din R. Moldova despre specificul obținerii informațiilor.

Și de această dată am elaborat un chestionar alcătuit din 10 întrebări pe care

l-am difuzat celor 132 de studenți, care constituie 9,5 % din cei 1 400 studenți de la anul I.

Ca urmare, 50% dintre studenții chestionați au absolvit liceele din localitățile rurale, 30% - urbane, 20% - colegii de profil pedagogic (Soroca, Bălți).

La întrebarea: *Ați beneficiat de bibliotecii în localitatea Dvs în căutarea informațiilor?*, majoritatea au răspuns – da.

Pînă a veni la Facultate 50 la sută au frecventat biblioteca de 1-2 ori pe săptămîină (au răspuns cei care au absolvit liceele orășenești sau colegiile; 30% - o dată pe lună; 20% - și mai rar.

Cine vă ajutat în căutarea informațiilor?: 80% au răspuns că bibliotecarii; 19% - profesorii; 2% - nimeni. Observăm că bibliotecarii dețin întîietatea în acest top.

Am constatat că starea bibliotecilor din localitățile rurale este deplorabilă. Colecțiile sunt depășite moral, baza tehnico - materială este foarte slabă și aceasta se întîmplă astăzi, în era Informatizării și a Cunoașterii! Unii studenți se așează pentru prima dată în fața unui calculator, pentru prima dată doar aici, la universitate.

Ați efectuat căutări în cataloagele bibliotecilor?: 21% - da; 79% - nu. Aceasta demonstrează nu numai faptul că bibliotecarii nu-i inițiază în această materie pe elevi, dar și că lipsesc cu desăvîrșire instrumentele tradiționale de lucru - cataloagele pe fișe. Deci, dacă un bibliotecar școlar îi mai explică elevului ce este o enciclopedie ori un dicționar enciclopedic, atunci despre cataloage se întîmplă că și bibliotecarii cunosc foarte puține.

Ce surse documentare ați solicitat

mai des în bibliotecile din localitatea Dvs? 100% - tradiționale: cărți, ziare, reviste; 1% - electronice: baze de date, cărți electronice.

Calculatoarele aduse în școli trebuie să fie instalate, după noi, nu în birourile conducerii școlilor, ci în bibliotecă, pentru ca elevii să aibă un acces la tot felul de informații, să fie ghidați de specialiștii în domeniu.

La întrebarea: *Ați utilizat calculatorul pentru căutarea informațiilor și unde?* - 50% din respondenți au răspuns - în școală; 3% - la bibliotecă; 50% - la domiciliu; 2% - n-au utilizat deloc.

Ați fost satisfăcut de serviciile oferite? Majoritatea a răspuns - da, dar calitatea acestor servicii au lăsat mult de dorit.

La întrebarea: *Cum credeți, este binevenit cursul „Bazele Culturii Informaționale” în programele de studii?* am primit un răspuns unanim - da, cei chestionați indicând și avantajele obținute:

- am luat cunoștință de instrumentele tradiționale de căutare a informațiilor, am acumulat deprinderi de accesare corectă a informațiilor pe Internet, m-am familiarizat cu posibilitățile de informare pe care ni le oferă pagina web a bibliotecii universitare bălțene și ale altor biblioteci;
- am acumulat cunoștințe privind cataloagele bibliotecii și posibilitățile de căutare;
- am învățat cum să căutăm și să găsim informații în diferite site-uri bibliotecare, biblioteci virtuale, baze de date;
- am făcut cunoștință cu diferite modalități de căutare a informațiilor;
- am cunoscut genurile de documente

și modul de identificare bibliografică a lor;

- am învățat să alcătuim o listă bibliografică;
- am învățat cum să utilizăm corect instrumentele de informare pe care le oferă Biblioteca noastră;
- am învățat să selectez corect și rapid informațiile și să le utilizez;
- am învățat cum să folosesc calculatorul, INTERNET-ul, cataloagele din BȘU;
- am învățat să îndeplinesc corect buletinele de cerere, am înțeles ce înseamnă cota cărții și cum se folosește ea în căutarea informațiilor;
- am aflat noi modalități de căutare a cărților;
- am obișnuit să găsim repede informațiile atât în colecțiile bibliotecii, cât și în spațiul virtual.

Care din temele prezentate v-au impresionat mai mult? 41% - Internet în bibliotecă. Pagini WEB ale instituțiilor informaționale. Pagina WEB a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecă Russo”. Baze de date. 15% - Instrumente de informare privind resursele informaționale și documentare. 9% - Genuri de documente. Metode de identificare bibliografică a documentelor. 20% - Aspecte informativ - bibliografice ale studiului științific.

Evident că tehnologiile informaționale sunt cele mai atractive pentru studenți, mai ales că au posibilitatea de a utiliza noile tehnologii atât în Mediatică, cât și în celelalte subdiviziuni ale Bibliotecii, în sălile de curs ale Universității.

Recomand tuturor cole-

gilor de la toate tipurile de biblioteci, indiferent de localitate, să se impună cu perseverență în comunitățile pe care le deservesc, să demonstreze necesitatea utilizării Noilor Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în biblioteci și să participe la educația informațională a elevilor.

Calea pe care am parcurs-o noi, bibliotecarii bălțeni pînă a fi recunoscuți a fost de lungă durată și deloc ușoară. Încă în 1968, atunci cînd în bibliotecile europene, inclusiv și cele din Rusia, se acorda o mare atenție orelor de promovare a cunoștințelor bibliotecar – bibliografice, la Institutul Pedagogic de Stat „A. Russo” din Bălți erau promovate cîte 6, apoi 8 ore facultative, însă numai la acele Facultăți cu decanii cărora reușea să se înțeleagă directorul Bibliotecii.

Au trecut anii, a apărut decizia Colegiului Ministerului Educației din R. Moldova, au fost elaborate noi cerințe față de instruirea studenților, accentul fiind plasat pe munca individuală, astfel, au apărut și deciziile Senatului Universității noastre prin care bibliotecarii au obținut și un statut de lectori, ceea ce înseamnă un spor simțitor la salariu. Viața Bibliotecii a devenit mai interesantă, mai creativă, iar bibliotecarul s-a impus ca o instanță care oferă consultații, ajută citirii să depășească situațiile dificile.

În scopul optimizării cursului *Bazele culturii informaționale*, sunt utilizate, în colaborare cu

alte centre și servicii ale Bibliotecii, diverse forme și metode. Astfel, în cadrul Zilelor Informării la Catedre și În ajutorul Licențiatului, organizate în SDIB, ne străduim să le cultivăm studenților și audienților de la secția de reciclare a cadrelor didactice din instituțiile preuniversitare de învățămînt deprinderi de căutare, utilizare a surselor de informare: catalogul electronic, biblioteca digitală (on-line), plasată în pagina Web BSU, cataloagele electronice ale altor biblioteci, Internet pentru studiu: motoare de căutare, baze de date naționale și internaționale, biblioteci virtuale, pagina web BSU. Participanților li se oferă și fluturași informativi cu adrese utile pentru accesare.

De asemenea, promovăm ore pentru tinerii bibliotecari care frecventează Școala Noului Angajat.

Obişnuim să organizăm pentru studenții anului întâi și anului compensator, în cadrul Programului Noul Beneficiar, întâlniri, ture ghidate prin spațiile Bibliotecii, consultații. Programul dat contribuie la formarea deprinderilor de formulare corectă a necesităților informaționale, de căutare și utilizare independentă a informației necesare, amplificarea competențelor informaționale.

Versiunea electronică a cursului *Bazele Culturii Informaționale*, cît și a altor lucrări și materiale promoționale elaborate și editate de bibliotecarii universitari bălțeni, pot fi accesate în pagina web: <http://libruniv.usb.md>.

Referințe bibliografice:

1. Afatin, Igor. Realizări și perspective de informatizare a Bibliotecii universitare bălțene. In: *Bul. ABRM*. Ed. spec., 2008, nr. 1(7), p.90-92.
2. Bazele Culturii Informaționale. Bălți, 2007. 160 p.
3. Declarația de la Bologna, 19 iunie 1999. [online]. Disponibil pe internet: <URL: <http://www.almamater.md/cgi/jump.cgi?DB=Document&view>>
6. Harconița, Elena; Stratan, Elena. Biblioteca universitară în cadrul sistemului de instruire. In: *Bul. ABRM*. Ed. spec., 2008, nr. 1(7), p. 7-11.
7. Harconița, Elena. Biblioteca Științifică a Universității bălțene în context educațional, științific și cultural. In: *Univers Pedagogic Pro*, 2008, 2 oct. (Nr 35), p. 7.
8. Harconița, Elena. Cursul Bazele culturii informaționale la Universitatea de Stat „Alec Russo”. In: *Bul. ABRM*. Ed. spec., 2008, nr. 1(7), p. 94-98.
9. Information Literacy. [online]. Disponibil pe internet: <URL: <http://www.info-lit.org/definitions.html>>
10. Lunic, Natalia. Cultura informațională: definiții, conținut, evoluție în societatea informațională. In: *Bul. ABRM*. Ed. spec., 2008, nr. 1(7), p. 117-119.
11. Mandea, Rodica. Stadiul actual și tendințe ale sistemelor de informare pentru cercetare-dezvoltare pe plan mondial. [online]. Disponibil pe internet: <URL: <http://www.unibuc.ro/eBooks/StiinteCOM/biblioteconomie/fra-meset.htm>>
12. Moraru, Anatol. Editorial. Tinerii, Biblioteca, Internetul. In: *Confluente bibliologice*, 2008, nr. 1-2, p. 5-7.
13. Scurtu, Elena. Dialog profesional: serviciul documentare - informare bibliografică și cadrele didactice. In: *Bul. ABRM*. Ed. spec., 2008, nr 1(7), p. 21-23.
14. Șubă, Șerban. Educația utilizatorilor - un concept de actualitate. In: *Bul. ABIR*, București, 2003, vol.14, nr. 2-3, p. 45.

EFECTELE TIC ÎN PRESTAREA SERVICIILOR DE REFERINȚE

**Lina MIHALUȚA,
Natalia CULICOV**
șef serviciu Referințe bibliografice

Tradițional, Biblioteca a fost și va rămâne un centru de informare și documentare, o instituție promotoare a valorilor spirituale. Orice bibliotecă activează pentru utilizatori, oferindu-le toată informația stocată, de care aceștia au nevoie. Serviciul de Referințe din cadrul unei biblioteci este o structură care ilustrează funcția de intermediar al bibliotecii între setul de informații și beneficiari.

Serviciul de Referințe Bibliografice al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți a fost înființat la începutul anului 2005. Apariția lui a fost determinată de solicitările crescânde ale utilizatorilor, de necesitatea de a delimita colecțiile, precum și de apariția oportunităților de informatizare și a modelelor internaționale performante – obiect al discuțiilor din cadrul mai multor ședințe ale Consiliului Științific și Administrativ al Bibliotecii.

Trebuie să menționăm că acest Serviciu format din 2 săli spațioase și confortabile în care se reunesc 2 structuri: Sala de Cataloge tradiționale cu acces la

catalogul electronic OPAC și Sala de Referințe se integrează armonios în structura organizațional / funcțională a BȘU. Amplasată la parter, de unde practic pornesc căile de acces în spațiile Bibliotecii, subdiviziunea asigură primul contact al cititorului cu instituția noastră, exprimă, în fapt, coeficientul înalt al calității și eficienței serviciilor oferite de întreaga Bibliotecă .

Consilierea, asistență în căutarea și regăsirea informațiilor solicitate, statutul de ghid în hățșurile informaționale tradiționale și electronice, acestea sunt criteriile fundamentale de organizare a unui serviciu de referințe. Bibliotecarii din această subdiviziune gestionează o bogată și valoroasă colecție de referințe constituită din circa 4 000 documente tipărite: primare și secundare în limbile română și rusă.

Trebuie să menționăm că particularitățile de structurare a colecțiilor în Biblioteca noastră sunt de așa fel, încât sursele de referințe tradiționale se regăsesc practic în toate subdiviziunile (exclusiv unicatele – în SRB), cele în limbile străine se află în oficiul Documente în limbile străine, iar cele din domeniul muzical – în oficiul Documente muzicale. Toate colecțiile se află în acces

liber.

Colecția se completează cu o anumită ritmicitate și cu publicații în serie, precum Monitorul Oficial al RM, Buletinul învățămîntului, Buletinul Rectoratului ș.a. Consultarea documentelor se face în condiții optime de lucru, iar utilizatorii beneficiază de următoarele facilități:

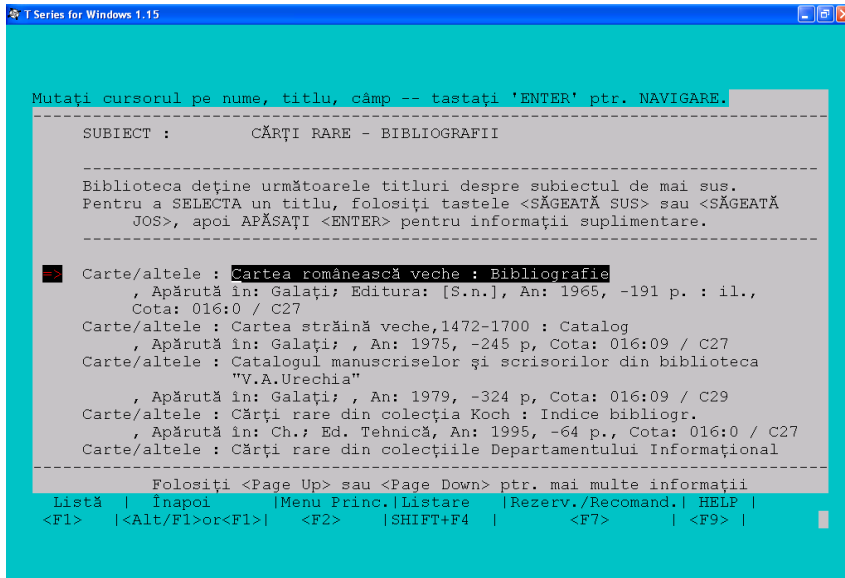
- acces la sursele de informare cu valoare adăugată ale Bibliotecii: cataloagele clasice (alfabetic, analitic sistematic, sistematic CZU, sistematic BBK) - 40 locuri în sala Cataloage;
- acces la catalogul on-line: OPAC -10 stații de lucru în SRB și 53 terminale în celelalte subdiviziuni, inclusiv Mediateca;
- TinRead pe site-ul Bibliotecii: <http://www.libruniv.usb.md> – la 49 termi-

nale în toate subdiviziunile bibliotecii;

- Tipărirea buletinelor de cerere la comandă și a listelor tematice direct din OPAC.

BULETIN DE CERERE

Nume, Prenume : Russu Ion
 Nr. carnet cititor : 1756
 Data : 15.09.2005
 COTA:34(478.9)(075.8) / B69
 1149698-sll
 Autor: Borodac, Alexandru
 Titlu: Drept penal : caificarea
 infracțiunilor : Pentru inst. de învăț.
 superior, spec. Jurisprudența
 Loc.: Ch. An:1996
 Total ex.: SL1-1
 Semnatura:

- Acces Internet – 49 stații pentru utilizatori;
- Acces on-line la cataloagele și documentele altor instituții info-bibliotecare;
- Acces Baze de date: internaționale: *EBSCO*, *AGORA*; naționale: *MoldLex* care include Legislația Republicii Moldova din 1989 pînă în prezent, ilustrată de textele integrale ale documentelor legislative.

aplicative cu acces local:

- *SUMARSCANAT*, care include: cărți – 190 de titluri de surse – gazdă /24 933 de titluri articole; reviste - 659 de titluri de surse – gazdă /24 974 de titluri articole;
 - *Opere muzicale de pe discuri de vinil (format MP3)*. Această bază de date conține înregistrări muzicale digitizate în format MP3 de pe discurile vinil, trecute printr-un proces de sinteză și purificare acustică - peste 1000 de opere și 80 de CD-uri muzicale cu peste 1 600 de titluri;
 - efectuarea înregistrărilor pe discchetă, imprimări pe hîrtie la solicitare din Internet, *MoldLex*, *EBSCO* și din alte baze de date;
 - consultanță / ghidare / orientare în sprijinul cercetării informațional - documentare și căutării multiaspectuale oferite de bibliotecari.
 - Cultura Informațională are drept scop formarea competențelor informaționale ale utilizatorilor prin familiarizarea / popularizarea serviciilor Bibliotecii în cadrul Cursului *Bazele Culturii Informaționale*, unde studenții, prin inter-

mediul prelegerilor, discuțiilor, sarcinilor, testelor își formează și își dezvoltă abilități de căutare și regăsire a informației în Sistemul informațional electronic și tradițional.

Servicii de referințe

Modalitățile folosite de către bibliotecar pentru a ajuta utilizatorul să găsească documentele necesare constituie strategia de căutare a informației. Investigația poate fi tradițională sau electronică, în funcție de abilitățile bibliotecarului sau de nivelul de dotare tehnică a serviciului.

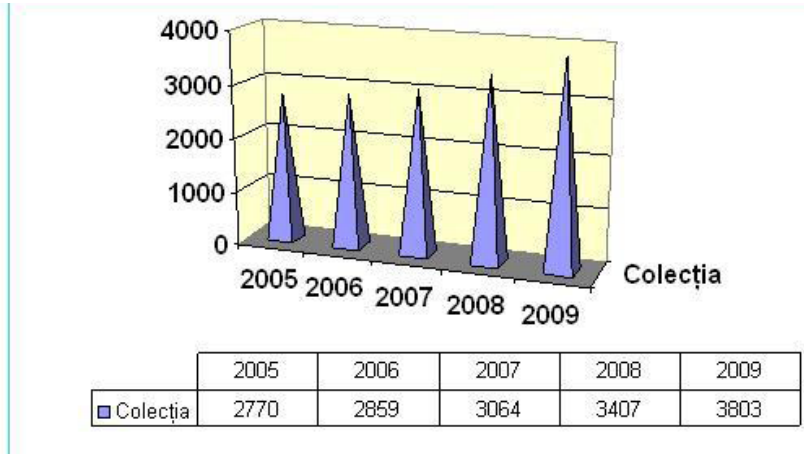
În comunicarea noastră ne-am propus să analizăm care este impactul tehnologiilor informaționale asupra serviciilor de referințe, în general, și asupra tipurilor de referințe, în particular. Vom analiza din această perspectivă impactul progresului tehnologic și asupra tipurilor de referințe oferite cu ajutorul instrumentelor electronice în raport cu cele tradiționale. Și, întrucît o analiză calitativă poate fi efectuată numai prin demonstrarea indicatorilor statistici cantitativi, vom aduce date statistice înregistrate în decurs de 5 ani de activitate a SRB.

Colecția publicațiilor de referințe, fondul în întregime al Bibliotecii, cataloagele de bibliotecă, electronic și tradiționale, bazele de date locale și resursele electronice on-line la care are acces biblioteca – iată potențialul de care dispunem pentru realizarea tuturor tipurilor de referințe:

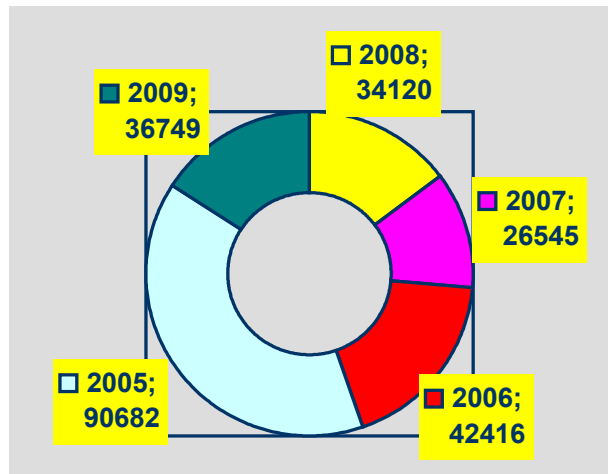
- **referințe factografice**
- **referințe tematice**
- **referințe de adresă**
- **referințe de concretizare**
- **referințe complexe**

Dinamica colecției de referințe (2009 - 2005)

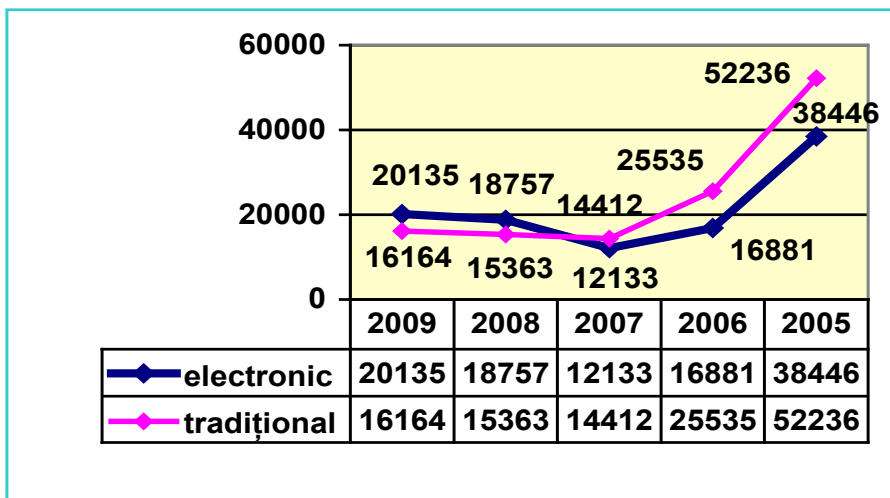
Dinamica referințelor (2009 - 2005)

Datele prezentate în diagramă demonstrează o descreștere de 2,5 a referințelor în raport cu anul 2005. Vom indica doar câteva circumstanțe care au condiționat descreșterea lor:

- referințele sunt realizate de toate subdiviziunile Bibliotecii, dar evidența se ține numai în SRB;
- posibilitățile de utilizare a colecției de referințe în sălile de împrumut la domiciliu;
- locuri de muncă automatizate;
- acces la calculatoare în toate subdiviziunile Bibliotecii;
- o bună parte din utilizatori sunt posesori de laptopuri.

Dinamica referințelor electronice și tradiționale (2009 - 2005)

Observăm că atât referințele electronice (1,9 ori), cât și cele tradiționale (3,23 ori) sunt, comparativ cu anul 2005, în descreștere la situația din 2009. Această scădere se motivează prin existența următorilor factori:

- planul de înmatriculare a fost redus cu 30% ;
- admiterea la studii cu frecvență redusă a fost anulată pentru anumite facultăți;
- a fost sistată înmatricularea la Liceul Teoretic și Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”;
- insuficiența dotării cu tehnică a Bibliotecii;
- abilități informaționale ale studenților la formarea cărora își aduc aportul bibliotecarii.

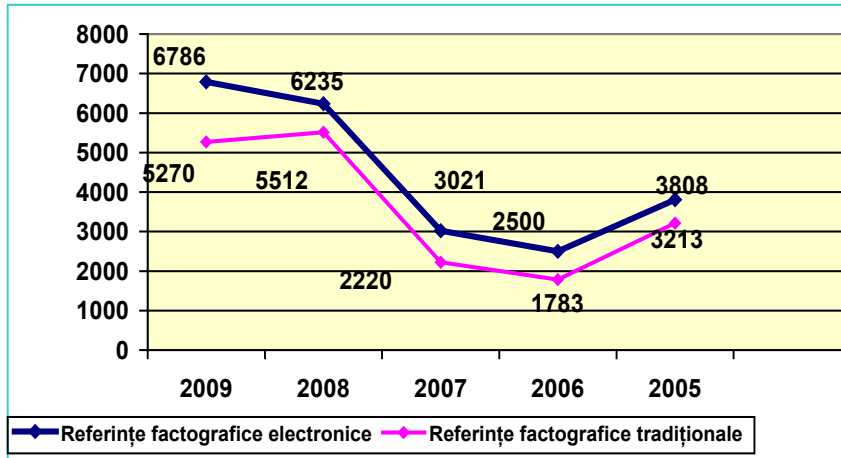
În continuare, vom prezenta dinamica referințelor după tipul lor, în conformitate cu datele statistice înregistrate.

Referințe factografice

După tipurile de referințe oferite, pe primul loc se plasează cele factografice care sunt asigurate prin intermediul: Colecției de referințe tipărite, Internetului, Bazelor de date se constată o creștere de 2,1 față de 2005, iar cele electronice - cu 1,3 față de cele tradiționale, ceea ce demonstrează că utilizatorii preferă să obțină informații factive, concrete și succinte.

Dinamica referințelor factografice electronice și tradiționale (2009 - 2005)

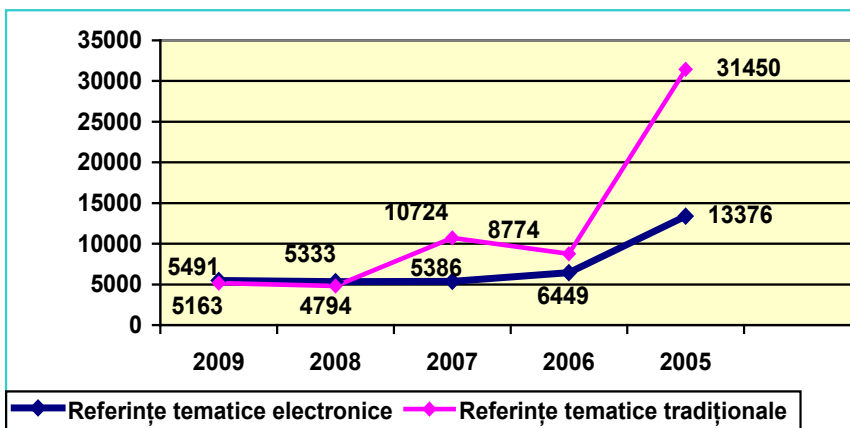

Deoarece astăzi bazele de date sunt numeroase, motoarele de căutare sunt variate, este clar că și dinamica acestor referințe este în creștere din an în an, iar în dependență de instrumentul utilizat în procesul oferirii referințelor factografice, este evident că prevalează instrumentul electronic. De unde încă o dată ne convingem că tehnologiile informaționale persistă asupra celor tradiționale.

Referințe tematice

În ceea ce privește referințele tematice dinamica lor este în descreștere, atât pentru cele electronice cât și cele tradiționale. Diferențele ne demonstrează că instrumentele de referințe electronice și cele tradiționale își găsesc aproape în egală măsură utilizatorul.

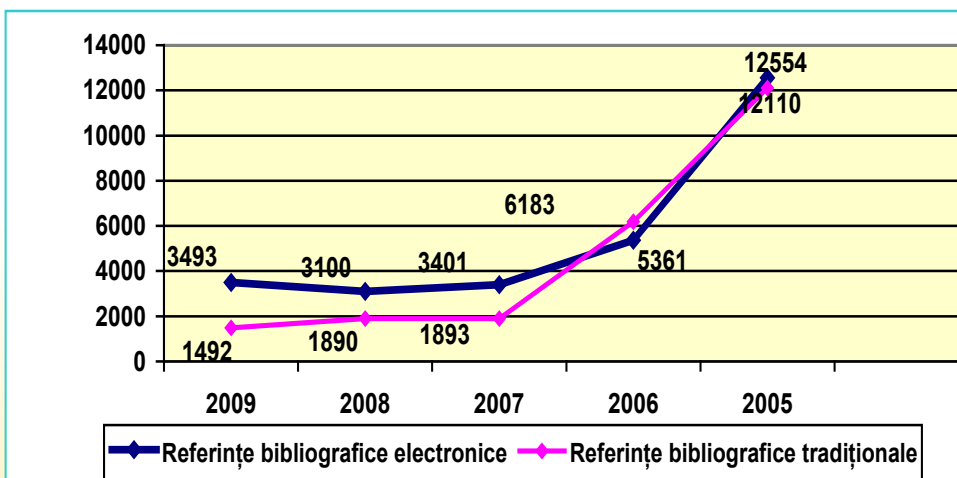
Dinamica referințelor tematice electronice și tradiționale (2009 - 2005)

Referințe de concretizare a datelor bibliografice

Referințele bibliografice cărora li se mai spun de concretizare a datelor bibliografice cum ar fi autorul sau colectivul de autori, titlu, sursă, an de ediție, etc., le urmează de fapt pe cele tematice. Instrumentele prin care se oferă aceste referințe sunt similare celor anterior nominalizate.

Dinamica referințelor de concretizare a datelor bibliografice electronice și tradiționale (2009 - 2005)

Referințe virtuale. Forme

Era digitală a adus schimbări radicale la nivelul serviciilor de referințe oferite de biblioteci. Odată cu dezvoltarea tehnologiilor noi, în biblioteci a apărut un nou tip de serviciu de referințe – „referințe virtuale” sau referințe la distanță. Pe măsură ce utilizatorii folosesc tot mai frecvent serviciile oferite prin intermediul Internetului, bibliotecarii au găsit o modalitate eficientă de a oferi serviciile de referințe on-line.

Au fost organizate servicii de referințe bibliografice la distanță prin intermediul rețelei Internet, astfel că utilizatorul are posibilitatea să adreseze o cerere de informare, nefiind prezent fizic în bibliotecă. Datorită acestui serviciu, utilizatorul economisește timpul său personal și, totodată, bibliotecile au posibilitate să-și popularizeze serviciile.

Cele mai răspândite forme de servicii de referințe virtuale sunt:

- **referințele prin poșta electronică (referințe prin e-mail „Întrebă bibliotecarul”);**
 - referințe „la taifas” (chat, e-taifas);
 - conferințele video;
 - formele de rețea (web forms);
 - Volp (Voice over Internet Protocol - voci peste Internet).

Dorindu-ne să fim în pas cu timpul, am considerat necesar inițierea serviciului de referințe prin e-mail „Întrebă bibliotecarul”, oferit prin intermediul paginii web a Bibliotecii (<http://libruniv.usb.md>), rubrica *Pagina utilizatorului*. Astfel oricine are posibilitatea de a consulta interactiv bibliotecarii de referințe pentru soluționarea solicitărilor referitoare, la orientarea / ghidarea în găsirea informației, oferirea de succinte bibliografii pe diferite teme de cercetare sau răspunsuri la întrebări simple, factografice prin consultarea catalogelor bibliotecii sau publicațiilor de referințe.

La crearea acestui gen de serviciu s-au stabilit prioritățile-cheie:

- plasarea serviciului pe Web;
- furnizarea gratuită a referințelor;
- răspunsurile personalizate sunt oferite în decurs de 2 zile lucrătoare;
- grupul-țintă – utilizatori reali ai Bibliotecii, cât și utilizatori externi.

Întrebă bibliotecarul. Formular

Am elaborat și un formular ce urmează a fi completat de către utilizator:

- nume și prenume;
- categorie utilizator (pentru a cunoaște statutul utilizatorului);
- e-mail-ul (pentru a furniza răspunsul la întrebări);
- instituția pe care o reprezintă utilizatorul;
- cererea propriu-zisă (aceasta trebuie să fie formulată cât mai corect, să conțină o singură întrebare);
- motivul solicitării (aici utilizatorul selectează următoarele opțiuni: instruire, cercetare științifică, formare culturală).

Cererile primite pînă acum prin intermediul acestui serviciu nu au un caracter constant, ele fiind diverse, de la întrebări ce țin de condițiile de acces

Формат: Правка Вид Избранное Сервис Справка

http://libruniv.usb.md

Biblioteca Științifică a Universității d...

Universitatea de Stat Alecu Russo
Biblioteca Științifică

NU SE ACCESIA LITERA DE REALIZARE A UNUI TRADUCTOR, REVICIAT SAU UNUI ALT LINGVIST

cîmpurile marcate cu * se completează obligatoriu

*Numele și prenumele * Categorie utilizator

*E-mail Telefon

*Instituția

*Cerința
Vă rugăm să formulați într-o manieră cât mai precisă întrebarea, furnizînd cât mai multe detalii despre subiect

Biblioteca Științifică a Universității de Stat "A.Russo"

* Motivul cerinței * Limba

Informațiile personale sînt confidențiale.
Vă mulțumim pentru colaborare.

Send Resat

© Copyright 2007 Bănuș 2007
SCHEIDT
2007
WebMaster

EBSCO

Europe

INSTITUTUL CULTURAL R. M. D. A.

și de orarul de lucru al Bibliotecii, pîna la cereri de mici liste bibliografice la un subiect anume.

Avantajele acestei oferte:

- serviciile devin mult mai accesibile;
- oferă un tip de anonim care nu este posibil în cazul serviciilor tradiționale;
- este un serviciu econom și gratuit;
- programele de e-mail permit transmiterea de fișiere atașate;
- se obține acoperirea unui segment mult mai mare de utilizatori;
- devine posibilă realizarea unei statistici exacte a cererilor și răspunsurilor.

Dezavantaje:

- dificultatea susținerii unui interviu de referință adecvat, element important în serviciile tradiționale;
- solicitările conțin uneori neclarități ceea ce poate genera, în consecință, un răspuns incomplet;
 - indicarea incorectă a adresei de e-mail conduce la neonorarea cererii.

Concluzii

Dezavantajele enumerate mai sus nu ne fac să renunțăm la acest tip de serviciu, ci, mai curînd, ne determină să dezvoltăm și să perfecționăm serviciul, precum și să aplicăm noi tehnici și posibilități de instruire a utilizatorilor.

În condițiile de edificare a Societății informaționale și a Cunoașterii, în era cînd schimbările se produc cu o viteză foarte mare, bibliotecile nu au decît să răspundă provocărilor acestei perioade, să continue a oferi produse și servicii de calitate, rapide și eficiente, să-și modernizeze serviciile, implementînd tehnicile și tehnologiile moderne.

Referințe bibliografice:

1. Hotărîre privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale – „Moldova electronică”: nr. 255 din 09.03.2005. In: *Monitorul Oficial al R. Moldova*, 2005, nr. 46-50, p. 41-88.
2. Agnes, Erich. Bibliotecile - suport informațional în era electronică. In: *Biblioteca* : rev. de bibliologie și șt. informării, 2006, nr. 5, P. 149-150.
3. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți : Rap. de activitate 2005-2009. Bălți, 2006-2010.
4. Cavaleri, Piero. Bibliotecile și serviciile on-line personalizate. In: *Biblioteconomie* : Culeg. de trad. prelucr., 2005, nr. 1, P. 50-62.

UN SONDAJ DESPRE APETITUL LECTURII

Adela CUCU,
*bibliotecar principal
sala de lectură Științe filologice
serviciul Comunicarea Colecțiilor*

A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre, căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci. Există, neîndoielnic, o școală a vieții, însă doar cărțile ne dezvăluie cu adevărat înțelesul, esențele lucrurilor pe care le trăim. Dacă nu citim, rămânem ignoranți și nu numai pentru că nu avem idei ce gândesc și ce simt alți oameni, dar și fiindcă nu ne putem explica propria noastră viață.¹

... **Lectura artistică** este un proces complex care nu presupune doar elementara transmitere de informații de la un emițător la un receptor. Aproape de fiecare dată, opera literară este recreată, fiecare cititor articulând subiectul abordat cu propriile cunoștințe, cu propria sa experiență de viață, cu propria sensibilitate.²

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, fiind expresia capacităților de gândire și limbaj. Însă rezultate mai multor sondaje vorbesc despre faptul că oamenii citesc din ce

in ce mai puțin. Timpul necesar lecturii unui roman este folosit actualmente pentru o îndelungată navigare pe Internet. E adevărat că poți alege să citești online multe cărți, dar acest lucru este echivalent cu ascultarea muzicii la computer.

La începutul anului 2009 (mai exact în martie – aprilie), am realizat un sondaj privind interesul cititorilor noștri pentru lectură. Am fost preocupați să aflăm ce și cât citesc, ce interes exista pentru anumite genuri – ca poezia, de exemplu – sau cum este privita (citită) proza, în ce măsură și-au format o anumită concepție despre o carte sau despre un scriitor etc., dar cel mai important a fost să aflăm opiniile lor privind repertoriul de beletristică la care au acces.

La întrebările din chestionar, 14 la număr, dintre care 7 închise, adică au variante de răspuns deja formulate, și alte 7 fără variante de răspunsuri, au răspuns 100 de utilizatori cărora li s-a asigurat anonimatul, ei specificând doar că sunt cadre didactice sau studenți, indicând anul de studii și fa-

cultatea.

Eșantionul chestionat reprezintă studenți și cadre didactice de la Facultățile de Filologie și Limbi și Literaturi Străine, care au completat ancheta în sălile de lectură nr. 2 Științe filologice, nr. 4 Literatură în Limbi străine și la sala de împrumut nr. 1 Documente științifice / beletristică. 62% din cei chestionați îi reprezintă studenții Facultății de Filologie, anii de studiu: II – 7 studenți, III – 38, IV – 15, V – 2, 22% - de la Facultatea Limbi și Literaturi străine, II - 2 studenți, III – 15, V – 1); 9 % cadre didactice, 7% nu au specificat.

Anual, Biblioteca achiziționează (prin cumpărare, donații, schimb interbibliotecar, depozit legal) peste 6 000 de titluri în 14 000 de exemplare de documente în diferite limbi, apărute la cele mai prestigioase edituri din țară și străinătate. Dintre ele, literatura artistică con-

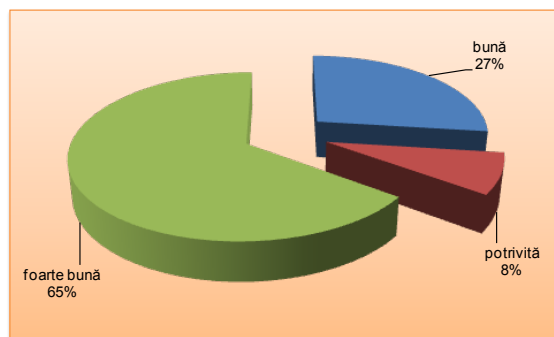
stituie 10%.

La 01.01. 2009, colecția totală a Bibliotecii Științifice Universitare număra 1 016 037 ex., 19 la sută dintre care fiind literatură artistică. Statistica împrumuturilor literaturii artistice pentru 2009 indică 8% (108 979).

1. Prima întrebare din chestionar suna: *Cum apreciați colecția de beletristică a Bibliotecii Științifice?*

Avînd în vedere că eșantionul chestionat face parte dintr-un mediu în care lectura, studiul, informarea sunt componente de bază ale procesului formativ, investigația a debutat cu o întrebare ce vizează consistența fondului de beletristică al Bibliotecii noastre.

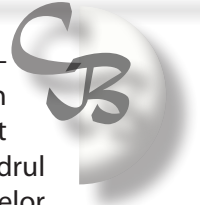
Ne bucură faptul că o bună parte dintre utilizatori (65 %) au răspuns că este foarte bună, iar 27 la sută au apreciat-o cu calificativul bună, pe cînd doar 8 la sută din respondenți au optat pentru - potrivită.

În baza acestor opinii ale cititorilor-studenți putem califica calitatea colecției de literatură artistică drept "foarte bună". Dar trebuie să ținem cont și de părerea celor 8 procente din respondenți care apreciază colecția ca fiind "potrivită", să depistăm acele lacune și să ne

orientăm continuu spre satisfacerea cerințelor crescînde ale utilizatorilor noștri.

Prezentăm în continuare valoarea procentuală a opțiunilor exprimate de către cititori prin alegerea unei singure, a două sau a mai multe dintre variantele de răspuns propuse.

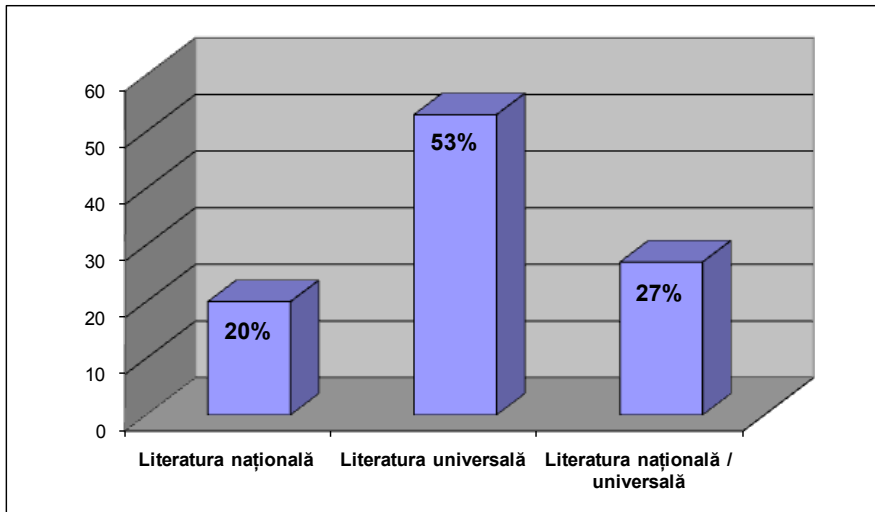

2. **Preferăți să citiți literatură artistică: națională / universală?**

Analizând răspunsurile la această întrebare, am constatat următoarele: 20% preferă să citească numai literatură națională, 53% acordă prioritate literaturii universale, iar 27 % din cei anchetati optează atât pentru literatura națională, cât și pentru cea universală.

Interesul sporit pentru literatura

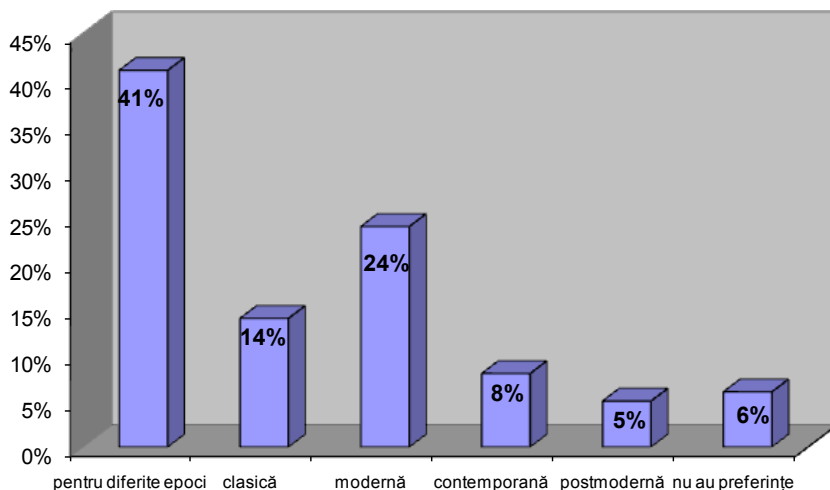
universală ar putea fi motivat, după părerea noastră, prin aceea că utilizatorii noștri sunt marcați de expozițiile în cadrul cărora sînt promovate operele celor mai de seamă scriitori străini, clasici și contemporani, cărți care se evidențiază prin originalitatea designului, condițiile grafice, dar și datorită publicității care li se face acestor cărți.

3. **Literatura cărei epoci Vă interesează (o preferați) în mod deosebit?**

Conform sondajului, aproape un sfert - 24% dintre utilizatori au spus că obișnuiesc să citească numai literatură modernă, 14% optează pentru literatura clasică, 8% - pentru literatura contemporană, 5% - pentru literatura postmodernă, iar pentru literatura veche - numai 2%. Nu au preferințe 6 la sută din respondenți. 41% din cititorii chestionați s-au arătat interesați concomitent de literatura mai multor

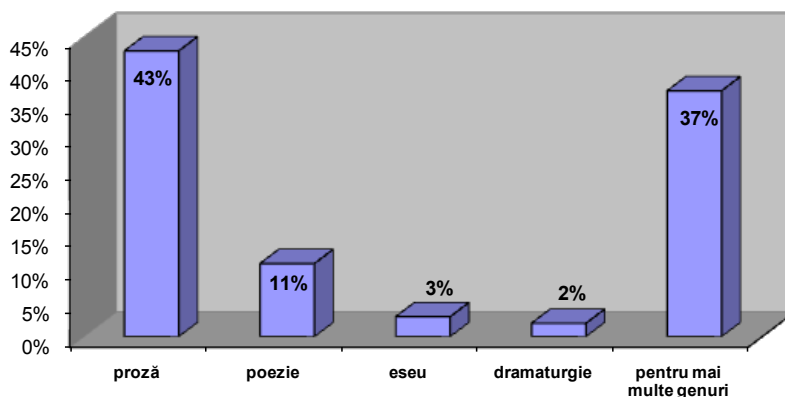
epoci: 23% au făcut două alegeri (veche / contemporană - 2%, veche / modernă - 1%, modernă / contemporană - 7%, clasică / contemporană - 7%, clasică / modernă - 6%); 14% - 3 (veche / clasică / postmodernă - 1%, clasică / modernă / contemporană - 8%, clasică / contemporană / postmodernă - 1%, clasică / modernă / postmodernă - 4%); 4% - 4 (clasică / modernă / contemporană /

4. Ce genuri literare preferați?

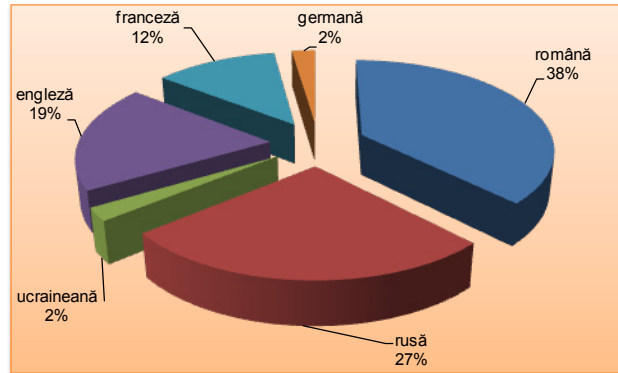
Din răspunsuri rezultă că cele mai multe opțiuni - 43% - sunt pentru lectura prozei (întâietatea o dețin romanele psihologice (32%) și sociale (30%), mai puțin de dragoste (12%), istorice (11%), fantastice (4%), polițiste (4%), de aventuri (1%)), 11% - pentru poezie, 2% - pentru dramaturgie, 3% - pentru eseuri.

37 la sută optează în aceeași măsură pentru diferite genuri literare: proză și poezie - 10%, proză și dramaturgie - 5%, proză și eseuri - 1%; proză, poezie și dramaturgie - 4%, proză, poezie și eseuri - 5%, proză, poezie, dramaturgie, eseuri - 12%.

5. În ce limbă preferați să citiți?

- a) română - 38%
 - b) rusă - 27%
 - c) ucraineană - 2%
 - d) engleză - 19%
 - e) franceză - 12%
 - f) germană - 2%
- În alte limbi: bulgară

Mai jos, ne-am permis să facem o mică specificare din care rezultă că 32% dintre studenții chestionați preferă să citească literatură artistică numai în limba română, numai în limba rusă - 13%, în limba engleză - 3%, 52 la sută citesc în diferite limbi (31% - citesc în două limbi: (în limba română / rusă - 7%, română / engleză - 6%, română / franceză - 3%, română / germană - 2%, română / ucraineană - 2%, engleză / franceză - 7%, în rusă / engleză - 4%); 17% - citesc în trei limbi: (în limba română, rusă și engleză - 8%, limba română, rusă și ucraineană - 3%, limba română, rusă și germană - 1%, rusă, ucraineană și germană - 1%, rusă, engleză și franceză - 4%); 4 la sută - în patru limbi: (în română, rusă, engleză și franceză - 2%, în română, rusă, franceză și germană - 2%).

La următoarele trei întrebări vom renunța la evidențierea statistică a rezultatelor în favoarea prezentării unui top al celor mai semnificative răspunsuri, realizat în urma unei selecții.

6. Cartea preferată / autorul preferat

Putem observa că 90 la sută dintre cititorii chestionați au indicat negreșit autorul sau cartea preferată, pe când 10% au declarat că e un exercițiu care-i depășește.

Din literatura română

Cartea preferată:

Turnătorul de medalii de Anatol Moraru.

Ion de Liviu Rebreanu.

Cartea milionarului de Ștefan Bănulescu.

Autorul preferat: poeți: *Mihai Eminescu, Grigore Vieru, George Bacovia, Marin Sorescu, Lucian Blaga, George Coșbuc, Dumitru Matcovschi, Nicolae Popa.*

Prozatori: *Liviu Rebreanu, Mircea Eliade, Mircea Cărtărescu, Mihai Sadoveanu, Camil Petrescu etc.*

Din literatura universală:

Cărtea preferată:

Romeo și Julieta, Hamlet de William Shakespeare.

Germinal de Emile Zola.

Mizerabilii de Victor Hugo.

Candide de Voltaire.
Contele de Monte-Cristo de Alexandre Dumas.
Moartea la Veneția de Thomas Mann.
Adio Arme de Ernest Hemingway.

Autorul preferat:

Goethe Johann Wolfgang, Erich Kastner, Romain Rolland, Milan Kundera, Haruki Murakami, Friedrich Nietzsche, Dan Brown, Oscar Wilde, Die Zwillinge, Stendhal, Francois Mauriac.

Din literatura rusă:

Cartea preferată:

Maestrul și Margarita de Mihail Bulgakov.
Idiotul de Fiodor Dostoievski.

Autorul preferat:

Aleksandr Pușkin, Aleksandr Kuprin, Serghei Esenin.

Din literatura ucraineană

Cartea preferată:

Зачарована Десна de Олександр Довженко.,
Хіба ревуть воли як ясла повні de Панас Мирний.

Autori:

Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко.

7. Care sunt, în opinia Dvs, capodoperele literaturii universale?

Voi enumera doar cele mai des menționate opere: *Romeo și Julieta* și *Hamlet* de William Shakespeare, *Eugenie*

Grandet de Honore de Balzac, *Doamna Bovary* de Gustave Flaubert, *Faust* de Goethe, *Notre-Dame de Paris*, *Mizerebilitii* de Victor Hugo, *Idiotul* de Fedor Dostoievșchii, *Bel ami* de Guy de Maupassant, *Război și pace* de Lev Tolstoi, *Decameronul* de Giovanni Boccaccio, *Divina comedie* de Dante Alighieri, *Iliada și Odiseea* de Homer, *Metamorfoza* de Franz Kafka, *În căutarea timpului pierdut* de Marcel Proust, *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, *Germinal* de Emile Zola, *Alchimistul* de Paulo Coelho, *Un veac de singurătate* de Gabriel Garcia Marquez, *Roșu și negru* de Stendhal, *Don Quijote* de Miguel de Cervantes, *Străinul*, *Procesul* de Albert Camus, *Poemele lui George Byron*, *Numele trandafirului* de Umberto Eco, *Cidul* de Pierre Corneille, *O tragedie americană* de Theodore Dreiser, *Lolita* de Vladimir Nabocov, *Evghenii Oneghin* de Aleksandr Pușkin, *Suflete moarte* de Nicolai Gogol.

Sondajul a arătat că 92% dintre cititori au încercat să-și expună părerea și să plaseze anumite opere în contextul literaturii universale, conferindu-le o valoare deosebită.

Multe din aceste cărți au calitatea de a fi atemporale și universale, însă, în mare măsură, reprezintă opere și autori promovați în cadrul programelor de studiu.

8. Cărțile din care ați învățat ceva sau le considerați importante:

Din literatura universală:

Operele lui Victor Hugo și Theodore Dreiser, *Romeo și Julietta* de William Shakespeare, *Iliada și Odiseea* de Homer, *O viață* de Guy de Maupassant,

Prințul Fericit și Portretul lui Dorian Gray de Oscar Wilde, *Tragediile* lui Jean Racine, Balzac și *Micuța croitoreasă chineză* de Dai Sijie, *Taica Goriot* de Honore de Balzac.

Din literatura română:

Operele lui Mihai Eminescu, Ion Creangă, *Ion* de Liviu Rebreanu, *Iona* de Marin Sorescu, *Povara bunătații noastre*, *Frunze de dor* de Ion Druță, *Nepotul* de Vladimir Beșleagă.

Din literatura rusă:

Război și pace de Lev Tolstoi, *Opera* lui Alexandr Soljenițin, *Poezii* de Ana Ahmatova, Aleksandr Pușkin, Vladimir Maiakovski.

Una dintre lecturile favorite ale participanților la sondaj s-a dovedit a fi Biblia.

Și la această întrebare utilizatorii noștri au considerat necesar să acorde importanță autorilor consacrați, ale căror opere figurează și în lista de lecturi obligatorii.

9. Vi s-a întâmplat să citiți o carte pe calculator?

Am aflat că doar 43% din cei chestionați au citit cărți pe calculator. (Ex: *Nașterea tragediei din spiritul muncii* de Friederic Nietzsche; *Муку переводческие* de Сидер Флорин.)

10. Ați cumpărat vreodată un audiobook? Dacă da, numiți titlul.

98 la sută dintre participanții la sondaj au răspuns că nu au cumpărat niciodată un audiobook și numai un utilizator a procurat *Sonetele* lui William Shakespeare.

11. Ce carte ați dorit s-o citiți și nu ați găsit-o în Biblioteca noastră?

Nu a fost de găsit în Biblioteca noastră: *The story of an Hour* de Kate Chopin (pe care o avem însă în variantă electronică), *Der Vorleser* de Bernhard Schlink, *Sub soarele lui Satan* de Georges Bernanos; *Маруся Чурай* de Л. Костенко, *Lord of the rings* de J. R. R. Tolkien, *Ангелы и демоны* de Дэн Браун.

Ne propunem pentru viitor o mai bună comunicare cu utilizatorii noștri și, firește, completarea cât mai diversificataa colecțiilor.

12. Premiul Nobel pentru literatură în anul 2008 i-a fost atribuit lui...

Cui i-ați fi decernat Dvs acest Premiu?

Potrivit rezultatelor sondajului, 91% dintre cititori știu că Premiul Nobel pentru literatură în anul 2008 i-a revenit lui *Jean-Marie Gustave Le Clézio*. Utilizatorii noștri ar fi decernat acest premiu lui: *Grigore Vieru*, *Vasile Romanciuc*, *Ion Druță*, *Milan Kundera*, *Bernard Clavel*.

13. Care este, în viziunea dumneavoastră, Cartea Anului 2008?

Voturile cititorilor s-au împărțit în felul următor: pe primul loc cu 8 voturi se plasează romanul *Turnătorul de medalii* de Anatol Moraru; *Acum și în veac* de Grigore Vieru (4); *Călătorind spre Babadag* de Andrzej Stasiuc (3), *Plăcerea interpretării* de Mircea V. Ciobanu, *Supusul* de Heinrich Mann, *Le voyage du pere* de Bernard Clavel, *Жовтний князь* Василь Барка.

14. Ce reviste literare, de cultură preferați să consultați?

Lectura ziarelor și a revistelor literare și de cultură constituie, potrivit sondajului, o preocupare constantă pentru 96% din utilizatori.

Din publicațiile editate în limba română cea mai solicitată este revista *Semn* (24 de utilizatori), *Literatura și arta* (17), *Contrafort* (12), *Convorbiri literare* (10), *Limba română* (10), *Dacia literară* (2), *Timpul* (2), *Clipa* (2), *Viața Basarabiei* (2), *Familia* (2), *România literară* (2), *Luceafărul* (2), *Forum*, *Formula AS*, *Ioana*, *Jurnal de lingvistică*, *Literatorul*, *Sud - Est*, *Oglinda literară*.

Din publicațiile în limbi străine: *Der Spiegel*, *Le nouvel observator*, *Speak Out*, *La Belle France*, *Le francais*.

În limba rusă și ucraineană: *Новый мир* (6), *Иностранная литература* (4), *Роман - журнал*, *Звезда*, *Литература в школе*, *Смена*, *Русская литература*, *Дивослово* (4), *Київ*, *Слово і час*, *Дніпро*.

Sinteza datelor obținute denotă o anumită periferizare a actului lecturii în preocupările zilnice ale studenților, care, trebuie s-o spunem, va avea consecințe negative ce vor fi resimțite în viitorul apropiat.

Referințe bibliografice:

1. Manolescu, Nicolae. Lectura pe înțelesul tuturor. [online]. [citat la 14.03. 2010]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://www.aula.ro>>.
2. Sachalare, O. M. Tineretul și motivația lecturii. In: *Biblioteca* : Rev. de bibliologie și șt. inform., 1992, nr 8, p. 10-11.

ABORDĂRI INOVAȚIONALE DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Elena STRATAN,
șef serviciu Asistență de Specialitate

Moto:

*Dezvoltarea profesională a specialistului din informare, construirea carierei trebuie
aliniată mereu cerințelor europene.
/ Nicoleta Marinescu/*

Formarea profesională în instituția infobibliotecară se bazează pe o abordare sistemică, planificată, metodologică și etapele formării incluzând componentele manageriale: politica de formare, identificarea necesităților de formare, stabilirea cerințelor de formare (anchete în rândul personalului), stabilirea responsabilităților de formare, planificarea formării, proiectarea activităților de formare (*Programul de dezvoltare profesională, Școala Noului Angajat*), derularea activităților de formare, evaluarea activităților de formare.

Calitatea serviciilor oferite de bibliotecă sunt determinate de buna pregătire și instruirea continuă a personalului acesteia. Sincronizându-se cu rigorile și valorificând experiențele internaționale, Biblioteca universitară bălțeană și-a structurat programul de dezvoltare profesională în conformitate cu Declarația IFLA *Dezvolta-*

rea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe și Euroreferențialului privind competențele profesioniștilor europeni în domeniul informării și documentării.

O bună experiență necesită respectarea a 10 principii de bază: evaluarea periodică a nevoilor de învățare; gamă largă de oportunități de învățare, atât formală, cât și informală; spiritul organizațional și managerial din partea celor chemați să se ocupe de dezvoltarea profesională și educarea continuă a personalului; diseminarea largă a informației privind educarea continuă și a surselor de informație; activități legate de educarea continuă; documentare substanțială vizavi de participarea persoanelor fizice la procesul de învățare; un minim de 0,5 pînă la 1% din bugetul

instituției alocat dezvoltării profesionale; 10% din orele de muncă să fie alocate pentru participarea la workshopuri, învățare la locul de muncă; evaluarea ofertelor și programelor de educație continuă și de dezvoltare profesională; un program de cercetare care să evalueze starea **DPC** (*Dezvoltarea Profesională Continuă*) și care să examineze eficacitatea și rezultatele educării continue și a programelor de dezvoltare profesională continuă (1; 3, p. 286).

Euroreferențialul, privind competențele profesioniștilor europeni în domeniul informării și documentării ([http://www.bmms.ro/continut/doc/p13 Euroref.pdf](http://www.bmms.ro/continut/doc/p13_Euroref.pdf)), este un ghid al eurocompetențelor care identifică competențele și aptitudinile cerute de profesioniștii în informare și documentare, conține o listă de treizeci și trei de domenii de competențe repartizate în cinci grupe (Informare - Tehnologii - Comunicare - Management - Alte cunoștințe) și douăzeci de aptitudini - suport pentru dezvoltarea competențelor. Competențele se regăsesc etalate pe o scară cu patru nivele, după locul de muncă al fiecăruia:

1. Specialistul stăpânește un vocabular de specialitate, poate efectua câteva operații fără complexitate sporită, în general, are o cultură temeinică în domeniul respectiv (I, T, C, M, S).
2. Specialistul stăpânește instrumentele de baza, efectuează operații specializate, este capabil să colaboreze cu alți specialiști în soluționarea

unei anumite probleme. El poate propune deschiderea unor noi servicii.

3. Specialistul cunoaște toate tehnicile meseriei, știe să comunice despre ele, știe să le utilizeze. Poate interpreta o situație, poate adapta sau chiar crea un instrument.
4. Specialistul stăpânește metodologia, poate concepe sisteme noi de audit, de management al informației la locul său de muncă sau chiar în rețea. (2; 4, p. 115).

Euroreferențialul I&D a fost conceput de către Consiliul European al Asociațiilor din Informare - Documentare, tradus de către specialiștii români în cadrul programului „Leonardo Da Vinci”, ABIDOR (Euroreferențial I&D, Ed. a 2-a, rev. integral. Vol. 1- 2. Trad. vol. 1 : Julieta Moleanu și Marie Trancu - Boscoff, vol. 2 : Nicoleta Marinescu). El este un instrument util și necesar uniformizării profesiei, cunoașterii evoluției posturilor, actualizării programelor universitare, a modulelor de formare, precum și formatorului, care dorește să-și actualizeze programele, să modernizeze suporturile pedagogice pentru a le sincroniza cu cerințele mediului profesional, profesioniștilor în domeniul informării în activitate, specialiștilor care vor să-și cunoască mai bine locul de muncă, să identifice competențele pe care trebuie să le aibă pentru îmbunătățirea activității, la întocmirea unui curriculum vitae, tinerilor pentru orientarea profesională, responsabililor de formarea sau modificarea programelor. (2; 4, p. 112).

Respectând rigorile Euroreferențialului, la elaborarea / proiectarea programului de dezvoltare al Bibliotecii

universitare au fost luate în calcul cele 33 domenii de competență, fiind selectate pentru fiecare domeniu acțiuni de formare și stabilite nivelele de competențe (1 - 4). Toate grupurile de competențe au fost concepute drept module.

Astfel, în Modulul Informare, domeniul de competență Relații cu utilizatorii au fost propuse acțiunile: Colecțiile Punctului de informare al Biroului Consiliului Europei / Banca Mondială / AGEPI", Metode de promovare a colecțiilor și serviciilor: studiu de caz - Serviciul Literatură în Limbi Străine; în domeniul Înțelegerea mediului profesional au fost preconizate activități de studiere a Documentelor IFLA: Dezvoltarea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe ABRM: Rezoluția Congresului al VI-lea al Bibliotecarilor din Republica Moldova, 4 - 5 noiembrie 2008; în domeniul Aplicarea legislației privind informarea (Proiectul Legii cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, Standarde în vigoare); domeniul Analiza și reprezentarea informației (Fișiere de autoritate: Vedete de subiect - Algoritm de constituire, Descrierea analitică); domeniul Comunicare orală (Organizarea / prezentarea unei reviste bibliografice); Diagnostic și evaluare (Planificare strategică. Analiza SWOT, Raportarea activității Bibliotecii în anul 2009) etc.

Planificarea activităților de instruire a personalului Bibliotecii are loc numai după examinarea prealabilă a necesităților de instruire curentă, necesități exprimate de bibliotecari în cadrul unor sondaje. Astfel, a fost lansat Chestionarul de evaluare a nevoilor de instruire a personalului Bib-

liotecii Științifice, chestionar la care au răspuns 50 de bibliotecari. Chestionarul a conținut întrebarea: *Ce teme considerați că ar fi necesare să fie incluse în Programul de dezvoltare profesională pentru anul 2009?* Analizând răspunsurile, am constatat următoarele: pentru tehnologii informaționale au optat 54 % din respondenți (sisteme integrate TinRead, SIBIMOL, catalogare în format UNIMARC); pentru comunicarea cu utilizatori - 20% (tehnici de comunicare, conflictele, tehnici de negociere); pentru activități de informare - 12%; (elaborarea revistei bibliografice, organizarea unei expoziții); pentru conservarea / securizarea colecțiilor - 10 %; pentru management / marketing - 8 %; pentru cultura informațională - 6 % și pentru tema standarde - 4 %.

Echipa de lectori-formatori, responsabilă pentru realizarea programului, a fost constituită în funcție de competențele în domeniu și nu numai. Realizarea activităților de instruire a fost organizată în grupuri de 5-10 participanți, fără a afecta procesul de deservire a utilizatorilor, inclusiv exercițiile de diseminare a informațiilor, privind participarea la acțiuni de instruire naționale / internaționale. Formatorul elaborează un formular de evaluare a modulului / ședinței, indicând tema, durata, perioada și locul de desfășurare, metodele pedagogice folosite, numele lectorului și numărul cursanților (5 - 10), forma de evaluare. Un chestionar de evaluare a modulului

privind metodele de lucru, calitatea echipamentelor, creativitatea și modul de abordare a subiectului, rezultatele obținute, impactul asupra activității viitoare a bibliotecii este pus la dispoziția participanților.

Cele mai frecvente forme de prezentare au fost expozițiile, lucrările practice, demonstrațiile, studiile de caz, atelierelor, workshop-urile, trainingurile etc.

Suporturile educaționale sunt prezentate în PowerPoint și în format tradițional, stocate în Laboratorul de specialitate al Bibliotecii. Programul își propune ca materialele create cu ocazia sesiunilor de instruire să devină instrumente utile comunității bibliotecare.

Evaluarea programului este preconizată pentru finele anului calendaristic, fiind redactate în acest scop teste specifice.

Bibliotecarii tineri sunt și audienți ai Școlii Noului Angajat. În luna mai curent a fost organizată pentru ei o sesiune de instruire, urmată de o testare finală. Numărul de puncte acumulate este adus la cunoștința cursantului, sugerându-i-se, după caz, că va avea loc o testare suplimentară cu îndeplinirea recomandărilor respective, realizarea cărora a fost verificată ulterior. În rezultat, la 5 octombrie, de Ziua Bibliotecarului, tinerii angajați au primit certificatul de absolvire.

Din șirul celor mai semnificative activități de instruire ale anului în curs ținem să menționăm următoarele:

- *Training-ul interactiv și diseminarea informațiilor*

de la întâlnirea cu Andrei Socolov, reprezentantul companiei EBSCO Publishing în Rusia, Belarus, Moldova, organizată la Chișinău pe 7 - 8 aprilie 2009, privind posibilitățile de navigare EBSCO Host 2.0, formator Valentina Topalo. Bibliotecarii au efectuat căutări în cele 13 baze de date, abonate de Bibliotecă prin Consorțiul eFL Direct, care, recent, au fost asigurate cu traducător în limba rusă. Într-un viitor apropiat se preconizează traduceri și în limba română. Elena Harconița, directoarea Bibliotecii, a apreciat noile posibilități de utilizare EBSCO, specificând oportunitatea trainingului în extinderea abilităților de operare cu bazele de date EBSCO, promovarea mai relevantă în comunitatea universitară a resurselor științifice electronice.

- *Ciclul de lecții Activitatea expozițională versus imaginea Bibliotecii*, care a cuprins organizarea de către toate serviciile de Relații cu Publicul a unor modele de expoziții tematice reprezentative și prezentarea lor în fața publicului bibliotecar. Autorii expozițiilor au ținut să modeleze conceptul structural, aducând elemente de noutate, utilizând materiale vizuale relevante, prezentări în PowerPoint etc. Activitățile au finalizat cu o masă rotundă în cadrul căreia managerii și bibliotecarii au efectuat analize, și-au expus opiniile vizavi de parametrii / cerințele tehnologice în vigoare: actualitatea, profunzimea deschiderii temei, asigurarea bibliografică, interactivitatea, elementul de noutate, gradul de accesibilitate.

- Atelierul Profesional Studiere și aplicarea / promovarea standardelor bibliotecare la care au participat bibliotecarii din domeniu și unde a fost prezentat *Standardul SR 13420 Clasificare Zecimală Universală*. Indici de bază, aplicat de specialiștii în biblioteconomie și documentare. Finalitatea acestui atelier a urmărit aplicarea eficientă a reglementărilor legate de activitatea în domeniul informării și documentării în instituția infobibliotecară. Formatorul Irina Zalișgaev, șef serviciu Catalogare Clasificare, a evidențiat obiectul, domeniul de aplicare, structura, conținutul standardului, răspunzând la întrebările participanților. La rîndul său, Lina Mihaluța, director-adjunct, membru al Comitetului Tehnic Nr 1, a prezentat informația despre rezultatele ședinței CT Nr 1 din 9 aprilie la care au fost puse în discuție standardele în vigoare din domeniul biblioteconomic.
- *Raportul despre activitatea BȘU*, informația despre lucrările *Simpozionului Anul Bibliologic* (BMC „B. P.

Hașdeu”), despre *Atelierul profesional „Creativitatea, Inovația, Bibliotecarul”* (AGE-PI) etc.

Reorganizarea Programului de dezvoltare profesională în cadrul Bibliotecii și prin aplicarea Euroreferențialului (utilizarea diverselor module), oferă bibliotecarilor posibilitatea să-și valorifice, să autoevalueze competențele, să-și structureze etapele de devenire profesională, contribuind, în consecință, la formarea utilizatorului.

Cerințele în informare se extind rapid, programele de dezvoltare profesională locale nu sunt suficiente, se impun programe de formare profesională care necesită și implicarea Ministerelor și ABRM în elaborarea și aprobarea unor strategii de formare în concordanță cu standardele internaționale. Astăzi, instituțiile antrenate în formare trebuie să organizeze noi sisteme de instruire continuă care să ofere profesioniștilor posibilitatea îmbunătățirii competențelor și aptitudinilor, unei cariere notabile.

Referințe bibliografice:

1. Declarația IFLA Dezvoltarea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe. [on-line]. [citată 10 octombrie 2009]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://www.ifla.org/VII/s43/index.htm#Publications>; <http://abrm.md/files/iflainstruire.pdf>>
2. Euroreferențial. [on-line]. [citată 12 octombrie 2009]. Disponibil pe Internet: <URL: http://www.bmms.ro/conținut/doc/p13_Euroref.pdf>
3. Marinescu, Nicoleta. Biblioteconomie în întrebări și răspunsuri. Pref. Maria Micle. Postf. Elena Leonte. Iași : PIM, 2009. 358 p. ISBN : 978-606-520-600-7
4. Marinescu, Nicoleta. Dezvoltarea profesională biblioteconomică-culegere de interviuri, articole, comunicări, proiecte. Iași: Priniceps Edit, 2007. 143 p. ISBN : 978-973-1783-44-4

MECANISMUL ACTIVITĂȚILOR INFO-BIBLIOTECARE

Ludmila RĂILEAN,
șef serviciu Comunicarea Colecțiilor

O structură biblioteconomică, care se vrea conectată la procesele evoluției globale, nu poate să nu-și dorească sincronizarea cu standardele internaționale în vigoare.

Actualmente, managerii bibliotecari pot utiliza, pentru planificarea și evaluarea activității instituției, Standardul ISO 11620: 2005. Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci, intrat în vigoare din 01.02.2006, făcînd referiri la indicatorii de performanță descriși și optînd pentru indicatorii cei mai adecvați, în funcție de finalitate și obiectivele generale.

Măsurarea indicatorilor de performanță urmărește:

- evaluarea nivelului activității la un moment dat;
- stabilirea compartimentelor în care există dificultăți;
- comparații diacronice și sincronice ale nivelului de activitate;
- realizarea controlului asupra sarcinilor de plan;
- stabilirea priorităților.

Cei mai reprezentativi indicatori, utili pentru biblioteci în general:

Sunt identificate 4 clase de indicatori de performanță:

- Indicatori de performanță operaționali
- Indicatori de eficacitate
- Indicatori de cost - eficacitate
- Indicatori de impact

Indicatorii operaționali îi utilizăm pentru a lua decizii: alocarea resursele pentru activități, servicii și produse, productivitatea resurselor, activităților, serviciilor și produselor.

Exemplu – număr de documente catalogate per oră; cost per exemplar.

Indicatorii de eficacitate arată cât de productiv funcționează biblioteca, serviciul, produsul în opinia utilizatorilor, determină modul în care este deservită comunitatea utilizatorilor.

Exemplu –rata de circulație a documentelor.

Indicatori de cost – eficacitate sunt indicatorii recuperărilor de investiții, fondatorul bibliotecii este preocupat în mod special de acești indicatori.

Exemplu – achiziția și costul per capita

Indicatorii de impact reprezintă nivelul de succes atins de o bibliotecă în ceea ce privește realizarea obiectivelor preconizate, precum și performanțele bibliotecii din perspectiva utilizatorilor și a celor ce o finanțează.

Exemplu - număr de exemplare din stoc folosite per capita.

În continuare mă voi referi nemijlocit la metodele de calcul ale indicatorilor de performanță exemplificînd prin datele statistice ale Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo”, Bălți pentru anul 2008.

Rata de împrăspătare a stocului sau rata de viață a stocului

Scopul acestui măsurător este de a arăta rata la care stocul este împrăspătat sau înlocuit prin completarea cu cărți noi.

Acest indicator este foarte important pentru imaginea de ansamblu a actualității colecției deținute. Cu cât cifra corespunzătoare acestui indicator este mai mare, cu atât colecția este mai învechită. Chiar fără a calcula în mod special acest indicator, știm cu toții foarte bine că bibliotecile din R. Moldova au în colecții numeroase documente editate cu mult timp în urmă, ceea ce face ca rata de viață a stocului să depășească durata de viață a colecțiilor bibliotecilor europene, care sunt schimbate integral odată la 10 ani.

Pentru calcularea acestui indicator putem aplica următoarea formulă:

Nr. vol. aflate în stoc la finele anului de referință

Nr. vol. achiziționate în anul de referință

Exemplu: 1 016 037 vol. în stoc la sfîrșitul anului 2008

14 105 vol. achiziționate în anul 2008 = 72 ani

Timp mediu de funcționare pe săptămână

Acest indicator trebuie calculat pentru bibliotecile care au un sediu central și una sau mai multe filiale, iar programele de funcționare nu coincid. Este posibil ca și în sediul central să existe diferențe de program de la un serviciu la altul.

În asemenea cazuri, timpul mediu de funcționare pe săptămână se calculează folosind un factor de evaluare care poate fi legat de mărimea sau frecvența utilizării punctelor de servicii.

Exemplul 1 – factor de evaluare NUMĂR PERSONAL per punct de servicii

Punct de servicii = Nr. personal x Nr. ore/săpt.

Serviciul Împrumut de Publicații	11 x 35 = 385
Serviciul Săli de Lectură	13,35 x 62 = 827,7
SDIB	5 x 62 = 310
SRB	3,5 x 47 = 164,5
CD ONU	2,5 x 35 = 87,5
Mediateca	2 x 42 = 84

1858,7

Timp mediu = $\frac{1858,7}{37,35} = 49$ ore/săptămână

Exemplul 2 – factor de evaluare VIZITE per puncte de servicii

Punct de servicii = Nr. de vizite x Nr. ore/săpt

Serviciul Împrumut de Publicații	180 704 x 35 = 6 324 640
Serviciul Săli de Lectură	223 472 x 62 = 13 855 264
SDIB	4 505 x 62 = 279 310
SRB	63 024 x 47 = 2 962 128
CD ONU	4 659 x 35 = 163 065
Mediateca	32179 x 35 = 1 126 265

Total **508543** **24 710 672**

Timp mediu = $\frac{24\ 710\ 672}{508\ 543} = 49$ ore/săptămână

Frecvență medie zilnică ponderată

Indicatorul dat vizează numărul mediu de vizite pe zi pe care o bibliotecă le-a înregistrat într-un anumit interval de timp.

Pentru calcularea acestui indicator trebuie să cunoaștem numărul

total de vizite și numărul total de zile lucrătoare al fiecărui serviciu la care se face referire.

Punct de servicii	Nr. vizite în 2008	Nr. zile lucrate
Sala de împrumut Nr. 1	78 242	253
Sala de împrumut Nr. 2	76 251	229
Sala de împrumut Nr. 3	26 211	229
Sala de împrumut Nr. 4	33 125	229
Sala de lectură Nr. 1	72 278	266
Sala de lectură Nr. 2	72 073	266
Sala de lectură Nr. 3	79 121	266
Sala de lectură Nr. 4	43 401	266
SDIB	4 505	266
Serviciul Referințe Bibliografice	63 024	266
CD ONU	4 659	229
Mediateca	32 179	266
Total -	585 069	3 031

Aplicăm formula:
$$\frac{\text{Total nr. vizite} \times \text{nr. servicii}}{\text{Total zile lucrate}} = \text{Frecvența medie zilnică}$$

Exemplu:
$$\frac{585\ 069}{3\ 031} \times 12 = 2\ 316 \text{ vizite / zi}$$

Aceeași metodă se utilizează și în cazul când calculăm frecvența medie ponderată pentru perioade mai scurte de timp, cum ar fi o lună, 3 luni, 6 luni.

Vizite la bibliotecă: pe cap de locuitor

Definiție: numărul total al vizitelor la bibliotecă pe parcursul unui an întreg împărțit la numărul total al persoanelor ce alcătuiesc populația pe care o deserveste biblioteca.

Formula:
$$\frac{\text{Nr. total de vizite}}{\text{Populația țintă}}$$

Exemplu:
$$\frac{588\ 281}{13\ 276} = 44 \text{ vizite pe cap de locuitor}$$

Per utilizator activ

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. total de vizite}}{\text{Nr. utilizatori activi}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{588\,281}{12\,063} = 49 \text{ vizite per utilizator activ}$$

Indicatorul este utilizat pentru a evalua reușita bibliotecii în atragerea utilizatorilor. Firește, o valoare mare se consideră un rezultat bun.

Per angajat

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. total de vizite}}{\text{Nr. de angajați}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{588\,281}{79} = 7\,446 \text{ vizite per angajat}$$

Documente împrumutate

Obiectiv: Să fie stabilită rata generală de utilizare a colecțiilor de către populația deservită de bibliotecă.

Definiție: Numărul de documente împrumutate într-o anumită perioadă împărțit la numărul de persoane ce alcătuiesc populația deservită

Per utilizator activ

$$\text{Calcul: } \frac{\text{Nr. doc. împrumutate}}{\text{Nr. utilizatori activi}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,470\,558}{12\,063} = 122 \text{ documente per utilizator activ}$$

Acest indicator estimează numărul mediu de documente pe care o persoană din numărul celor care alcătuiesc populația deservită le-a luat cu împrumut într-o anumită perioadă.

Per angajat

Scopul urmărit la calcularea indicatorului dat este de a evalua resursele de personal în raport cu numărul de împrumuturi.

Definiție: Numărul total de împrumuturi pe un an întreg împărțit la

numărul de angajați echivalent normă întreagă din aceeași perioadă

$$\text{Metoda de calcul: } \frac{\text{Nr. doc. împrumutate}}{\text{Nr. total de angajați în echivalent normă întreagă}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,470\,558}{79} = 18\,614$$

La calcularea acestui indicator se includ toate funcțiile cu salarii plătite de bibliotecă.

Per zi

Pentru calcularea acestui indicator, trebuie să cunoaștem numărul total de documente împrumutate și numărul total de zile lucrătoare (media) pe perioada de un an.

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. doc. împrumutate}}{\text{Nr. total de zile lucrătoare}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,470\,558}{253} = 5\,812 \text{ doc. împrumutate per zi}$$

Rata de circulație a colecțiilor

Obiectiv: Să se stabilească rata globală de utilizare a colecției de împrumut și să se determine gradul de adecvare a colecției la cerințele utilizatorilor.

Definiție: Numărul total de împrumuturi înregistrate într-o perioadă de timp precizată, de obicei un an, împărțit la numărul total de documente din colecție.

În fiecare bibliotecă există o evidență a documentelor împrumutate, precum și evidența colecției.

Pentru a calcula **Rata de circulație a colecției**, aplicăm următoarea formulă:

$$\frac{\text{Nr. doc. împrumutate}}{\text{Nr. total de doc. din colecție}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,470\,558}{1\,016\,037} = 1,45$$

Acest indicator poate fi calculat și pentru fiecare filială, secție din

cadrul bibliotecii și indicatorii obținuți pot fi comparați pentru a se vedea dacă rata de circulație diferă semnificativ.

Atunci când rata de circulație a colecției este mică, acest lucru se poate produce din următoarele cauze/motive:

- colecția poate fi compusă, în mare parte, din documente depășite, inadecvate, în multe exemplare;
- numărul de exemplare mic nu satisface solicitările utilizatorilor;
- activitățile promoționale ale bibliotecii trebuie regândite;
- politica bibliotecii în ceea ce privește eliminarea din colecții a documentelor depășite trebuie revizuită.

În dependență de motivul stabilit, sunt necesare măsuri eficiente pentru redresarea situației.

Titluri adăugate stocului

Obiectiv: Să se suplimenteze creșterea numărului per capita, să se monitorizeze gradul de circulație a titlurilor achiziționate și incidența exemplarelor multiple.

Per capita

Metoda de calcul:
$$\frac{\text{Nr. titl. adăugate stocului}}{\text{Populația țintă}}$$

Exemplu:
$$\frac{6\ 172}{13\ 276} = 0,47 \text{ titluri}$$

Per utilizator activ

Metoda de calcul:
$$\frac{\text{Nr. titl. adăugate stocului}}{\text{Nr. utilizatori activi}}$$

Exemplu:
$$\frac{6\ 172}{12\ 063} = 0,5 \text{ titluri}$$

Exemplare adăugate per titlu adăugat

Acest indicator se utilizează pentru a evalua achiziționarea de exemplare multiple. El vizează dimensiunea calitativă prin faptul că exemplarele per titlu indică circulația noilor achiziții într-un spectru larg de subiecte / autori, în comparație cu o selecție concentrată asupra celor mai populare. Valabilitatea rezultatelor va depinde, desigur, de obiectivele bibliotecii.

Formula:
$$\frac{\text{Nr. exemplare adăugate (prelucrate)}}{\text{Nr. titl. adăugate (prelucrate)}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{16\,761}{5\,650} = 2,97 \text{ exemplare per titlu adăugat}$$

Exemplare în stoc

Acest indicator stabilește nivelul calității serviciilor oferite de bibliotecă. Acesta, precum și indicatorul precedent, trebuie luați în calcul împreună cu cei ce se referă la frecventarea bibliotecii, la procentul de materiale solicitate și utilizate și la opiniile utilizatorilor vizavi de calitatea serviciilor prestate de instituția dată.

Per capita

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. total de exemplare în stoc}}{\text{Populația țintă}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,016\,037}{13\,276} = 77 \text{ documente în stoc per capita}$$

Per utilizator activ

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. total de exemplare în stoc}}{\text{Nr. utilizatori activi}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{1\,016\,037}{12\,063} = 84 \text{ documente în stoc per utilizator activ}$$

Exemplare adăugate stocului

Indicatorul în cauză stabilește gradul în care biblioteca adaugă exemplare noi apărute și/sau înlocuiește exemplarele uzate.

Per capita

$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. exemplare adăugate stocului}}{\text{Populația țintă}}$$

$$\text{Exemplu: } \frac{16\,761}{13\,276} = 1,26 \text{ exemplare adăugate stocului}$$

Per utilizator activ

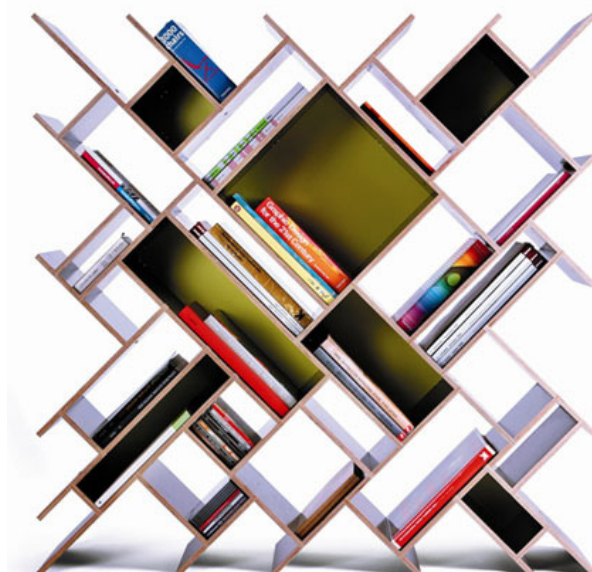
$$\text{Formula: } \frac{\text{Nr. exemplare adăugate stocului}}{\text{Nr. utilizatori activi}}$$

16 761
Exemplu : $\frac{16\ 761}{12\ 063}$ = 1,38 exemplare adăugate stocului
12 063 per utilizator activ

În condițiile în care fiecare bibliotecă dorește să-și concretizeze poziția într-o rețea și într-un mediu competitiv, indicatorii de performanță o pot ajuta să stabilească prioritățile cu destulă precizie. Bibliotecile sunt în drept să decidă care indicatori sunt cei mai adecvați, mai eficienți în cazul lor și opțiunea se va face în conformitate cu obiectivele fiecărei instituții în parte.

Note bibliografice:

1. Ward, S. ș.a. Indicatori de performanță și instrumente manageriale pentru biblioteci. [București] : Asoc. Bibliotecarilor din Bibl. Publice din România, 1995. 218 p.
2. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo”, Bălți: Rap. de activitate 2008. Bălți, 2009. 111p.

CONGRESUL INTERNAȚIONAL DE DACOLOGIE – EMINESCU 2009

Radu MOȚOC,

*inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și
Bucovina, Filiala „C. Negri”, Galați, România*

Aflat la o ediție jubiliară care împlinește 10 ani de activitate, acest congres a fost sub semnul lui Eminescu. Primul Congres din 2000 a tratat un subiect fundamental pentru istoria noastră: Sarmisegetusa. Următoarele congrese au avut ca subiect: *Burebista, Kogaion, Tomiris, Regalian, Tărtăria, Civilizația Danubiană, Decebal* dar și un omagiu adus lui N. Densușianu.

Este cunoscut faptul că sufletul și fondatorul acestei fundații este dr. Napoleon Săvescu care coordonează și publicația lunară de istorie și cultură „Dacia Magazin”.

Congresul s-a desfășurat în perioada 14 - 16 iunie și a avut trei locații foarte inspirate alocate: *Grădina de vară Herăstrău, Cercul Militar Național și Teatrul Odeon.*

„De ce Eminescu? În primul rând pentru că Eminescu este geniul creator al neamului nostru iar, în 15 iunie se împlinesc 120 de ani de la prematura și tragică sa moarte.... În al doilea rând îl omagiem pe Eminescu, pentru că opera sa vibrează de dragoste și de respect pentru istoria dacilor....Vizibil marcat de întâlnirile sale cu Nicolae Densușianu, adolescentul Eminescu avea să cultive învățăturile mai vîrstnicului său prieten. Eminescu își con-

duce cititorul în fascinanta și misterioasa lume a dacilor creând dialoguri pline de fior ancestral. Memorabilă este succinta descriere a Sarmisegetusei pe care poetul nu avea cum să o vadă din moment ce nu era la acea perioadă descoperită.

„Mai stă-nrădăcinată-n munți de piatră, Cu murii de granit, cu turnuri gotice, Cetatea-mi veche Sarmisegetusa”? se întreba Eminescu”¹

„Imperativul slogan eminescian care însoțește congresul este cel rostit de poet „Totul trebuie dacizat oarecum de-acuma-nainte în Ro-mânia!” Eminescu neîmpăcat cu felul cum este tratată istoria noastră, devine ironic față de farsori și față de guvernanții care fabrică istoria după diferite conjuncturi politice, într-un cuvînt, un Eminescu extrem de actual și de ancorat în realitate.²

Mișcarea dacologică, a mărturisit cu această ocazie conf. Univ. dr. G. D. Iscru, face parte dintr-un efort de bunăcredință a unei istoriografii științifice revigorată care a făcut din ipoteze, certitudini, a omagiat prin monumente și inscripționări de aducere aminte primul mesaj scris (Tărtăria), des-

coperit pînă acum, din istoria lumii, a omagiat temerarii nedreptățiți care s-au jertfit pentru adevărul istoric, despre strămoșii noștri reali, a pus în evidență rolul civilizației și al luptei strămoșilor și a urmașilor lor la civilizația continentului și al lumii.

Congresul a omagiat un număr de personalități care au decedat în perioada dintre ultimile două congrese: Prof. univ. dr. Nicolae Țicleanu, prof. dr. Gabriel Artur Silvestri, Andrei Vartic (Republica Moldova) și prof. univ. dr. Josif Constantin Dragan. Dr. Napoleon Săvescu a prezentat pe larg personalitatea și contribuția cercetătorului istoric care a fost regretatul Andrei Vartic. A fost prezentat filmul de televiziune „Lucașul” (1986) al regizorului Emil Loteanu pus la dispoziție de Iurie Cerbari, însărcinat cu Afaceri Ad Interim al Republicii Moldova în România.

Prezența unor cercetători din domeniul istoriei și al istoriei literare din U.S.A, Franța, Germania, Italia și Australia, a demonstrat preocupările românilor indiferent de locul unde trăiesc.

Din cele 79 de lucrări prezentate la congres semnalăm câteva care din punctual meu de vedere au fost deosebit de interesante:

- *Cum a murit Eminescu* - Prof. univ. dr. Nicolae Georgescu;

- *Mihai Eminescu, un istoric inconfundabil al economiei naționale* - Conf. univ. dr. Gh. Săvoiu;

- *Adevărul în cazul „îmbolnăvirii” lui Eminescu* - Prof. Gh. Gavrilă Copil;

- *Orizontul dacic, topos matrix in mentalul emines-*

cian - Dr. Lucia Olaru Nenati;

- *Dacologia in opera lui Mihai Eminescu* - Dr. Mihai Bocioacă;

- *Eminescu și fizica. Științele exacte, temei al gândirii și operei eminesciene* - Prof. Campana Ioan Vasile;

- *Renașterea Zamolxianismului* - Prof. Octavian Sarbatoare (Australia);

- *Apărarea integrității teritoriale la geto-daci și relația lor cu vecinii în sec. VII i.e.n. - III e.n.* - Prof. dr. Viorica Enăchiuc;

- *Dimitrie Cantemir - posibil autor al unei istorii a Daciei „vechi și noi”* - Prof. univ. dr. Ștefan Olteanu;

- *Dicționarul Vinireanu* - George Liviu Teleoacă.

În superba Sală de Marmură a Cercului Militar Național unde s-au desfășurat lucrările în a doua zi a congresului, participanți au putut consulta expoziția cu vânzare a unor cărți legate de tema congresului oferite de diferite edituri. Semnalez câteva din aceste lucrări:

- *Harta Daciei - Izvoare - Abraham Ortelius (1527 - 1598)*, cartograf olandez. Lucrare apărută la Anvers în 1570, constituie un atlas de hărți însoțite de text în limba latină. La stand s-a oferit harta Daciei și textul selectat din lucrarea autorului;

- *Tracii din Transilvania* - Anton Moisin, Ed. Dacica, București, 2009;

- *Tezaurul dacic de la Sinaia* - Dumitru Manolache, Ed. Dacica, București, 2006;

- *Cronica getă apocritică pe plăci de plumb?* - Dan Romano, Ed. Alcor Edimpex SRL, București, 2005;

- *Tăblițele de la Tărtăria*, set de reproducere pe sticlă cu text alăturat

- *Neamul Românesc în Basarabia* - N. Iorga, Ed. Socecu, București, 1905,

Colecția Facsimil;

- *Neamul Românesc în Bucovina*
- N. Iorga, Ed. Minerva, București, 1905,
Colecția Facsimil;

- *Dicționarul etimologic al limbii române*, pe baza cercetărilor de indo-europenistică - Dr. Mihai Vinereanu (S.U.A.), Ed. Alcor Edimpex, București, 2009. Dicționarul a pornit de la ideea că rădăcinile unui neam se regăsesc în fondul de cuvinte ale lexicului său, care au rezistat în timp.

Congresul Internațional de dacologie ediția a X-a este un succes prin conținut și mesajul transmis participanților și nu numai. Un semnal de salvare a Sarmisegetusei a fost exprimat foarte convingător de către Vladi-

mir Brilinsky, redactorul-șef al revistei „Dacia Magazin”. La propunerea dr. Napoleon Săvescu, al XI-lea congres va fi dedicat lui Mihai Viteazul, dar locația încă nu a fost stabilită.

Ce poate fi mai sublim decât să asștiți la prezentarea unor lucrări dedicate lui Eminescu cel generos, nobil și înălțător. Dar când este vorba de trecutul nostru legat de daci, zei și patrimoniul național, ai revelația nemuriri.

Mulțumesc pe această cale domnului Manole Aurel de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos” din Galați care prin invitația oferită mi-a dat posibilitatea să particip la acest Congres.

Referințe bibliografice:

1. De ce Eminescu? - Dr. Napoleon Săvescu. In: *Dacia Magazin*, 2009, nr. 59, mai-iunie, p.1
2. Ibidem, p.1

BASARABIA NECUNOSCUȚĂ !

Radu MOȚOC

Nu ar trebui să ne mire rezultatele alegerilor repetate din „**Basarabia necunoscută**”, ele reflectă atitudinea României față de această provincie românească în ultimii 20 de ani.

Dacă guvernele, care s-au perindat în România în această perioadă, au decis să facă ședințe comune o dată pe an cu guvernele din Ungaria, lucru firesc și pozitiv, nu același lucru s-a întâmplat cu guvernele din „**Basarabia necunoscută**”, deși, în acest caz, nu mai era nevoie de... traducători. Este inutil să mai amintim de acel moment prielnic de la începutul anilor '90, când președintele în funcție Ion Iliescu a ratat UNIREA propusă de Mircea Druc care avea la acea oră majoritate absolută în parlamentul R. Moldova.

Cum de ne-am permis să ne compromitem cu o diplomatie ineficientă și coruptă când interesele noastre în „**Basarabia necunoscută**” au fost și sunt majore?

Legăturile de înfrățire ale orașelor noastre cu diferite localități din statele din Europa Occidentală sunt numeroase și practic inexistente în cazul localităților din „**Basarabia necunoscută**”, cu toate că sunt identificate peste 100 de localități ce poartă aceeași denumire.

Relațiile culturale, singurele despre care putem vorbi, se realizează doar la nivel de universități, biblioteci

și de asociații profesionale, cum ar fi scriitorii și artiștii plastici, dar și acestea-s puține la număr. Când încercăm să găsim o colaborare stabilă între academii sau instituția rectorilor, constatăm doar cazuri izolate care au devenit posibile datorită relațiilor personale și nu celor instituționale.

Dacă pînă în 2008 exista un tarif preferențial pentru taxarea imprimantelor cu destinația „**Basarabia necunoscută**”, apoi el a fost anulat la începutul anului cu multă lejeritate de ministerul de resort din motivul că UE a solicitat acest lucru. Paradoxal, tariful la convorbirile telefonice *Romtelecom*, beneficiază în continuare de o reducere la convorbirile cu „**Basarabia necunoscută**”, deși aceste tarife fac parte din aceleași categorii de instrucțiuni recomandate de UE. Nu e de mirare că aceste tarife poștale costisitoare pentru expedierea unor ediții peste Prut (identice cu tarifele pentru restul Europei și care reprezintă aprox. 40% din costul revistei sau al cărții) descurajează editurile, bibliotecile, universitățile, academiile și ONG-le.

Mai imputăm și lipsa aproape totală a presei din R. Moldova la chioșcurile de ziare din România, dar trebuie să precizăm totodată și faptul că abonamentele sunt imposibil de efectuat. Situația este simetrică și în „**Basarabia necunoscută**”, unde nu găsești nici un ziar românesc la difuzorii de presă.

Cine dorește să afle vești din „**Ba-**

Basarabia necunoscută” trebuie să se scoale la orele 4 și 30 de minute și să urmărească retransmiterea emisiunii „Mesager”, dacă are norocul să nu fie o revizie tehnică la acea oră foarte matinală.

Dacă dorești să schimbi lei moldovenești la o bancă din România, sunt sigur că rar izbutești un asemenea exercițiu.

Interesele naționale impuneau cu siguranță o promovare consecventă a culturii românești, care se putea realiza prin activitatea unor centre culturale cum le avem la Paris, Veneția, Roma etc. Să nu ne mire faptul că în „Basarabia necunoscută” se vorbește aproape peste tot rusește, când nu avem nici o librărie românească pe teritoriul acestei provincii.

Dacă s-a și făcut ceva folositor pentru „Basarabia necunoscută”, astea sunt bursele acordate elevilor și studenților. Dar luptele politice din Țară au grevat, în consecință, și buna funcționare a Universității „B. P. Hasdeu” din Cahul, înfrățită cu Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

Să mă ierte comentatorii politici de la televiziune care se pronunță pe marginea situației din „Basarabia necunoscută”, ei sunt superficiali, or, nu au fost în această provincie și nu cunosc realitățile...din păcate.

Să nu ne mire faptul că rezultatele acestor alegeri repetate reflectă, în mare, și atitudinea României față de o „Basarabie necunoscută”.

SATRAPII CULTURII ȘI EDUCAȚIEI

Alexandru BUDIȘTEANU,
*doctor arhitect, Doctor „Honoris Causa”
al Universității „Alec Russo” din Bălți*

Scriu acest material în calitatea mea de basarabean, moldovean și român, toate la un loc, simultan și fără nici o contradicție între ele. Am 81 de ani, locuiesc la București și sunt cetățean român.

Relația mea, mai bine zis dragostea mea, față de pământul unde m-am născut, de baștina mea, este pentru totdeauna, chiar dacă vicisitudinile războiului m-au făcut să mă refugiez, împreună cu familia, peste Prut. Am urmărit permanent ce se întâmplă pe pământul, unde am văzut lumina zilei și am căutat să-mi ajut, cât am putut, prin demers și faptă, cosîngenii mei.

În prezent, suntem martorii unui act samavolnic al unor

autorități comuniste, care au domnit opt ani în Republica Moldova și care au comis încă un act antinațional. Mă refer la hotărârea de a sista înscrierile la Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Bălți, Liceul unde am învățat și eu, situat în orașul, în care am trăit pînă la refugiul din 1944.

Acest liceu, trebuie să știți, are un trecut remarcabil, fiind una din instituțiile de învățămînt secundar de mare prestigiu din Basarabia. El a fost înființat ca Liceu de băieți în anul 1906 și a funcționat inițial în limba rusă, iar după Unirea din 1918, a devenit Liceul românesc „Ion Creangă”. Clădirea sa era numai cu parter și se găsea la intersecția străzilor de atunci „Ștefan cel Mare” și „Ion Creangă”. În anul 1940,

sub ocupația sovietică liceul a încetat să mai funcționeze. În 1941 a început războiul și clădirea liceului a ars, fiind bombardată de aviația germană, care a efectuat atunci raiduri inutile și inumane, îndreptate asupra zonelor locuite ale orașului.

După eliberare, liceul și-a reluat activitatea în clădirea Școlii Normale. Ulterior, în timpul războiului, în ciuda problemelor economice inerente, administrația românească a construit o nouă clădire pentru Liceul „Ion Creangă”, realizată la intersecția străzii principale de atunci „Regele Ferdinand” cu strada „Ștefan cel Mare” (actualmente, respectiv, Bulevardul „Independenței” și strada „Pușkin”).

Am avut prilejul să văd proiectul de atunci al liceului, gândit într-o frumoasă arhitectură monumentală românească reprezentativă. Conform proiectului, pe colțul intersecției urma să existe un corp principal mai înalt, adăpostind intrarea în clădire și având două aripi, fiecare în lungul străzilor, care formau intersecția. În prima etapă,

s-a executat numai aripa din lungul străzii principale a orașului, care a fost dată în folosință în anul 1943. Aici a funcționat pînă în primăvara anului 1944 Liceul „Ion Creangă”, deci numai un an școlar și acela, de fapt, incomplet. Am fost atunci elev în clasa a cincea în acest liceu.

În anul 1944, odată cu revenirea sovieticilor, liceul a fost desființat din nou. După revenirea administrației sovietice s-a purces la crearea unui Institut învățătoresc, denumit „Alecu Russo”, cu predare în „limba moldovenească”. S-a apelat în mod firesc la două din clădirile școlare cele mai reprezentative, adică la ultima clădire construită de români, respectiv, fostul Liceu de băieți „Ion Creangă”, precum și la fostul Liceu românesc de fete „Domnița Ileana”, învecinat cu el. În acest cadru, construcția existentă a Liceului „Ion Creangă” a fost, după cîteva ani, extinsă, realizându-se, suplimentar, un corp pe colț, perpendicular pe primul. Din nefericire, plastica

arhitecturală este foarte nereușită, fiind de o banalitate supărătoare. În locul unei intrări reprezentative din stradă, clădirea extinsă are intrarea din curte, printr-o deschidere meschină, care dă spre o scară soluționată foarte stîngaci. Fațada este și ea inexpressivă.

După 1989, în mod firesc, s-a pus problema reînființării Liceului „Ion Creangă”. Dar a apărut o problemă. Factorii locali de decizie au spus că nu se dorește să fie „ca la români”. Și atunci au apărut în oraș chiar două licee cu limba de predare „în cea de stat”, dar cu alte denumiri. Ulterior, numărul acestor licee a ajuns chiar la nouă. Totuși, partizanii reînființării Liceului „Ion Creangă” au găsit o soluție judicioasă pentru renașterea lui. El a fost reînființat ca Liceu Universitar pentru băieți și fete, în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. În acest fel, nu mai era nevoie de aprobarea autorităților locale. Meritul

acestei inițiative, precum și realizarea ei îi revine Rectorului de atunci al Universității, regretatului Academician, Profesor Emerit **Nicolae Filip**.

Liceul renăscut este găzduit în cadrul Universității, funcționînd, pentru cei care nu știu, de fapt, în propria sa clădire. Astfel, am avut bucuria, ca în anul 1995, să se reia firul existenței liceului, întrerupt de două ori cu brutalitate.

Acum cîțiva ani, s-a pus problema realizării și aplicării unei plăci comemorative pe clădirea Liceului „Ion Creangă”, pe care să fie inscripționată cînd a fost

construită aceasta și, în mod special, să se sublinieze că e vorba despre edificiul realizat inițial pentru Liceul „Ion Creangă”. Propunerea nu a putut fi materializată, întrucât factorii de decizie au considerat că nu e cazul să se știe că această clădire a fost construită în timpul „ocupației militare române din timpul războiului”, mai ales când „Mareșalul Antonescu s-a ocupat personal de ridicarea ei.” Ceea ce, de altfel, este un adevăr, or, Mareșalul a vizitat orașul și șantierul de câteva ori, venind și la începerea anului școlar în 1943, când a ținut o cuvîntare la stația de radioficare a liceului.

Liceul atît de drag nouă, celor care am beneficiat de pregătirea excelentă, profesională și cetățenească, pe care și-o oferea această instituție de învățămînt secundar de elită și de mare prestigiu, Liceul „Ion Creangă” a fost, atît în perioada interbelică, precum rămîne și după reînființarea sa de acum 14 ani, un focar de cultură și educație, care a dat Basarabiei, Moldovei și României personalități de seamă, care au făcut cinste neamului lor în țară și peste hotare, ducînd faima instituției - putem spune fără exagerare - în toată lumea. Să nu uităm că la „Ion Creangă”, au învățat **Eugen Coșeriu**, filolog de talie mondială, academicienii **Nicolae Botnariuc**, **Vitalie Belousov**, precum și medicii **Nicolae Testemițanu** și **Constantin Țăbărnă**, distinșii oameni de cultură **Valentin Mândăcanu** și **Boris Buzilă**, regretații profesor filolog Emil Vrabie, care a trăit în România și apoi în Statele Unite, precum și **Vadim Pirogan** și **Sergiu Grossu**, scriitori și activiști sociali, patrioți de frunte. În Canada trăiește **Ovidiu Creangă**, scri-

itor, o personalitate activă pe tărîm social și politic. Trebuie menționați de asemenea medicii **Victor Ghețeu**, **Alexandru Nacu** și regretatul **Nicolae Sergentu**, precum și mulți alții. În România mai trăiesc la București **V. Movileanu**, biolog de frunte, **Vsevolod Schițco**, un distins inginer energetician, precum și medicul **Aurel Apachiței**. Trebuie să-l amintim și pe regretatul medic **Alexandru Borș**.

În cadrul Liceului „Ion Creangă” s-a desfășurat în perioada interbelică și o însemnată activitate literară. Au fost înființate și au funcționat societăți literare remarcabile, cum ar fi: „B. P. Hașdeu”, „George Coșbuc” și „Unirea”, care editau revistele: „Aurora”, „Spre lumină”, „Unirea” și îndrăgita de toți „**Crenguța**”.

Pe lîngă acestea, profesorii **Marc Valuța**, **Simion Vărzaru**, **Petre Stati** și **Mihai Horn** au editat importanta publicație „Cuget Moldovenesc” a Societății Culturale „George Enescu”. Este lăudabil faptul că acum, după reînființarea li-

ceului, revista „Crenguța” și-a reluat și ea existența, demonstrând vitalitatea, spiritul de continuitate și talentele generației actuale de tinere și tineri.

Meritul pentru succesele liceului în ansamblul lor le revine în special profesorilor de calitate, pe care i-a avut mereu instituția, precum și directorilor săi, începînd cu părintele profesor de religie **Ioan Bălțeanu**, apoi profesorul de istorie **Marc Valuță**, profesorul de română **Simion Vărzaru** și, după reînființare, profesorul de istorie **Petru Roman**. Personal, am putut beneficia și eu de pregătirea pe care mi-a oferit-o Liceul „Ion Creangă”, atunci cînd m-am refugiat în țară și m-am încadrat cu succes în învățămîntul secundar de acolo.

Ținînd seama de faptul că am fost „Premiant de Onoare” al liceului, în toți anii de învățămînt în cadrul său, (adică am obținut media școlară cea mai ridicată în anul școlar respectiv), am hotărât, cu sprijinul Consiliului Profesorial al instituției, reînființarea acestui titlu și acordarea unui premiu, care să-mi poarte numele și care să constea dintr-o diplomă și o sumă de bani, care, actualmente, reprezintă 100 de euro pentru fiecare premiant. Începînd cu 2003, acest titlu se conferă la cîte doi Premianți de Onoare în loc de unul, pentru, corespunzător, cele două secții, reală și umanistă, ale liceului. Astfel, am avut bucuria să pot oferi, în decursul a 14 ani școlari, premiul la 18 premianți și premiante, unii fiind premiați de mai multe ori. Acest grup de tinere și tineri minunați, copiii mei

de suflet, sunt ambasadorii de calitate ai școlii și ai baștinei lor, peste tot unde s-au dus și se vor mai duce.

Intre timp, anul 2006 a reprezentat un element de mare importanță și referință în viața Liceului „Ion Creangă”. Atunci, s-a sărbătorit centenarul acestui liceu prestigios. Vreau să subliniez că Liceul „Ion Creangă” își asumă în mod corect toate etapele din activitatea sa, deci, implicit, și perioada de dinainte de anul 1918. Cultura și educația nu au limite și hotare înguste sau care sunt gîndite conjunctural sau temporar.

Iată însă că apar și disonanțe periculoase și dureroase în această abordare. Recent, a venit ca un trăsnet hotărîrea autorităților centrale de la Chișinău, de a sista înscrierile la Liceul „Ion Creangă” pentru anul școlar 2009 - 2010. Aceasta înseamnă, de fapt, dispariția treptată a acestui liceu prestigios, care nu va mai putea fi alimentat cu noi elevi. Cîte licee vechi de peste 100 de

ani există în Basarabia? Chiar se poate permite luxul să se închidă un liceu vechi de 103 ani?

Care este motivul închiderii? În mod flagrant a fost ignorat interesul părinților, precum și al viitorilor elevi care nu pot înțelege din ce cauză sunt privați de dreptul de a învăța la acest liceu de renume. A fost ignorată atît opinia conducerii liceului, cît și cea a Universității de Stat „Alec Russo”. Care este motivația acestei măsuri samavolnice? De ce tocmai acest liceu a fost condamnat la dispariție? Ce nu place la el? Cu ce au greșit actualii și posibii viitori elevi, precum și cadrele sale profesionale? Se face vreo legătură între manifestațiile de după alegerile din aprilie și existența acestui liceu? Deranjează studenții care manifestează în „limba română”? Deranjează elevii care vor deveni studenți, precum și profesorii care îi educă?

M-am interesat despre motivația opirii înscrierilor la liceu și mi s-a comunicat că: „este o hotărîre luată la cel mai înalt nivel”(!).

Oricare ar fi nivelul hotărîrii, este limpede că ne confruntăm cu o hotărîre luată de niște satrapii ai culturii

și ai educației, care se răfuiesc cu niște preinși adversari, care reprezintă ceva ce nu le convine lor. Ce anume oare nu le convine? Nu le convine cultura și educația de calitate, pe care o primesc elevii în cadrul Liceului „Ion Creangă”? Nu le convine că la acest liceu se învață în limba română? Nu le convine istoria neamului care se predă aici?

Mă întreb care alte licee au mai fost închise în Republica Moldova? S-a mai închis, de exemplu, vreun liceu cu predarea în limba rusă?

Mă întreb, de asemenea, ce se întâmplă în cazul de față cu un liceu care are calitatea de a fi un liceu universitar? Cum stăm cu autonomia universitară? Oare această hotărîre arbitrară a satrapilor, hotărîre care pentru anul școlar în curs și-a făcut deja efectul, se va aplica în continuare?

Nu știu cine vor fi noile autorități școlare de la Chișinău. Le va conveni oare ca ele să fie asociate cu această hotărîre retrogradă, care corespunde altor perioade ce nu vor să moară? Sau vor repara grava greșeală făcută?

O INIȚIERE
ÎN ISTORIA GRAVURII
Radu MOȚOC

Locuitorii Occidentului creștin cunoșteau în timpul evului mediu o singură îndatorire artistică cu caracter monumental: construcția bisericilor. Spre sfârșitul evului mediu, acest interes scade simțitor în favoarea decorării caselor și palatelor. În același timp, apar manifestări cu totul noi, precum grafica utilizată la tipărirea stampelor. Încă din secolul al XIV-lea, s-au tipărit și multiplicat imagini, existând pentru aceste operații cantități suficiente de hârtie necesară. Paradoxal, dar abia în secolul al XV-lea, înainte de a fi inventată arta tipografică, apare necesitatea de multiplicare a imaginilor, cu toate că această tehnică era cunoscută cu mult timp înainte. Descoperirea artei tipografice de către Gutenberg (1450) deschide gravurii în lemn un domeniu care este foarte repede cucerit de artiști. Cincisprezece ani după primele încercări de a tipări cu litere mobile, apar cele dintâi cărți ilustrate (*Bamberg*). Presele din **Ulm, Augsburg, Mainz și Lübeck** sunt cele mai solicitate și valoroase după 1480, prin faptul că întrebuințează pe mari artiști din epocă. Planșele de lemn, pe care se ciopleau figuri în relief,

denumite modele, erau întrebuințate la imprimarea stofelor de in, prin ungerea cu negru sau cu altă culoare. A fost nevoie doar de a înlocui stofa cu hârtia, mai potrivită pentru tipar, pentru a se ajunge la gravura în lemn. Gravura izolată, foaia imprimată cu imagini sacre, cu portrete, alegorii, circula din mână în mână. Artiștii care executau desene pentru ilustrarea cărților vor produce, uneori chiar fără să le semneze, minunate imagini ieșite cu sutele din teascurile gravurilor. Ele intră uneori în palate, în bibliotecile marilor cărturari ai vremii, în casele patricienilor, ale burghezilor, mai ales, după răspîndirea Reformei, dar și în casele modeste ale celor de la marginea orașelor.

Gravura, în general, este considerată de istorici ca o artă minoră, a cărei valoare nu se poate compara cu cea a arhitecturii, picturii sau cu cea a sculpturii. Totuși, practică de mari artiști ea reușește să se impună în societate. Astfel, în secolul al XVI-lea, cărțile ilustrate frizau perfecțiunea și erau foarte căutate.

Gravarea este un gen al graficii în care imaginea este obținută prin imprimarea unei plăci pe care a fost trasat sau gravat desenul, în relief sau în adâncime, pe un suport de hârtie sau pânză. Țara de origine a gravurii este

China, unde ea se practica din vechime și din care a fost importată în Europa de către negustorii venețieni. În secolul al XIII-lea, Marco Polo descrie fabricarea unor bancnote imprimate, executate în China. Gravuri, în general grosiere, au apărut la sfârșitul secolului al XIV-lea în Germania, Italia și Anglia. Această artă progresează, cum am menționat mai sus, rapid ajungând la performanțe artistice la începutul secolului al XVI-lea. Declinul gravurilor în lemn începe în anul 1610, când se impun tapiseriile. Perfecțiunea gravurii în lemn a făcut posibilă utilizarea ei în ilustrarea unor publicații precum: *Penny Magazine*, în Anglia (1832), *Musee des Familles, Magasin pittoresque* în Franța, unde celebri gravori: **Best** și **Leloir** au executat adevărate opere de artă.¹

Fig. 1 Holbein- Erasmus

Gravura în relief – xilogravura, practică în China încă din secolul al X-lea, a fost utilizată la început pentru

imprimarea hărților geografice și a cărților, înainte de Gutemberg. Primele gravuri executate în lemn provin din anii 1420 - 1430, fiind localizate în Germania pe valea Rinului de Sus, unde s-au identificat lucrările artistului denumit „*Maestrul Cărților de Joc*”. **Gravura în lemn** a atins perfecțiunea în secolul al XVI-lea prin Albert Dürer (1471 - 1528) și discipolii lui. În această perioadă, în Franța, profesau gravura artiști notorii precum: **Tollat, Raefe, Garnier, Salomon, Cruche și Cousin**. În perioada lui Ludovic XIII-lea, cei mai reprezentativi gravori au fost **Etienne Duval și Palliot**, iar în secolul al XVIII-lea, **Papillon, Lesueur**, după care arta gravurii a decăzut.²

Revoluția Franceză produce o mare perturbare în manifestările artistice ale gravurii. Cartea ilustrată, obiect de lux, foarte scumpă, era scoasă într-un tiraj foarte redus, era considerată un produs aristocratic și, din acest motiv, persecutată. Gravura era sortită unei decăderi rapide, dacă nu erau comenzi pentru executarea unor portrete care aveau rolul de a răspîndi imaginea revoluționarilor și, mai târziu, cea a lui Napoleon. Acest lucru favorizează din nou gravura cu dălțița pentru portrete și a reproducerilor de tablouri comandate marilor pictori cu scene eroice și serbări militare, atât de numeroase și de strălucite sub domnia sa.⁵ Două nume în această perioadă se impun printre cei care practică acest gen de gravură: unul este al unui italian stabilit în Franța, prieten cu Ingres,

căruia îi reproduce în gravură mare parte din operele sale celebre, **Luigi Calamata** (1801 - 1869), iar al doilea se numește **Henriquel - Dupont** (1797 - 1892).

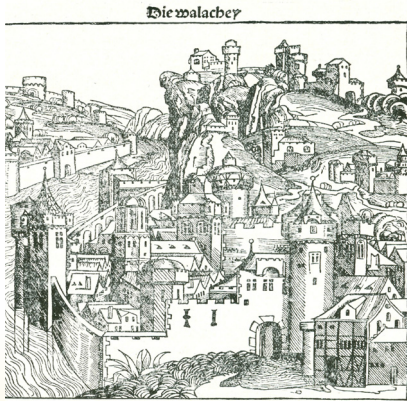

Fig. 2 Anonim. 1493.
Valachia din Cronica de Nurnberg

La mijlocul secolului al XVIII-lea, așa numita carte romantică poate fi considerată printre cele mai strălucite perioade ale gravurii în lemn. O dovadă elocventă este ornamentul de carte prin metoda gravurii în lemn executat de **Jean Gigoux**, care ilustrează celebrul roman *Gil Blas*.

Cei mai reprezentativi gravori în lemn sunt **Jean Gigoux**, **Tony Johannot**, **Gustave Doré**, dar celebritatea o cunoaște **Daumier**. **Gustave Doré** a ilustrat, cum se știe, *Divina Comedie* a lui Dante, *Biblia* și multe alte cărți.

Tiefacht sich an gar ein grauffem liche erschrockenliche hystorien von dem wilden wüterich, Dracole wayde. Wie er die leib gespiff hat, vnd gepaten, vnd mit den häubtern yn einem kessl gesoten, vñ wie er die leib gefchunden hat vñ zerhacken lassen als ein kraut. Jreg er hat auch den müter nire lind gepatet vnd sy habes müßsen selber essen. Vnd vil andere erschrockenliche ding die in diesem Tractat geschriben stend. Vnd in welchem land er geregiret hat.

Fig. 3. Anonim. 1499.
Vlad Țepeș la masă

Dacă la începuturi, planșele de lemn erau tăiate în lungul fibrei, oferind mai puțină rezistență la gravat, în secolul al XIX-lea gravorii în lemn au utilizat plăci tăiate perpendicular cu trunchiul copacului, operație care oferea o mai mare rezistență lemnului și posibilitatea de redare cu mai multă finețe a tuturor detaliilor. Această metodă de gravare se numește bois debout.⁶

Gravura în metal a apărut în secolul al XV-lea, la câteva decenii după gravura în lemn, utilizat fiind inițial zincul și fierul, ulterior însă arama s-a impus rapid ca cel mai indicat metal. Gravura în aramă, spre deosebire de cea în lemn, care se tipărește cu o placă în relief, se realizează cu o planșă săpată. Liniile desenate sunt săpate pe placa de aramă cu o daltă ascuțită. La gravura în lemn ele, dimpotrivă, erau păstrate, rămânând ca o muchie, spre deosebire de gravura în aramă, unde ele formează un șanț.

Șanțul se acoperă în momentul tipăririi cu un strat de cerneală tipografică, care este imprimată, prin presare, pe bucata de hîrtie.

Gravura prin săpare în metal era utilizată înainte de secolul al XV-lea în exclusivitate pentru a orna bijuteriile. În anul 1452, **Maso Finigueara** gravează plăci mari din metal pentru a obține lucrări care se vor numi **stampe**.

Martin Schongauer din Colonia, care a activat în perioada 1460-1491, va ridica gravura în aramă la o cotă pe care numai Dürer a mai atins-o, amîndoi primind inițial o educație de pictori. Astfel, o trăsătură de grandoare pătrunde în această artă de mici dimensiuni, fiind practicată și de gravori precum Rembrandt și Goya, care vor fi în același timp și pictori. Operele lui Schongauer respiră într-o mai mare măsură delicatețea sentimentului întîlnită în general în lucrările goticului

tîrziu. Dotat cu un evident simț al frumosului, el ne-a lăsat cîteva scene din viața Fecioarei, ca de pildă *Buna Vestire* și *Maria cu Pruncul*.

Fig. 5. Schongauer - Sfântul Antoniu chinuit de demoni

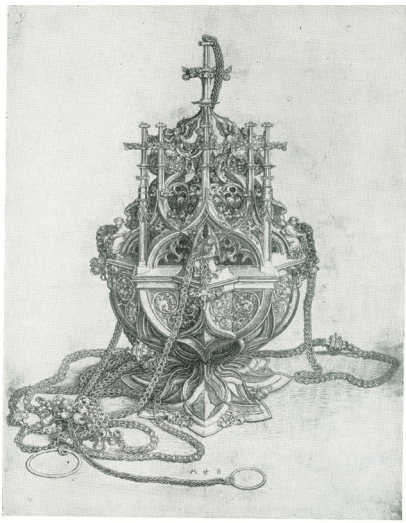

Fig. 4. Schongauer - Cădelnița

Odată cu apariția lui **Albrecht Dürer** (1471 - 1528), gravura în aramă și gravura în lemn cîștigă un prestigiu cu totul deosebit. Dürer posedă o mîină de o siguranță uimitoare cu care execută operații extrem de subtile în gravură. El modifică temerar dimensiunile gravurii în mari dimensiuni pe care le execută într-un ciclu intitulat *Apo-calipsa*, *Patimile lui Hristos* și *Viața Fecioarei*, lucrări care au înregistrat un mare succes de piață. A doua călătorie la Veneția a lui Dürer culminează cu celebrele lucrări: *Cavalerul*, *Moartea și Dracul*, *Sfântul Ieronim în chilie*, *Melancolie*, realizate în perioada 1513 - 1514. Lumina este factorul decisiv al noului stil adoptat de Dürer, devenit clasic.

Fig. 6. Durer - Cei patru cavaleri ai Apocalipsei

Un singur artist, pictor și el, a reușit să-și formeze un stil de a grava independent de Dürer, este **Hans Burgkmair** (1473 - 1531) născut Augsburg. Gravurile lui în lemn sunt extrem de pitorești, fiind destinate pentru decorarea interioarelor imperiale.

Fig. 8. Burgkmair - Împăratul Maximilian. 1518

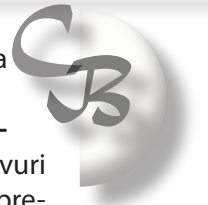
Fig. 7. Durer - Sfintul Antoniu. 1519

Dintre contemporanii lui Dürer, cel mai talentat și influențat, de altfel, de acesta este **Lucas Cranach** (1472 - 1553). S-a impus ca un maestru al redării pădurilor germane, al vânătorii și al cavalerilor, utilizând o concepție extrem de delicată și în același timp pitorească.

Fig. 9. Cronach - Sfintul George

Primul interpret al peisajului german în gravură este considerat **Heinrich Aldegrever** (1502 - 1555), care trăiește în strălucita epocă a rafinamentului plin de expresivitate și armonie

în gravură. Fire hipersensibilă, el redă personajele cu multă gravitate, cum este cazul gravurii intitulată *Kniperdolling* (1536) și executată în cupru.

Fig. 10. Aldegrever - *Kniperdolling*. 1536

Plăcile din aramă asigurau o reproducere fidelă de 3000 - 4000 de exemplare.

Gravura în dălțiță sau taille - douce începe să fie utilizată în Franța în a doua parte a secolului al XVI-lea, sub Ludovic al XIII-lea, avîndu-l pe Calot drept cel mai reprezentativ gravor.

Gravura în apă tare - acvaforte (*l'eau - forte*) este o altă procedură de gravare care constă în corodarea cu acid azotic a unei plăci de cupru, vernisată în prealabil (acoperită cu o soluție formată din rășini naturale sau artificiale amestecate cu un solvent, care, după uscare, formează o peliculă protectoare, netedă și lucioasă) și pe care s-a trasat un desen. Pentru realizarea desenului sunt utilizate ace. Acvaforte era întrebuințată în Franța secolu-

lui al XVIII-lea, mai ales pentru a reprezenta scene de moravuri.

Jean Baptiste Camille Corot (1796 - 1875) execută gravuri prin metoda apătare sub impresiile culese din Italia. Dacă ne referim la gravura intitulată *Domul din Florența*, temperatura improvizației se simte imediat. Pomii, deși abia schițați, dau impresia că vîntul circulă printre crengi. Fondul lucrării, în care cerul italian, albastru și luminos, se ghicește printre linii care evocă norii plutitori. Domul din Florența este considerată una din cele mai frumoase gravuri în apă tare din secolul al XIX-lea.

Gravura punctată a început să fie utilizată la începutul secolului al XVII-lea, prin utilizarea dălțiței, uneori în combinație cu apă - tare. Artiștii care au utilizat această procedură pentru prima dată au fost Morin, Boulanger și Hopwood.

O altă procedură de gravare, inventată în anul 1756 de parizi-enii **Francois** și **Demarteau**, constă în trecerea pe o placă de cupru vernisată a unei rulete cu asperități inegale. Această procedură a fost repede abandonată în favoarea litografiei.

Gravura în mezzo - tinto (a la maniere noire) a fost introdusă de **Francois Aspruck** în anul 1601 și utilizează un instrument cadru în formă de arc de cerc (*berceau*) pe care sunt imprimate puncte ascuțite.

Gravura în acvatintă este un alt procedeu de gravare cu acid azotic care imită efectele colorării monocrome a unui desen, producînd imagini

în semitonuri. A fost utilizată pentru prima dată în Europa de către **Hercule Zeghars** în anul 1660.³

Litografia este un procedeu de reproducere și de multiplicare, de pe o placă de calcar fină, pe hîrtie a unui desen executat cu un creion gras (compus din săpun, ceară, grăsime, gumă și negru de fum) sau cu cerneală grasă. Imprimeriile pot obține prin această procedură de litografiere pînă la 30.000 de copii. Arta litografică a fost descoperită de **Alois Senefelder** (1771 - 1834) la München în anul 1796. Litografia este introdusă la Viena în 1802, la

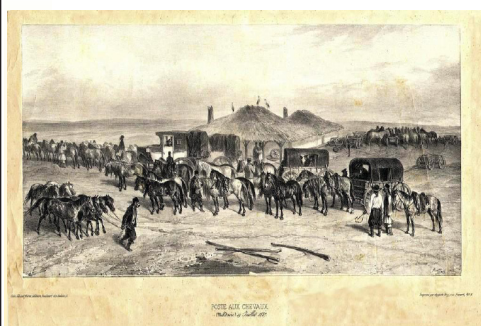

Fig.11. Raffet - Poste. 1837

Roma și Londra în 1807, iar în Franța ceva mai tîrziu în 1814. În Moldova și Țara Românească, litografia apare după anul 1821. Senefelder a observat că, atunci cînd tragi o linie cu cerneală grasă pe o piatră cu grăunte fin, cunoscută sub denumirea de calcar litografic, urma lăsată de condeiul sau creionul gras, nu este atacată de acizii turnați pe suprafața pietrei, în timp ce părțile acoperite de desen rămîn intacte.

Suprafețele libere, neatinsse de cerneala grasă, vor suferi influența corozivă a acizilor.

Spălînd apoi imaginea desenată și ungînd piatra cu cerneală tipografică, care conține și ea unele elemente grase (altele decît cea litografică), această cerneală tipografică este primită de părțile pie-trei neatacate de acizi și este respinsă de cele unde a pătruns acidul. Aplicînd o bucată de hîrtie peste piatra astfel pregătită și presată, obținem o imagine inversată în care apar toate detaliile desenului. Litografia oferă un mare avantaj: cel ce efectuează un desen, nu mai are nevoie de un specialist gravor pe metal sau lemn pentru reproducerea desenului. El poate desena direct pe piatră, după care, prin tratare cu acid, îi rezultă un negativ care poate fi tipografiat în condiții de calitate extrem de fidelă. Desenul pe piatră devine una din distracțiile obișnuite ale societății din acea perioadă. Piatra litografică, extrem de utilizată la început, provenea din cariera Solenhauften din Bavaria.

Primele litografii franceze se datorează contelui **Lasteyrie**. Printre cei care au perfecționat această metodă de reproducere se numără **Chevalier și Lemerrier**, ajungînd la perfecțiunea procedurii de către **Fragonard, Pérot, Daguerre și Daumier**. Inventarea autografiei se datorează lui Lemerrier și contelui de Lasteyrie, o metodă de imprimare în facsimilés. Perfecționarea cromolitografiei se datorează lui **Enhelmann din Mulhouse**. Această procedură de litografiere în culori este deosebit de minuțioasă și de lungă durată, mai ales atunci cînd nuanțele și numărul culorilor este mare. Fiecare culoare este imprimată separat pe o piatră care conține o singură culoare. Sunt cazuri cînd se utilizează pentru opere de artă pînă la 40 de treceri succesive cu

diferite culori, pentru obținerea de tonuri și umbre.⁴

Litografia oferă mijloace ușoare și expresive la îndemâna artiștilor și putea fi practică fără multe dificultăți și din acest motiv se dezvoltă cu o uimitoare rapiditate, contribuind la succesul artei grafice în prima jumătate a sec. al XIX-lea. Preferința artiștilor pentru acest gen se explică prin faptul că o litografie redă absolut fidel, în cele mai mici amănunte, un desen. Nici o altă gravură nu poate reda impresia de negru catifelat rezultat din jocul hârtiei albe sau puțin gălbuie, în contrast cu petele negre. Litografia ca și acvaforte, sunt caracterizate printr-o exprimare confidențială, pentru că artistul se realizează imediat sub impulsunile emoției sale, stare care nu poate fi obținută în cazul gravurii cu dălțița. Anume din acest motiv se consideră că acvaforte și, mai ales, litografia au un caracter liric și a fost practică de mai toți romanticii.

Delacroix ilustrează un Faust și un Hamlet în litografie și tratează unele scene superbe legate de cai și de fiare sălbatice. **Chassériau** utilizează ambele metode de gravare, ezitând între clasicism și romantism, ceea ce îl face atât de atrăgător. El a lăsat gravuri - capodopere precum cele care ilustrează *Othello* de Shakespeare, dar și o *Venus marină* și *Apollo și Daphné*.

Decamps se exprimă și el în apăsare cât și în litografie, schițând din fuga creionului impresiile călătoriilor sale prin Orient sau în interiorul Franței. **Gericault, Charlet, Raffet** sunt cu predilecție litografi, iar subiectele din care se inspiră sunt legate de războaiele napoleoniene. Aceste litografii pătrund pînă și în cel mai modest cămin din

Franța, întreținînd legendele despre Napoleon, aureola lui de glorie.⁷

Denis Auguste Raffet (1804 - 1860) este un celebru litograf care a călătorit și prin Țările Române în anul 1837, făcînd parte din echipa științifică a prințului **Demidoff**, care se îndrepta spre Rusia Meridională. Rezultatul acestei călătorii s-a materializat într-o carte ilustrată cu 64 litografii, intitulată *Voyage dans la Russie Meridionale et la Crimée par la Hongrie la Valachie et la Moldavie*, editată la Paris în 1840. Mihai Kogălniceanu vorbește în *Dacia Literară* despre un Album cu 80 de tablouri după natură, aparținînd lui **Raffet**. Acest album conține cele mai frumoase imagini, începînd cu cele de la Orșova și terminînd cu cele din Basarabia. Interesant este faptul că Raffet intitulează toate litografiile din acest album, indicînd și data executării.

Dintre lucrările lui Raffet, inspirate din istoria lui Napoleon, se

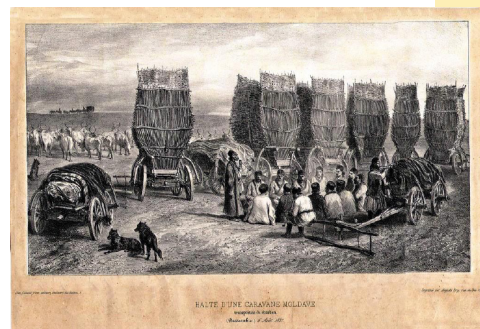

Fig.12. Raffet - Caravana in Moldova

remarcă *La revue nocturne* în care împăratul trece în revistă pe toți soldații lui,

trecuți pe lumea cealaltă.

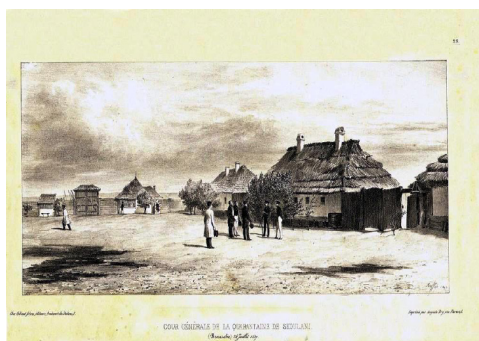

Fig.13 Raffet - Carantina Sculeni

Portretul romantic este reprezentat prin frații **Devéria**, pe când **Bonington** este în fruntea peisagiștilor romantici. Reprezentarea imaginilor din natură este găzduit de o publicație editată de un grup de persoane în frunte cu baronul **Taylor** - *Les voyages pittoresques et romantiques dans l'ancienne France*. Această publicație de ideologie romantică a abordat tematic istoria veche a Franței.

Considerat un reprezentant al școlii clasice, **Corot** spre sfârșitul vieții, execută și el câteva litografii, în care îl regăsim prin temperamentul aplecat spre poezie. Lucrările lui aduc un lirism exprimat printr-un joc de lumini delicat și cu totul excepționale. Din lucrările cele mai apreciate sunt cele executate sub impresiile din Italia.

Printre litografiile celebre ale lui **Géricault** din tinerețe (1828), remarcăm în *Mamelucii* imaginea calului sălbatic ieșind din apă în care cu-

loarea caracteristică a cabalinei este redată prin procedura numită gris - pommelé.⁸

Cel care a studiat în profunzime începuturile artei grafice românești se numește **George Oprescu**. Lucrarea sa în două volume, intitulată *Grafica românească în secolul al XIX-lea*, a apărut la Fundația Regală pentru literatură și artă, în anul 1942 și a rămas o lucrare de referință în domeniu. În Introducere, autorul menționează că singurele locuri unde se pot efectua cercetări ample în acest domeniu sunt Secția de stampe a Academiei Române, Biblioteca V. A. Urechia din Galați, Muzeul Aman, Muzeul Simu și Muzeul Militar. Faptul că G. Oprescu remarcă importanța secției de stampe de la Biblioteca „V. A. Urechia”, semnifică faptul că unele lucrări din colecția acestei prestigioase biblioteci pot fi unicate

Fig. 14. Raffet - Hora Valahă

în România, dar și că V. A. Urechia cunoștea foarte bine valoarea gravurilor și manifesta un gust rafinat în achiziționarea acestora.

Toma Stelian (1860 - 1925), fost ministru al justiției, era și un colecționar

de artă. Casa construită pentru el în anul 1914 de către arh. I. D. Berindei, pe șoseaua Kiseleff la nr. 10, a fost donată statului în 1926, cu scopul să devină un muzeu de artă, care să-i poarte numele. Acest edificiu a constituit, ulterior, nucleul viitorului Muzeu Național de Artă a României. În prezent, aceasta casă, monument istoric de importanță națională, găzduiește sediul central al PSD, formațiune care a încercat în anul 2004 să cumpere clădirea.

În calitatea lui de director al Muzeului *Toma Stelian*, G. Oprescu organizează expoziții internaționale anuale, axate mai mult pe grafică italiană, franceză, engleză și germană. Una din aceste expoziții de pictură, sculptură și gravură a fost organizată în colaborare cu Institutul de Cultură Italiană din București, în perioada 21 aprilie - 15 iunie 1935. Se cuvine a menționa și contribuția miniștrilor Nicolae Titulescu și Alex. Lapedatu pentru sprijinul moral și material acordat întru reușita acestei expoziții, manifestare care a însemnat o bună cooperare intelectuală italo - română. Catalogul publicat cu această ocazie reprezintă un număr impresionant de gravuri executate în apă tare, xilografare, litografie, sau pointe - sèche. Au fost expuse în total 251 lucrări, din care 72 erau gravuri. Rețin atenția două superbe gravuri executate în apă tare: prima a lui **Mauroner Fabio** *Castelul din Piancastagnaio-Siena* și a doua - **Castelul de Assisi aparținând lui Mazzoni - Zarini Elilio**.

În prefața catalogului menționat, Gh. Oprescu remarca faptul că „tot ceea ce Italia însemnase în arta secolului al XIX-lea, fusese obținut alături și în funcție de școala franceză, a cărei

influență se întinde asupra întregului Occident, cu excepția Angliei”.⁹

O altă expoziție organizată de G. Oprescu la Muzeul *Toma Stelian*, în perioada 15 mai - 19 iunie 1938, a fost intitulată *Gravura și cartea ilustrată germană* (secolele XV și XVI) și pusă sub înaltul patronaj al M. S. Reginei Maria a României. Din comitetul de onoare al expoziției fac parte miniștrii N. Petrescu - Comnen, Nicolae Colan, N. Popescu, Eugen Djuvara. Comitetul de organizare a expoziției are în componență, în calitate de specialiști sau colecționari, personalități marcante ale vieții culturale românești. La loc de frunte se află familia Cantacuzino, reprezentată prin persoana marelui colecționar Dr. Alex. I. Cantacuzino, care a oferit spre a fi expuse 58 de gravuri din secolele XV - XVI, printre care - 41 executate de Dürer și 7 incunabile conținând superbe gravuri realizate în perioada 1471 - 1527. Un alt cunoscut bibliofil care a expus 5 incunabile din biblioteca sa este Consulul general al României la Berlin Karadja - Grumăzești. O contribuție deosebită la organizarea expoziției o are George Oprescu, care a expus și el 4 gravuri, printre care una executată de Dürer, intitulată *Liturgia Sfântului Grigore* (1511). Studiul introductiv la catalog a fost scris chiar de directorul Cabinetului de Stampe din Berlin, dr. Friedrich Winkler.

La această excepțională reușită a instituțiilor culturale din Germania și colecționarilor particulari din România au

Fig. 15. Durer - Portretul lui Varnbuler

contribuit alte câteva surse de prestigiu ale Germaniei: Cabinetul de stampe din Berlin, Nürnberg, Dresda, Hamburg.

Apoi, din cele 31 de incunabile expuse, 19 aparțin Bibliotecilor Naționale din Viena și Berlin, bibliotecilor provinciale din Wolfenbüttel și Stuttgart, bibliotecilor universitare din Göttingen, Königsberg. La rîndul său, Muzeul *Brukenthal* din Sibiu a expus o incunabilă datată 1518, cu gravuri executate de Erhard Schön.¹⁰

Epoca mare a unei arte extrem de puternice, gravura, se stinge încet, după legea eternă a devenirii și morții, dar ea trăiește veșnic în strălucirea istoriei și în operele de artă pe care le-a lăsat.

Referințe bibliografice:

1. Troussel, Jules. Nouveau Dictionnaire Encyclopedique. Paris. Vol.3, p. 155.
2. Ibidem, p. 156.
3. Ibidem, p. 157.
4. Ibidem, p. 621.
5. Oprescu, G. Manual de istoria artei. București: Ed. Universul, 1946. Vol. 3, p. 274.
6. Ibidem, p. 281.
7. Ibidem, p. 278.
8. Ibidem, p. 279.
9. Muzeul Toma Stelian, Arta Italiană Contemporană. In: *Monitorul Oficial*, București, 1935, 21 apr.-19 mai.
10. Muzeul Toma Stelian, Gravura și Cartea Ilustrată Germană (secolele XV și XVI). In: *Monitorul Oficial*, București, 1938, 15 mai-19 iunie.

NENUMITULUI I S-A DAT UN NUME / A FOST NUMIT

Ana CHETRARI,
lector universitar

Nimic nu pare a fi mai simplu decât a spune ce gîndești despre o carte citită prima dată din curiozitate pur literară, apoi, pentru a fi cuprins din nou de acea stare de satisfacție pe care ți-o poate provoca doar poezia. Am gîndit astfel ori de cîte ori am citit o cronică de carte sau o recenzie. O „direcție nouă” gîndurilor mele a fost provocată de intenția fermă de a deveni „un mare critic literar” sau cel puțin un cronicar în descendența lui Grigore Ureche. Dar, vorba clasicului, socoteala din călimară nu se potrivește cu socoteala de la tipografie, adică, altfel spus, n-a fost să fie. Am ales cartea. Am citit-o o dată și am început să scriu poezie...

Asta-i

Greu de scris greu de citit

Nimeni nu știe cum e

Și cînd

De la Facerea Lumii

Deplîng opaițul – un paseist

Unde

Unde ajung?????

Pentru a nu fi învinuită de plagiat, o s-o las pentru altă dată, cînd voi avea timp să-mi fixez o întîlnire cu muza mea „personală”.

Pentru cei care nu au recunoscut versurile, spun că voi încerca să analizez, fără pretenții de exhaustivitate,

volumul de poezie a domnului Nicolae Leahu **Nenumitul**.

Nenumitului i-am dat un nume, nume foarte cunoscut atît printre rîndurile poeților, cît și printre criticii literari - Leahu.

Este cel care preferă să călătorească într-o căruță cu patru roți bine fixate, lăsînd-o pe cea de-a cincea necunoscătorilor de literatură în general și de literatura din Basarabia, în particular. El vrea ca scriitorii din Bălți, Soroca, Chișinău etc. să fie citați precum **„scriitori români, pur și simplu”**. A înfăptuit, înfăptuiește și va înfăptui sincronizarea literaturii din Basarabia, a celei de calitate, firește, cu literatură din Țară, valoroasă prin definiție. Pornind de la aceste premize, poetul nostru încurajează bătălia de secole dintre antici și moderni și scrie, pentru că *nu cititorul e de vină / al meu va pricepe totuși / are minte penetrantă lecturi... / e instruit. Nu mai spun de colegi și prieteni / comentează cum ai mînca floarea – soarelui / și unii chiar adoră / „mirabila sămînță”*. Nicolae Leahu este Cutezătorul care face eforturi pentru a depăși gradul zero al scriiturii si are

plăcerea conștiinței că scrie pentru un cititor al sau, cultivat, cu plăcerea lecturii: *a făcut facultate a stat la cămin / fără apă la veceu a prăjit cartofi / pe reșou a ascultat prin cenacluri / e instruit, a plăcerii textului.*

Este avocatul valorilor primordiale / perene care încep cu mama, cu gura bunicii în care / calde erau vocalele străbunicii / care, / parcă mai ieri, / repetase mistificul sfat, cu pragul casei părintești, unde: duminicile / și de sărbători / bunica Vera silabisea... / *Evangelia-fără-paginile- / de-început-și-sfârșit / ținând-o pe brațe / ca pe un prunc / înfășurat în cuvinte / și uita în grija / unei bătrâne / tufa detrandafir / îi legăna șoaptele / și aura ei de tristețe / asfințea / în ochii dulăului / priveghind-o / de pe covorul / de troscot.*

Critic literar, reputat teoretician al postmodernismului, redactor-șef al revistei *Semn*, lider necontestat al grupului de la Bălți, Nicolae Leahu este, în primul rând, poet. Iar un argument în favoarea acestei axiome este apariția volumului **Nenumitul**, „carte începută încă la Drochia”, unde a locuit pînă în 2001, „continuată la Bălți, dar cu gândurile mereu rătăcind spre băutura casei părintești”.

Nenumitul (cu rădăcini în necuvintele lui N. Stănescu), apărut la editura Fundației Culturale Poezia, Iași, 2008, încearcă să-și explice esența chiar din prima pagină printr-un motto ce cuprinde un șir de adevăruri rostite de mințile luminate ale omenirii, printre care și Samuel Becket „Să numești, nu, nimic nu

poate fi numit, să spui nu, nu, nimic nu poate fi spus, ei atunci, nu știu, nu trebuia să începi”. Nu trebuia! Interdicție! Nu atît firea nonconformistă, cît sentimentul de piesă componentă a mașinăriei optzeciste, generație Nes(u) pusă, l-a făcut să înceapă. Să înceapă a căuta lumina din capătul tunelului, înfruntînd „bezna originară, mama mitică, născătoare și devoratoare. Ea ne face să credem în lumină, în puterea ei izbăvitoare”.

Chiar de la primul vers citit, ceva a început să-mi cutreiere toate colțurile ființei mele, căutînd o cale de ieșire sau poate o fibră mai sensibilă, pentru a mă face să acționez. Ceva trebuia să se întîmple sau poate s-a întîmplat deja.. în viața mea sau a autorului. Nu puteam să înțeleg, dar acel sentiment de frică și neputință în fața a ceva inevitabil mă îngloba în străfundurile lui cu fiecare vers citit, *plutesc strivit / în fiorul imaginii / neant alb neant negru / înaintea-mi și înapoi / lopătez cu pleoapele cu unghiile / pe întinderile neputinței / repetînd neîncetat: / numai gîndul / numai în gînd / învie cenușa.*

Peste toate poemele cărții plutește spuma lăptoasă a probabilității: *parcă nu aș fi (...) nu ai fi (...) nu am fi (...)* / *parcă istoria nu e spațiul nu e nu e noapte nici zi / ...parcă te-aș restaura după umbra rămasă în sonuri / parcă am picura picura semitonuri pe tonuri / parcă mi-ar vorbi alunele tale umerii pletele.* Peste capăte, prin elegii, pășind atent pe streșine ca să nu ne pierdem în păienjeniș, în balada timpurilor de apoi pășim în Vag (teritoriul concluziilor), unde sideful naște Mărgăritarul.

Iată fabula. Personajul din poezie, **nenumitul**, iubitor de detaliu, *un sche-*

let frumos / dezbrăcat pînă la brîu dar purtînd / o pelerină de tul înghețată pe umeri, pornește din foaie în foaie pe drumurile părăginite ale țării / cu cioturi de liliac alb de măslin de curmal / și salcîm, însoțit doar de cîinele lui Law Fe care țopăie / pe trei picioare în preajma calului / încîlcindu-și blana / compact și simetric bătută cu scai/ în paragina de-a dreptul exotică facerea textului întîi l-am pieptănat / apoi i-am ascuțit gheruțele / cu pila frumoasei adormite. Procesul se vădea a fi nu dintre cele mai simple greu de scris greu de citit / nimeni nu știe cum e / și cînd. A scrie cu sentimentul că dai o capodoperă / care va fi învățată în școli înalte / transmisă din gură în gură / și din editură în editură/ neînțeleasă contestată / primită apoi temperat / lăudată elogiată / și în cele din urmă predată e ca și cum ar fi să stai între pietre / ca și cum ai viețui între oameni sau, ceea ce ar fi insuportabil pentru un simplu muritor, să stai între oameni / ca și cum ai viețui între pietre. Străbate bezna doar cu ajutorul brichetei, a două lumînări, una albă și alta mov, și a opaițului paseist. Scheletul caută știri. Scheletul naște poezie din nimic și, totodată, din tot prin mișcări ușoare care lasă ieroglife (românești pentru poporul moldav) pe întinsul de zăpadă al foii pregătite să îndure rușinea atingerii nerușinate a pixului și chinul facerii textului. Înțelege că poezia nu este așa: / se ia o foaie de hîrtie un pix / și se scrie: / femeie fără fisură. Ea, poezia, dragostea, iubita, cîndva, acum sau mîine, avea, are sau

va avea ceva de vanilie sau scorțișoară / ceva de cimbru și miez de cocos / ceva străveziu-amărui ca sucul de mesteacăn / ceva dulce dulce-acrișor / cremă de căpșună și zmeură.

Ea, poezia, moarte, întotdeauna... vine se tîrăște pe caldarîm / pe cărări înfundate peste troiene / lăsînd o diră lipicioasă o scamă / de argint viu o șuviță de umbră / nu are nuci n-are nevoie de / dinți gingiile îi clănțnesc / precum cremenea sufletul i-l / ca iasca prefăcîndu-se-n scrum / se hrănește cu urme cu hîrșiițul / tălpilor cu mirosul celui/celei / care te iubește. Poezia, moartea, ce nebunie! / să încerci să o captezi / în descripții / și să nu știi nimic despre ea. „Poezia este o încercare de supraviețuire în și prin cuvînt, este ceea ce lasă urme în gînd, în aer, pe ape...”

Ajunge în sfîrșit / și la starea aceea. Mai are de coborît / o treaptă / poate încă una. Odată ajuns poezia muri într-o zi senină / cu iarba încă înrouată- / dăduse de mîncare la păsări / duse vitele pe maidan / și se așezase oarecum obosită / lîngă stîlpul prispei / sub cununile de ceapă și usturoi / și-a plecat fruntea / urmărind cum mișună furnicile / pe lîngă prag / și așa a rămas.

A rămas așa pentru a fi reînviată, reanimată, de un alt nenumit care, la sigur, va găsi încă Multe ce-și așteaptă cuvintele și imaginile nenumite... ca sa le numească.

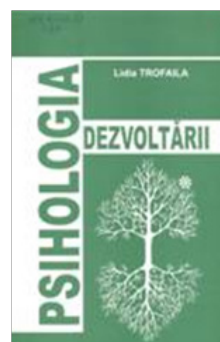
Grigoryan, Mark. Manual de jurnalism / M. Grigoryan ; red.: Gh. Chiriță ; trad. din lb. rusă de I. Nagacevski ; Centrul de Jurnalism Extrem. - Ch. : Centru Independent de Jurnalism , 2008 (Tipogr. „T-Par”). - 191 p. : tab. - Bibliogr. p. 188-190. - ISBN 978-9975-9599-7-1; Total ex.: sl2-1; d-1; sî2-4.

Un manual destinat studenților de la facultățile cu profil ziaristic. Cuprinde recomandări și sfaturi practice privind tehnicile de abordare și de scriere în diferite genuri ale jurnalismului – de la știre pînă la articole analitice și investigații jurnalistice. Autorul deschide o seamă de „secrete ale meseriei” privind prezentarea cît mai eficientă și mai interesantă a articolelor. Fiecare capitol cuprinde mai multe articole pe care autorul le propune pentru a fi analizate, precum și lucrări practice pentru consolidarea temei studiate.

Trofaia, Lidia. Psihologia dezvoltării : Suport de curs / Lidia Trofaia ; red.: Silvia Donici, Emilia Ghețu ; Univ. de Stat Tiraspol din Ch.. - Ed. a 2-a. - Ch. 2009 (Tipogr. „Reclama”). - 263 p. : il. - Bibliogr. p. 256-263. - ISBN 978-9975-937-87-0; Total ex.: sl3-1.

Cursul didactic cuprinde o caracteristică amplă a vîrstelor, cu o sesizare evidentă a schimbărilor de vîrstă, multiplelor cunoștințe, posibilități în progres. În lucrare sînt prezentate contribuțiile, cercetările personale ale autorului la precizarea calificativului dezvoltării fenomenelor psihice. Conține informații la toate etapele și la mai multe din aspectele posibile ale dezvoltării umane. Lucrarea este de real folos nu numai specialiștilor în domeniu, dar și tuturor celor care doresc să cunoască mai aprofundat specificul dezvoltării umane în relevarea caracteristicilor, schimbărilor de vîrstă a variațiilor în evoluția stărilor sufletești.

Covaș, Lilia. Responsabilitatea socială corporativă: Aspecte practice / L. Covaș, A. Braguța ; red. M. Năstase. - Ch. : [S.n.] , 2009 (Tipogr. Centrală). - 170 p. : tab., il. - Bibliogr. p. 167-170. - ISBN 978-9975-78-752-9; Total ex.: sl1-1.

Este un suport teoretic în procesul de elaborare a programelor de responsabilitate socială la nivel corporativ. Ca obiect de studiu au servit întreprinderile din Republica Moldova, care fac parte din Rețeaua Locală a Pactului Global. O atenție specială a fost acordată caracterizării procesu-

lui de elaborare a unui program de RSC, pornind de la realizările teoretice și practice de ultimă oră în domeniul dat. Destinată studenților, masteranzilor care studiază administrarea afacerilor, lucrătorilor din cadrul companiilor, precum și tuturor celor care doresc să cunoască specificul elaborării și realizării unui program de RSC.

Pleșca, Liviu. Psihologie aplicată pentru nivel mediu și avansat. – București : AHNU Publishing, 2009. – 400 p. - ISBN 978-606-92147-0-1

O carte care are menirea de a-i ajuta pe toți, chiar și pe cel obosit, terminat și deznădăjduit să se realizeze în viață. Toate capitolele respiră aerul unui stil clar, concis, concentrat și simplu, accesibil tuturor. Este o carte de psihologie aplicată cu informații cunoscute și necunoscute cu referire la procesele psihice, cu propuneri de examinare a multor din ideile care ne guvernează, cu provocări spre schimbări esențiale în viață. Autorul este convins că propria devenire depinde de fiecare din noi.

Etica și deontologia profesională a judecătorului : [pentru uzul studenților] / coord. principal Elena Muraru. – Ch. : „T-PAR” SRL, 2009. – 104 p. - (Seria : Suporturi de curs; Cartea a 6-a). - ISBN 978-9975-9959-3-1

Cartea a VI din colecția Suporturi de curs (Cartea I - Drept penal; Cartea II - Drept procesual penal; Cartea III - Drept civil, Drept succesoral, Drept funciar, Dreptul muncii, Dreptul familiei; Cartea IV - Drept procesual civil; Cartea V – Procedura și practica CEDO și alte tratate obligatorii pentru Republica Moldova) se prezintă ca o primă experiență de acest gen realizată de Institutul Național al Justiției ce vine în ajutorul instruirii candidaților la funcțiile de judecător și procuror. Cartea VI este structurată după temele Curriculumului la disciplina respectivă (13 teme). Se respectă corelarea proceselor de predare-învățare cu cele de evaluare.

Bache, Ian. Politica în Uniunea Europeană / Ian Bache, Stephen George; trad. din engl. Cristina Duca. – Ch.: Epigraf SRL, 2009. – 664 p. ISBN 978-9975-974-74-9

Lucrarea cuprinde toate elementele de bază ale unui curs universitar cu referire la toate aspectele de existență a Uniunii Europene, remarcându-se în mod explicit probleme de politică : va fi UE un superstat?, care va fi natura lui?, statele membre vor renunța la suveranitatea lor în favoarea instituțiilor europene? Ce legi vor acționa într-un superstat?

În prima parte a cărții sunt examinate teoriile integrării euro-

pene, ale guvernării în UE, sunt teoretizate consecințele integrării. Partea a II conține informații istorice despre UE, începînd cu anii postbelici. Partea a III examinează modul de organizare a instituțiilor europene: Comisia Europeană, Consiliul Europei, Parlamentul European, Curtea Europeană de Justiție. Date despre politicile europene și elaborarea lor sunt inserate în partea a IV.

Dispune de un glosar, de abrevieri și acronime, de un tabel cronologic, de un indice general și o bibliografie desfășurată.

Cușco, Andrei. Imperii, naționalisme și sisteme politice / Andrei Cușco, Igor Cașu, Iury Josanu; Univ. de Stat din Moldova. – Ch.: CEP USM, 2009. – 263 p. – (Seria : cursuri la masterat în studii sud-est europene). - ISBN 978-9975-70-844-9

Un curs universitar din cadrul programului Modernizarea învățămîntului postuniversitar în domeniul studiilor sud-est europene. Promovarea dialogului intercultural și a toleranței interetnice elaborat de catedra UNESCO Studii Sud-Est Europene, Universitatea de Stat din Moldova.

Se încearcă a face o reabilitare teoretică a fenomenului Imperii la nivel european cu accentul pe relația dintre stat și națiune, imperii multinaționale în diverse forme, se explică interdependența dintre procesul modernizării și relația dintre statele naționale și imperiile continentale și maritime, se evaluează impactul tradiției imperiale asupra Europei.

Obiectivul final al cursului este orientat spre acumularea informațiilor necesare pentru elaborarea noilor proiecte cu aplicarea în spațiul românesc.

Chircă, Sergiu Ion. Sisteme economice în timp și spațiu. – Ch.: Arc, 2009. – 248 p. - ISBN 978-9975-61-531-0

În lucrare este pusă în discuție problema sistemelor economice din punct de vedere al funcționării economiei. În capitolul I Sistemul economic și modalitatea lui de funcționare sunt analizate: esența, importanța și particularitățile sistemelor economice, mecanismul și modelul economic. Capitolul II Factorii ce generează modernizarea și transformarea radicală a sistemului economic relatează despre factorii care modernizează și perfecționează sistemul economic. Următoarele trei capitole

Tranziția – modalitatea de transformare a sistemelor economice, Sisteme economice în tranziție, Sistemul economic din Republica Moldova radiografiază evenimentele ce țin de transformările economice din spațiul ex-sovietic, în mod special cele din Moldova, autorul fiind martor și participant la ele.

Patrașcu, Dumitru. Incursiuni în managementul anticriză / Dumitru Patrașcu, Alexandru Roman, Tatiana Patrașcu. – Ch.: AAR, 2009. – 393 p. ISBN 978-9975-9960-8-2

Investigația în cauză conține informații necesare pentru dezvoltarea competențelor funcționarilor publici în procesele managementului anticriză.

Cinci capitole ale lucrării reflectă tehnologiile administrativ-sociale ale managementului anticriză, fundamentele teoretico-aplicative ale tectologiei funcționarului public, examinează consecințele crizei financiare mondiale, propun unele măsuri anticriză în condițiile actuale.

Lucrarea este destinată managerilor, funcționarilor publici, masteranzilor și altor persoane ce vor să se inițieze și să se implice în probleme de reglare a situațiilor de criză.

Molle, Willem. Economia integrării europene : Teorie, practică, politici / W. Molle; trad. din engleză de E. Papuc. - Ch. : Epigraf, 2009 (Tipogr. Centrală). - 493 p. : fig., tab. - (Europa prezent și viitor). - Bibliogr. p. 434-477. - ISBN 978-9975-947-63-3; Total ex.: sl1-1.

Manualul studiază economia Uniunii Europene, abordează procesul de integrare a noilor state-membre și asocierea țărilor rămase din Europa Centrală și de Est. Un capitol aparte este dedicat înființării Uniunii Monetare Europene și performanța ulterioară a monedei euro; evoluția din trecut și cea viitoare a UE ca ghid pentru integrarea economică reușită a altor regiuni ale lumii și pentru îmbunătățirea guvernării economice globale. Oferă o descriere completă și competentă din punct de vedere economic, a integrării europene.

Codul penal al Republicii Moldova : Comentariu (Legea nr. 985 – XV din 18 aprilie 2002. Cu toate modificările operate pînă la republicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74/195 din 14.04.2009). –

Ch.: Editura Sarmis, 2009. – 860 p. - ISBN 978-9975-105-20-0

Un comentariu al Codului penal elaborat pe articole al părților

generală și specială cu soluții din practica recentă a Curții Europene a Drepturilor omului (CEDO), a Curții Supreme de Justiție, a Curții de Apel, a Judecătoriei Militare și a altor instanțe de fond cu privire la aplicarea legii penale.

Comentariul va fi utilizat de specialiști în materie de drept penal, funcționarilor din organele de drept, profesorii și studenților de la facultățile de drept.

Guțuleac, Victor. Tratat de drept contravențional / V. Guțuleac ; ULIM. - Ch., 2009 (Tipogr. Centrală). - 319 p. - ISBN 978-9975-78-739-0; Total ex.: sl1-2.

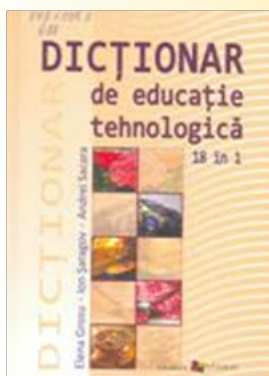
Elaborat în conformitate cu programa la disciplina drept contravențional pentru instituțiile de învățământ superior, tratatul pune la îndemâna specialiștilor un util instrument care explică fenomenul contravenției și propune diverse variante eficiente de prevenire, combatere și soluționare a faptelor antisociale. Având ca suport mai multe studii și publicații referitoare la subiectul abordat în lucrare, autorul oferă o investigație complexă și minuțioasă a problematicii legate de materia contravențională.

Dezvoltarea serviciilor sociale destinate copilului și familiei : Ghid de aplicare practică / Claire Warrington, Stela Grigoraș, Svetlana Rijicova,... ; coleg. red.: Jon Barrett [elab.]. - Ch. : [S.n.], 2007 (Tipogr. Multiart-SV SRL). - 206 p. : tab. - ISBN 978-9975-9766-2-6.

A fost elaborat de echipa și partenerii proiectului Consolidarea capacităților în reforma politicii sociale în Moldova cu specialiști din cadrul MPSFC, Min. Educației și Tineretului. Ghidul conține: aspecte generale, metodologia Sistemului de prevenire a instituționalizării copilului, a Serviciilor sprijin familial și reintegrare a copilului în familie, a Serviciului asistență parentală profesională. Lucrarea mai conține un șir de anexe, în cadrul cărora sunt prezentate formulare de lucru care au fost aplicate și testate în raioanele de implementare a serviciilor.

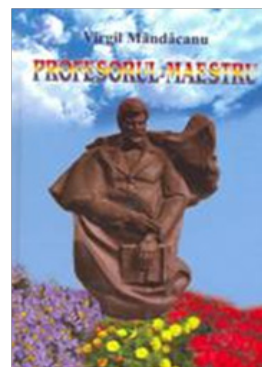

fotogr.- ISBN 978-9975-947-71-8; Total ex.: d-1. Dictionarul constituie un instrument terminologic de lucru la predarea-învățarea educației tehnologice în școală și în instituțiile de învățământ specializate. Definește terminologic 18 domenii cercetate. Este o sursă de explicații suplimentare însoțite de note utile pentru termeni din domeniul vizat.

Mândăcanu, Virgil. Profesorul - Maestru : (în contextul pregătirii inițiale a cadrelor didactice) : Monogr. despre învățământul pedagogic univ. / Virgil Mândăcanu ; Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Ch. ; Lab. „Bazele tehnologiei și măiestriei pedagogice”. - Ch. : Pontos , 2009 (Tipogr. Centrală). - 627 p. : tab., fotogr.- ISBN 978-9975-72-267-4.

În cele trei părți ale cărții sînt tratate aspectele importante ale teoriilor pedagogiei umaniste și creștine fundamentate de către pedagogi iluștri români și europeni. Una din concepțiile principale tratate de autor - transformările învățămîntului superior pedagogic în formă și conținut prin prisma procesului de la Bologna. Sunt puse accente pe creșterea calității în educație și cercetare, ce nu trebuie să se abată de la modelul clasic național și european umanist în formarea bazelor cunoștințelor; pe măiestria, arta educației; pe integrarea culturii, științei și credinței în învățămînt.

Mistreanu, Tatiana. Educația civică a elevilor din învățămîntul gimnazial - axa formării competențelor cetățenești. - Ch., 2009. - 128 p. - ISBN 978-9975-9971-9-5

În lucrare este cercetată problema educației civice în context transdisciplinar, este prezentat un model pedagogic de formare a competențelor ci-vice la elevii din clasele gimnaziale în context curricular prin obiective și competențe.

Educația civică are loc prin corelarea directă cu educarea unei atitudini pozitive față de realizările democratice din societate; prin respectarea logisticii și consecutivității didactice, prin crearea situațiilor semnificative și adecvate de învățare bazate pe autorealizare, prin utilizarea adecvată a metodelor educative interactive orientate spre interese cognitive, afective și metacognitive ale elevilor.

Studii de pedagogie universitară. Vol. 2 coord.: Mușata Bocoș, Ion Albulescu.
– Cluj – Napoca : Presa Universitară Clujeană, 2008. – 200 p. - ISBN 978-973-610-818-1

Creativitate și cercetare științifică în universități, calitatea în învățământul superior, docimologia didactică : orientări clasice și moderne, noi tehnologii în formarea cadrelor didactice, activitatea intelectuală a studenților, dezvoltarea cognitivă și metacognitivă a studenților. Un capitol analizează rezultatele cercetării constative a opiniilor studenților despre activitățile de curs și seminar. Utilizând informația din lucrare, profesorii își pot actualiza cursurile de lecții, activitățile didactice practice.

Ursul, Arcadie. Dezvoltarea durabilă: abordări metodologice și de operaționalizare / Arcadie Ursul, Ion Rusandu, Arcadie Capcelea. – Ch.: Știința, 2009. – 252 p. - ISBN 978-9975-67-634-2

Problema dezvoltării durabile este examinată sub aspect teoretico-metodic. Sunt descrise posibilitățile multilaterale ale asigurării securității viitorului sistem ecosocial planetar orientat spre supraviețuirea civilizației umane, conservarea biosferei și constituirii noosferei.

Concepția dezvoltării durabile se prezintă în calitatea unei noi paradigme de dezvoltare a întregii comunității mondiale angajată în soluționarea numeroaselor probleme globale. În lucrare este acceptată o nouă direcție științifică determinată de metodologia cercetării viitorului, este dezvoltată ipoteza potrivit căreia asigurarea multilaterală a securității mondiale va fi posibilă când viitorul ecosistem planetar se va transforma în noosferă.

Este destinată unui cerc larg de cititori ce activează în diferite domenii: filozofie, biologie, geografie, sociologie, administrare publică...

Cotelnic, Ala. Sisteme de planificare în afaceri : (Lucr. de sinteză) ; Acad. de Studii Econ. din Moldova. – Ch.: ASEM, 2009. – 256 p.- ISBN 978-9975-75-474-3

O organizație economică va supraviețui doar grație unei planificări bine gândite cu sarcini, norme, indicatori, termene. În carte sunt puse în discuție mai multe probleme ce țin de planificare în afacerile unei întreprinderi: planificarea operativă de producție, capacitatea de producție și perfecționarea utilizării ei, gestiunea calității producției, planificarea

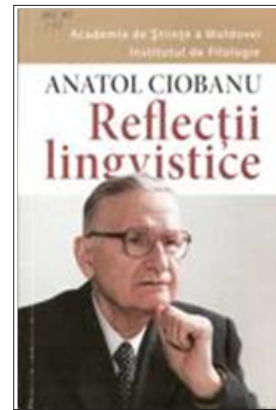
necesarului de personal, planificarea fondului de remunerare a muncii, aprovizionarea tehnico-materială, costurile de producție, organizarea și planificarea protecției mediului ambient, managementul dezvoltării sociale a colectivului, planul de afaceri – element component al sistemului de planificarea a unității economice.

Lucrarea este adresată în primul rând studenților de la facultățile de economie spre a asimila mai bine cursul „Sisteme de planificare în afaceri” și tuturor doritorilor ce aspiră la aprofundarea cunoștințelor în arta planificării.

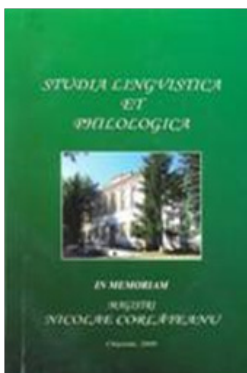
Ciobanu, Anatol. Reflecții lingvistice / A. Ciobanu ; selecț., coord. și pref. de A. Bantoș ; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Filologie. - Ch. : [S.n.], 2009 (Tipogr. Centrală). - 340 p. : tab., fotogr. - Bibliogr. p. 251-340. - ISBN 978-9975-78-753- 6; Total ex.: sl2-2.

Lucrarea este sistematizată în 6 capitole: Adevăr și Competență lingvistică; Limba – atribut esențial al statului; Cuvîntul și norma literară; Promotori ai unității de limbă și de neam; Profesiune de credință; Imagini și destin. Autorul definește într-un șir de texte incluse în volum, portretele de creație ale celor mai reprezentativi lingviști preocupați de studierea limbii române: Eugeniu Coșeriu, Ruben Budagov, Nicolae Corlăteanu, Ion Dumeniuc, Silviu Berejan, ș.a.

Fotografiile de la finele lucrării reflectă activitatea prodigioasă a savantului, care și-a dedicat întreaga viață slujirii neamului și limbii române.

Studia lingvistica et philologica: In memoriam Magistri Nicolae Corlăteanu. – Ch.: CEP USM, 2009. – 290 p. - ISBN 978-9975-70-852-4

Prezenta culegere cuprinde materialele a două întruniri omagiale (90 de ani de la nașterea omni-cunoscutului lingvist Nicolae Corlăteanu): Conferința Științifică *Probleme actuale de lingvistică*. În onorem acad. N. Corlăteanu, organizată de Universitatea de Stat din Moldova; Adunarea Festivă de omagiere a nonagenarului acad. N. Corlăteanu desfășurată la Academia de Științe a Moldovei.

Cuvîntul înainte este semnat de dr. habilitat A. Ciobanu. Capitolul I conține amintiri, impresii, aprecieri ale colegilor, discipolilor. Capitolul II structurat în mai multe paragrafe oferă comunicările

prezentate la aceste două întruniri. Printre participanți – mai mulți profesori de la US „A. Russo”: Gheorghe Popa, Angela Coșciug, Ala Sainenco, Lilia Trinca, Zinaida Tăriță ...Capitolul III întregeste primele două cu imagini fotografice din viața academicianului Nicolae Corlăteanu.

Druță, Ion. Opere : în 8 vol. / I. Druță. - Ch. : Cartea Moldovei , 2008 - (Tipogr. Ed. "Universul"). -

Vol.1. - 2008. - 431 p. : fotogr. - ISBN 978-9975-60-218-1.

Vol.2. - 2008. - 395 p. - ISBN 978-9975-60-221-1.

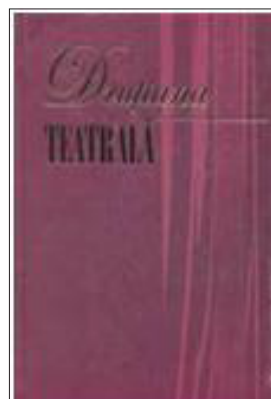
O ediție nouă a operelor lui Ion Druță în 8 volume prilejuită de marcarea jubileului de 80 de ani. *Opere alese* vor completa golul creat după cei 17 ani de la editarea *Scrieri alese* în patru volume, iar noua ediție include opere noi din domeniul literaturii, publicisticii și vieții teatrale. Au fost publicate primele două volume. *Opera lui Ion Druță ne face să fim mai poeți decât suntem în realitate, ne face să avem o idee mai înaltă și mai frumoasă despre noi ca neam românesc, ca urmași ai lui Ștefan cel Mare.*(Mihail Dolgan, Vol I, P. 40)

Druțiana teatrală. - Ch. : Cartea Moldovei, 2008. - 479 p. : fotogr. - ISBN 978-9975-60-217-4.

Este o lucrare amplă (în limba română și rusă) despre dramaturgia lui Ion Druță pusă în scenă. Sunt prezentate mai multe articole despre montarea pieselor pe scenele mai multor teatre din lumea întreagă. Textul este însoțit de multe imagini ale autorului, actorilor angajați în spectacole, secvențe de la diferite spectacole...

Dramaturgia lui Ion Druță constituie un adevărat reviriment al genului atât în plan național, cât și internațional, mărturie fiind arealul de circulație al dramelor lui pe scenele

Grigore Vieru în amintirile contemporanilor / sel. de texte, itinerar biogr. și pref. de D. Corbu. - Iași : Princeps Edit, 2009.- 336 p. - ISBN 978-606-523-062-0

Este o lucrare scrisă de prietenii lui Grigore Vieru: Alex Ștefănescu, Eugen Simion, Mihai Cimpoi, Preafericitul Daniel – Patriarhul Bisericii Române ș. a., care l-au iubit, l-au prețuit la justa valoare. A fost poetul

național și popular, un personaj fabulos, ale cărei energii s-au revărsat în șuvoaie, patriot al acestor timpuri dedicat patriei, neamului, limbii.

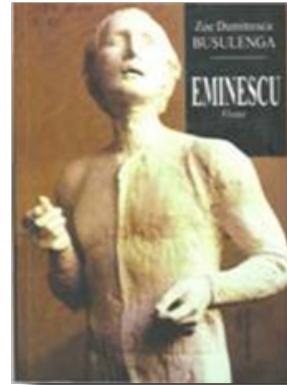
La balconul Poetului razele soarelui pal și cernit mângâie firul de viață rămas în cămașa de stele, ca o pasăre a cerului ea se zbate și flutură-n infinit... Spunei, mamă îndurerată, lui Dumnezeu că Poetul a murit, Spunei, mamă Maria, lui Dumnezeu că versul lui n-a murit (Valeriu Matei, P. 159.)

Dumitrescu - Bușulenga, Zoe. Eminescu. Viața. Vol. 1.

– Putna : Edit. Nicodim, 2009. – 291 p. - ISBN 978-973-88950-2-7

În cartea reeditată cu lux de amănunte este prezentată viața poetului de la începuturi pînă la anii din urmă. *Este povestea unei vieți care nu putea fi trăită altfel și a unei individualități creatoare care a deschis căi spre dezmărginirea ființei umane.*

Șchiopu, Constantin. Metodica predării literaturii române / C. Șchiopu. - Ch. : [S.n.], 2009. - 332 p. : tab. - ISBN 978-9975-901-91-8; Total ex.: sl2-1.

Studiul prezintă o provocare pentru o posibilă metodologie a educației literar - artistice a elevilor. Găsim aici repere teoretico - literare pentru domeniile fundamentale ale receptării literaturii, sugestii pentru promovarea lecțiilor. Modelele de proiecte didactice prezente în paginile lucrării au o funcție dublă: ilustrează anumite idei teoretice, pot fi utilizate de profesorii începători în procesul de predare a materiei de studiu.

Destinată cercetătorilor științifici, profesorilor de limba și literatură română, precum și tuturor celor care simt necesitatea de a se documenta în domeniul dat.

Burlacu, Alexandru. Vladimir Beșleagă: Po(i)etica romanului / A. Burlacu. - Ch. : Gunivas, 2009. - 124 p. : il. - (Proza basarabeană din sec. al XX- lea. Text. Context. Intertext). - ISBN 978-9975-908-87-0; Total ex.: sl2-1.

Prezenta culegere „Vladimir Beșleagă: Po(i)etica romanului” este divizată în 2 părți: Drama Zborului frânt și Tragedia lui Filimon. Romanul cu destinul lui Filimon e istoria tragediei noastre, de la '40

încoace. Tragicul, de esență e al realităților sociale, reflectate în conștiința protagonistului. Cel de-al doilea roman, cum l-a definit autorul „poem tragic”, are mult mai multe adâncimi și ambiguități, roman care a văzut lumina tiparului la aproape două decenii de la redactare. Cartea se adresează tuturor cititorilor care vor să afle crîmpeie din istoria trecutului nostru.

Porubin, Lilia. Taina Marelui Archimedes : Eseu despre proza lui Leon Donici / L. Porubin. - Ch. : Gunivas , 2009. - 107 p. - (Proza basarabeană din sec. al XX-lea. Text. Context. Intertext). - ISBN 978-9975-908-86-3; Apare cu sprijinul Consiliului Suprem pentru Șt. și Dezvoltare Tehnologică al Acad. de Șt. a Moldovei; Total ex.: s12-1.

Autoarea Lilia Porubin prezintă opera lui Leon Donici (numele rusesc Leonid Dobronravov), scriitor reprezentativ al prozei române din Basarabia de la începutul sec. al XX-lea. E unul dintre cei mai originali și inventivi prozatori, „om cu impresionant talent literar” (Nichifor Crainic), „simte enorm și vede monstruos” (I. L. Caragiale), „e un admirabil caz de conștiință morală și un mare și unic exemplu ce se dă basarabenilor” (Nichifor Crainic).

Cartea include 11 articole despre proza lui L. Donici și se referă la structura discursului narativ, relațiile intertextuale, lumea și personajele din opere, valorile stilistice ale timpurilor gramaticale, dimensiuni ale fantasticului.

Turea, Larisa. Cartea foametei / L. Turea ; trad. doc. din lb. rusă de L. Turea, V. Limbide ; pref. de I. Druță. - București : Curtea Veche, 2008 (Tip. Print Multicolor). - 475 p. : fotogr. - ISBN 978-973-669-526-1.

Acest volum este mai mult decât necesar pentru generația tânără care nu cunoaște ce este foamea, este ca un duș rece care-ți cutremură toate simțirile. Autoarea a răscolit arhivele de stat, aducînd dovezi celor care nu vor să creadă în „poveștile” oamenilor, supraviețuitorii foametei, majoritatea fiind atunci copii, ce erau conștienți de ce li se întimplă. Lectura este aproape insuportabilă, dar odată ce ai deschis cartea n-o poți lăsa din mână.

